

V

N

K

Bibliografie

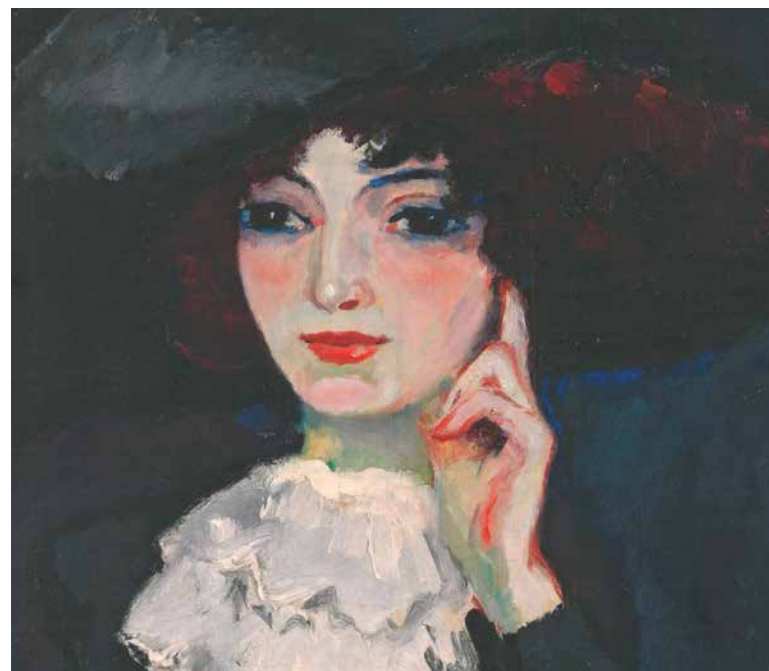
Beeldende kunst en
kunstnijverheid
1700-1850

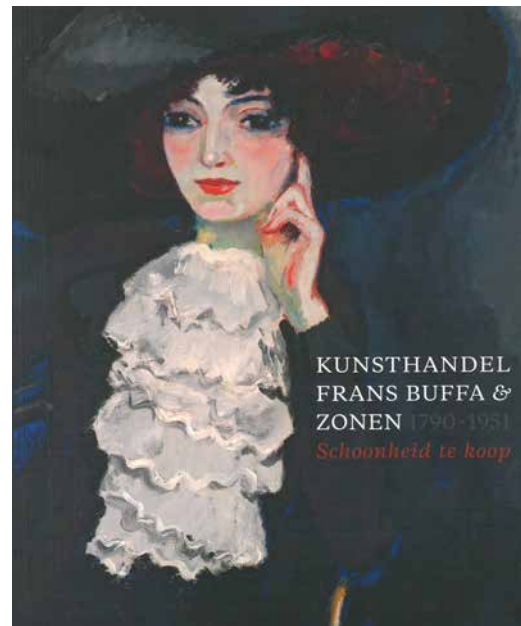
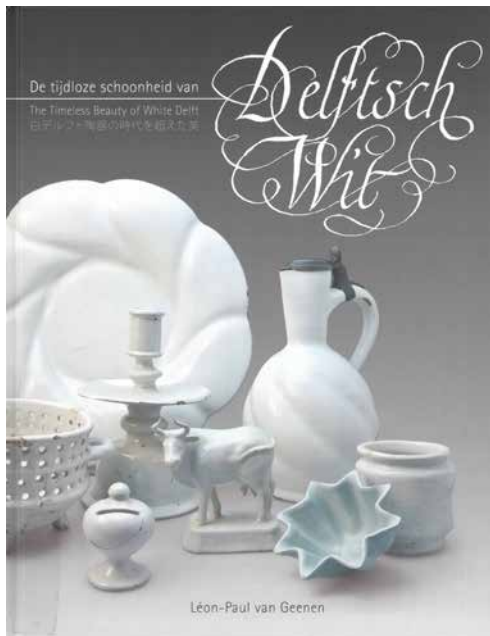
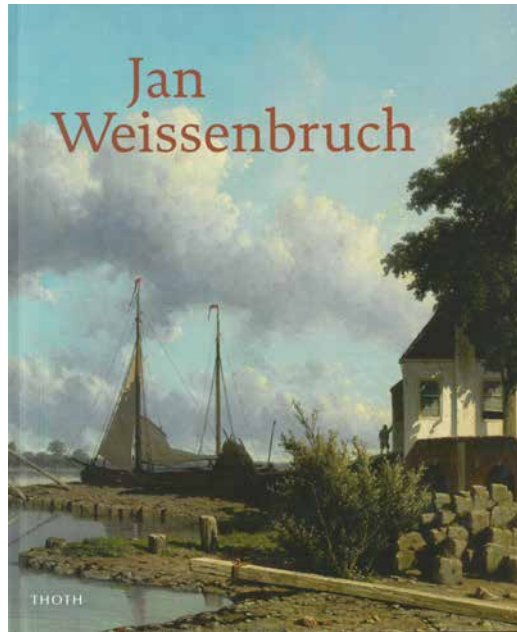
(2012-2016)

Samengesteld door
Loes Scholten

2017

Inhoud

Verantwoording	7
Auteurslijst	10

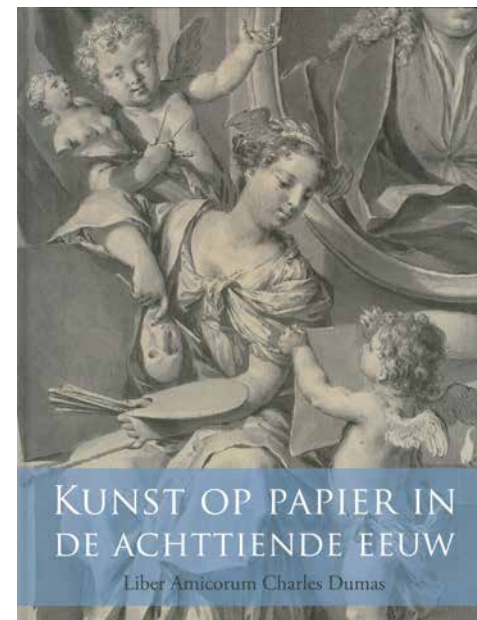
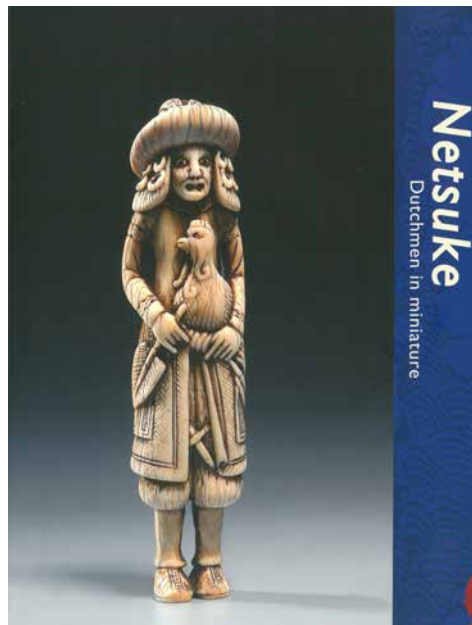
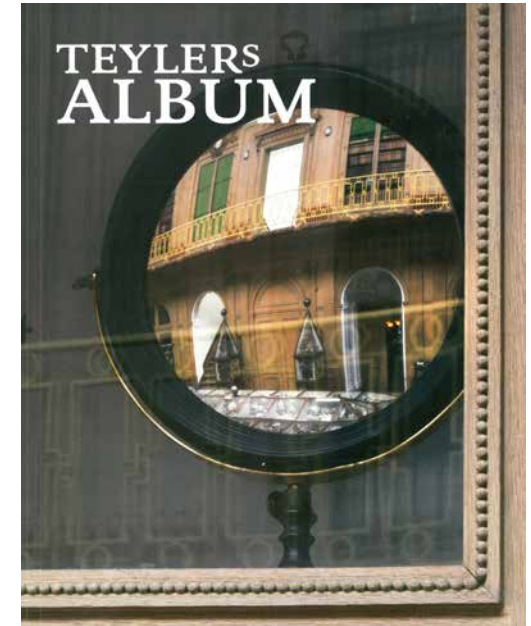
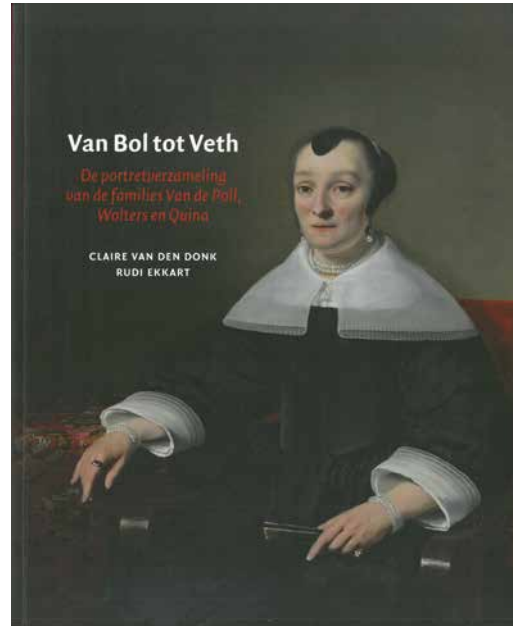
Bibliografie

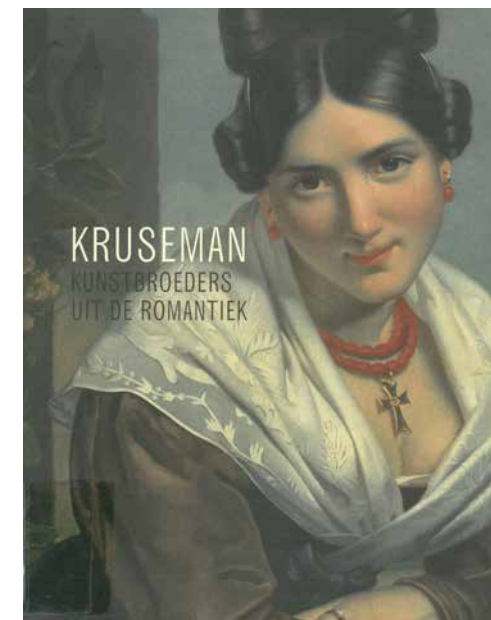
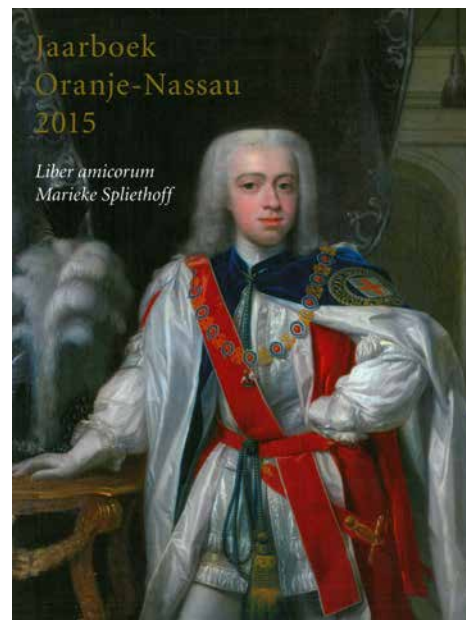
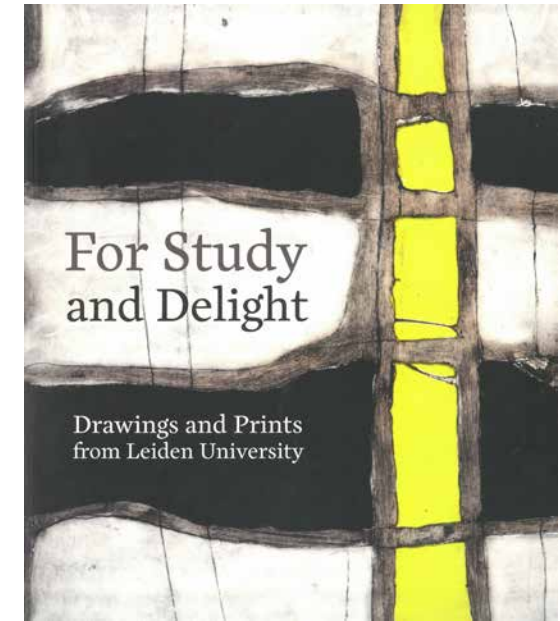
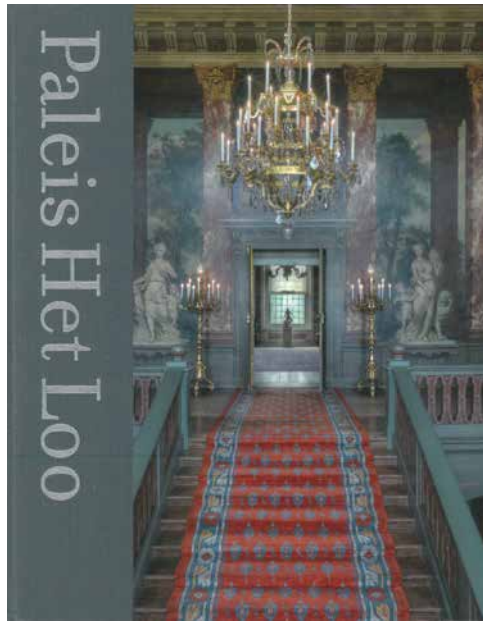
Beeldende kunst en kunstnijverheid 1700-1850

1. KUNSTENAARS A-Z	17
2. THEMA'S beeldende kunst	
2.1 Portretten en silhouetten	35
2.2. Religieuze kunst	38
2.3. Historiestukken	38
2.4. Volks- en mythische verhalen	39
2.5. Genrestukken	40
2.6. (Bloem-)stillevens	40
2.7. Mode en kostuum	40
2.8. Landschappen, marines, stadsgezichten en architectuur	41
2.9. Cartografie	42
2.10. Anatomie	43
2.11. Planten en dieren	43
2.12. Scheepsmodellen	44
2.13. Wapens	44
2.14. Niet-westerse culturen en slavernij	44

3. SCHILDERKUNST algemeen	45
3.1. Technisch onderzoek, restauratie en conservering <i>schilderkunst</i>	46
3.2. Verzamelingen en verzamelaars <i>schilderkunst</i>	47
3.3. Catalogi en aanwinsten <i>schilderkunst</i>	48
4. TEKENKUNST en GRAFIEK algemeen	49
4.1. Boeken en strips	51
4.2. Volks- en kinderprenten	52
4.3. Uitgevers	52
4.4. Technisch onderzoek, restauratie en conservering <i>tekenkunst en grafiek</i>	53
4.5. Verzamelingen en verzamelaars <i>tekenkunst en grafiek</i>	53
4.6. Catalogi en aanwinsten <i>tekenkunst en grafiek</i>	55
5. SNIJ- en KNIPKUNST algemeen	57
6. FOTOGRAFIE algemeen	57
6.1. Verzamelingen en verzamelaars <i>fotografie</i>	57
6.2. Catalogi en aanwinsten <i>fotografie</i>	57
7. BEELDHOUEWKUNST algemeen	58
7.1. Verzamelingen en verzamelaars <i>beeldhouwkunst</i>	58
7.2. Catalogi en aanwinsten <i>beeldhouwkunst</i>	58
8. KUNSTNIJVERHEID algemeen	59
8.1. ONTWERPERS A-Z	59
8.2. Meubel en interieur	60
8.2.1. Technisch onderzoek, restauratie en conservering <i>meubel & interieur</i>	62
8.3. Textiel, interieurtextiel, mode en kostuum	63
8.3.1. Technisch onderzoek, restauratie en conservering <i>(interieur-)textiel</i>	66
8.4. (Edel-)metaal algemeen	66
8.4.1. Sieraden en onderscheidingen	69

8.4.2. Miniatuurzilver	70
8.4.3. Munten, penningen en bakenloodjes	70
8.4.4. Zegelstempels en zegelringen	71
8.4.5. Boekbeslagen	72
8.5. Klokken en uurwerken	72
8.6. Keramiek	73
8.7. Glas	75
8.7.1. Technisch onderzoek, restauratie en conservering <i>glas</i>	76
8.8. Ivoor en been	76
8.9. Haarwerk	76
8.10. Papier, grafische- en typografische vormgeving	77
8.11. Poppen en poppenhuizen	77
8.12. Kisten	77
8.13. Orgels	77
8.14. Overige	78
8.15. Verzamelingen en verzamelaars <i>kunstnijverheid</i>	78
8.16. Catalogi en aanwinsten <i>kunstnijverheid</i>	79
9. ALGEMEEN	
9.1. Kunstgeschiedenis <i>algemeen</i>	80
9.2. Kunstenaarspraktijk	84
9.3. Technisch onderzoek, restauratie en conservering <i>algemeen</i>	85
9.4. Historiografie en bronnen	85
9.5. Receptiegeschiedenis en kunstkritiek	85
9.6. Mecenaat, verzamelingen, musea- en tentoonstellingsgeschiedenis <i>algemeen</i>	86
9.7. Kunsthandel en herkomstgeschiedenis	90
9.8. Catalogi en aanwinsten <i>algemeen</i>	92

Verantwoording

Loes Scholten MA.

Voor u ligt de bibliografie betreffende beeldende kunst en kunstnijverheid uit de periode 1700-1850 over de jaren 2012 tot en met 2016. Door jaarlijks een bibliografie over een bepaald tijdvlak uit te brengen, beoogt de Vereniging van Nederlandse Kunsthistorici (VNK) meer inzicht te verschaffen in de grote hoeveelheid voorhanden zijnde kunsthistorische publicaties. De geordende bibliografie geeft een overzicht van en fungeert als ingang op deze publicaties. Zij is een uitstekend hulpmiddel bij het inzichtelijk krijgen van de status quæstionis van een bepaald onderzoeksgebied. Ook vormt zij een platform voor jonge kunsthistorici om hun onderzoek en interesses te presenteren.

VERENIGING VAN NEDERLANDSE KUNSTHISTORICI

Criteria

De VNK heeft een aantal richtlijnen geformuleerd aan de hand waarvan deze bibliografie is samengesteld. Er is gepoogd alle publicaties van Nederlandse of aan een Nederlands instituut verbonden auteurs, zowel wetenschappelijk als semiwetenschappelijk van aard, op te nemen. Er is voor deze bibliografie dan ook gezocht naar de productie van auteurs die hebben gestudeerd of zijn gepromoveerd aan een Nederlands instituut of langdurig voor een Nederland instituut werken of hebben gewerkt. Hieronder vallen dus niet louter auteurs met een specifiek kunsthistorische achtergrond. De bibliografie is interdisciplinair en bevat behalve werk van kunsthistorici ook bijdragen van bijvoorbeeld historici, cultuurhistorici, conservatoren, restauratoren, verzamelaars en kunsthandelaars. De relevantie voor het onderzoeksgebied beeldende kunst en kunstnijverheid uit de periode 1700-1850 is hierbij natuurlijk wel steeds streng in acht genomen; de opgenomen bijdragen zijn allemaal (grotendeels) kunsthistorisch van aard.

De scheidslijn tussen wetenschappelijke, semiwetenschappelijk en louter populariserende publicaties is soms lastig te vatten. Het niveau van de bijdragen is door iemand van buiten het betreffende expertisegebied lastig in te schatten. Bovendien konden door tijdrestricties niet alle bijdragen inhoudelijk worden doorgenomen. In deze bibliografie zijn in elk geval niet opgenomen: interviews, ingezonden brieven, brochures, columns, blogs en nieuwsbrieven. Dit betekent dat ook de meeste nieuwsbulletins van de Nederlandse musea zijn uitgesloten. Vrijwel alle relevante boeken, bundels en catalogi zijn wel opgenomen, met uitzondering van herdrukken. Essays in bundels en catalogi van afzonderlijk benoemde auteurs zijn tevens afzonderlijk in de bibliografie opgenomen. Bijdragen in overzichtslexica zijn niet afzonderlijk benoemd. Ook boekrecensies zijn niet in deze bibliografie opgenomen, daar het niet mogelijk was ook alle gerecenseerde boeken en bijbehorende auteurs na te zoeken en op relevantie te beoordelen. Artikelen in populariserende tijdschriften (zoals *Tableau*,

BIBLIOGRAFIE 2017

Origine en Vind) en dagbladen zijn achterwege gelaten. Wel werden artikelen in toonaangevende internationale periodieken zoals *The Burlington Magazine* en *Print Quarterly* opgenomen, alsmede in nationale periodieken zoals *Article*, *Delineavit et Sculptit*, *The Rijksmuseum Bulletin*, *De Achttiende eeuw*, enzovoort. Ook kunsthistorische tijdschriften van universiteiten (bijvoorbeeld *Desipientia* en *Locus*) en regionale historische tijdschriften en jaarboeken (bijvoorbeeld *Amstelodamum*, *Oud Utrecht en Stad & Lande*) zijn doorzocht. Natuurlijk was er ook aandacht voor periodieken specifiek over kunstnijverheid, zoals *Vormen uit Vuur* en *Stavelij*. De aanwezigheid van voetnoten en/of een verantwoording van de in een artikel verschaft informatie is een belangrijk criterium gebleken bij het bepalen of de betreffende artikelen wel of niet aan de bibliografie zouden worden toegevoegd. Publicaties over (werk van) specifieke kunstenaars zijn opgenomen indien de kunstenaar werd geboren tussen 1670 en 1830. Indien een publicatie in meer-

dere talen is verschenen, is enkel de Nederlandstalige versie in de bibliografie opgenomen. In deze gevallen is wel vermeld in welke talen de publicatie nog meer beschikbaar is.

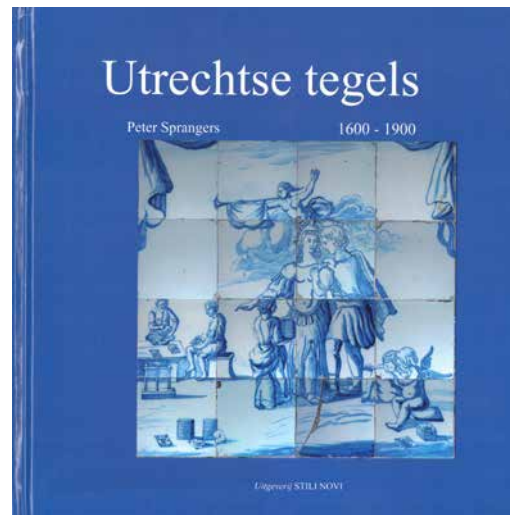
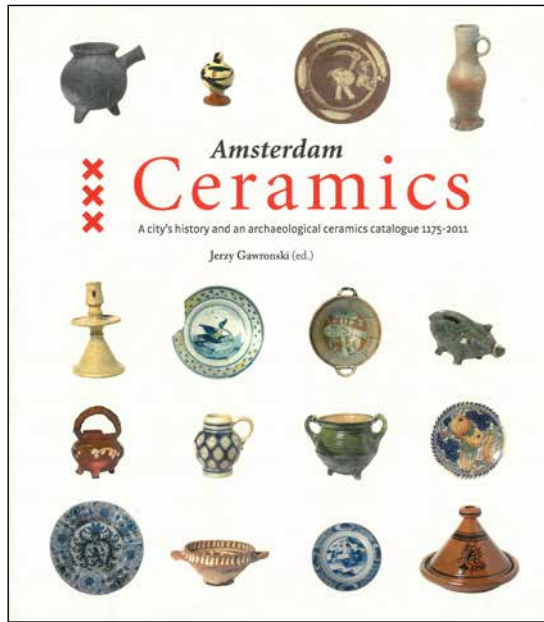
Indeling

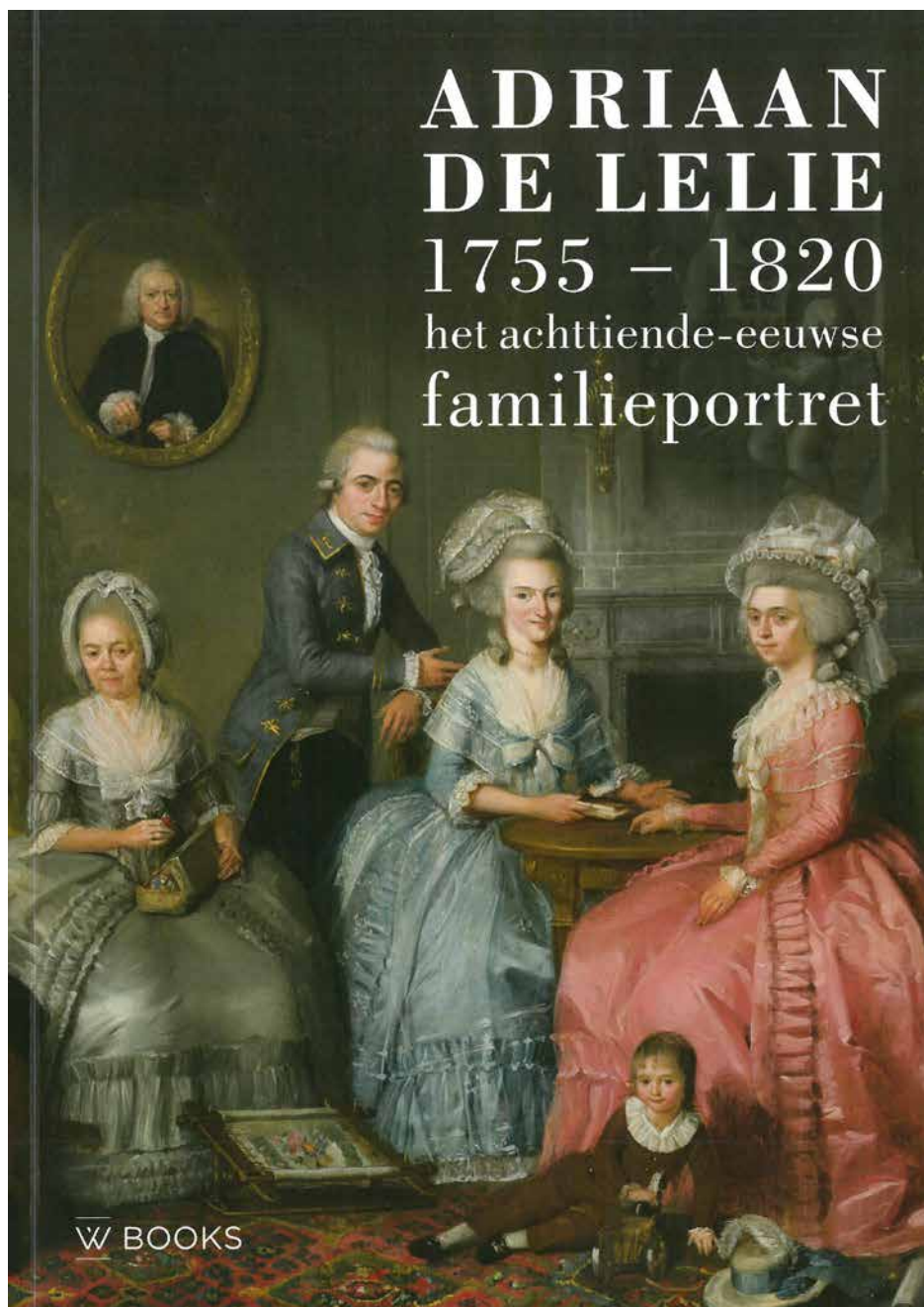
De bibliografie vangt aan met een auteurslijst. Deze lijst met maar liefst 590 namen van deskundigen inzake beeldende kunst en kunstnijverheid 1700-1850 kan gebruikt worden bij het zoeken naar meer gerelateerde publicaties, bijvoorbeeld van eerdere of latere datum.

De indeling van de eigenlijke bibliografie wijkt enigszins af van die van haar voorgangers. Als eerste zijn alle publicaties over (werk van) een specifieke kunstenaar opgenomen, geordend op achternaam van de kunstenaar in kwestie. Vervolgens zijn publicaties over een bepaald thema uit de beeldende kunst opgenomen, waarbij vanwege de interdisciplinaire werkwijze van veel kunstenaars geen onderscheid is gemaakt tussen schilderkunst, tekenkunst, drukwerk, knipkunst, fotografie en beeldhouwkunst. Hier vindt u bijvoorbeeld alle

publicaties specifiek over portretkunst of landschappen. Dan volgen publicaties over de verschillende kunstdisciplines waarin werk van meerdere kunstenaars en met verschillende thema's wordt behandeld, bijvoorbeeld romantische schilderkunst of een catalogus van een prentenkabinet. Ook de publicaties met onderwerpen uit de kunstnijverheid zijn in eerste instantie geordend op ontwerper en vervolgens op discipline. Als laatste volgen de publicaties met een meer algemeen karakter.

Alle titels komen in deze bibliografie slechts eenmaal voor. Dit heeft tot gevolg dat een titel die onder verschillende rubrieken geplaatst zou kunnen worden, bijvoorbeeld omdat deze over twee kunstenaars gaat, in de algemene rubrieken terug te vinden is. Ondanks mijn poging deze bibliografie zo compleet mogelijk te krijgen, zullen er ongetwijfeld publicaties ontbreken. Ik hoop dat zij desondanks van nut voor toekomstig onderzoek zal blijken.

Auteurslijst

A

Aardewerk, E. (Emiel)
 Aardewerk, E. (Esther)
 Aken-Fehmers, M.S. van
 (Marion)
 Akker, P.B.M. van den (Paul)
 Akkerman, M. (Martijn)
 Alsemgeest, A.D.M. (Alex)
 Alting van Geusau, S.L. (Sylvia)
 Ammers-Douwes, J.J. van
 (Jeanne)
 Ariaans, C. (Celine)
 Aronson, R. (Robert)
 Avest, H.P. ter (Hugo)

B

Baars, R. (Rosanne)
 Baarsen, R. (Reinier)
 Baarspul, M. (Marie)
 Baas, P. (Pieter)
 Baetens, J.D. (Jan Dirk)
 Bakker, A. (Alfred)
 Bakker, B. (Boudewijn)
 Bakker, P. (Piet)
 Bannenberg, C. (Coco)
 Bartelings, N. (Nelke)
 Beer, R. de (Richard)
 Begheyn-Huisman, M.I.T.
 (Marja)
 Beheydt, L. (Ludo)
 Benthem, B.J. van (Barend)
 Berends, A. (Annelies)

Berg, A.J. van den (Anne Jaap)
 Berg, E. van den (Eline)
 Berge-Gerbaud, M. van (Mària)
 Bergh, M. van den (Monne)
 Bergh-Hoogterp, L. van den
 (Louise)
 Bergvelt, E.S. (Ellinoor)
 Beringen, J. (John)
 Bethlehem, M. (Marianne)
 Beuker, J.R. (Jaap)
 Biemond, D.J. (Dirk Jan)
 Biezen, N.J.M. (Norbert)
 Bijwaard, G.E. (Govert)
 Bikker, J. (Jonathan)
 Bispington, N. (Naomi)
 Bloem, S. (Samantha)
 Bloemberg, N. (Ninke)
 Bloembergen, M. (Marieke)
 Bloemhof, J. (Jantine)
 Blokhuis, M. (Marco)
 Boddy, J. (Jane)
 Boerma, N. (Nico)
 Boitelle, R. (René)
 Bok, M.J. (Marten Jan)
 Bommel, M.R. van (Maarten)
 Boom, M.M. (Mattie)
 Boon, J.J. (Jaap)
 Booy, F. (Frits)
 Borms, A.G.J.M. (Aernout)
 Borne, J.C.C.F.M. van den (Jos)
 Borst, M. (Manon)
 Bos, J. (Jeroen)
 Bosma, M. (Marja)
 Bosman, C. (Cécile)

Bosmans, S.A. (Sarah)
 Bremer, H. (Hélène)
 Brink, S. ten (Sanne)
 Broek, R. van den (Roel)
 Broeke, M. van den (Martin)
 Broers, M.J. (Mei Jet)
 Broersma, G. (Geerte)
 Brouwer, M. (Marjan)
 Brouwer, R.E. (Ronald)
 Brouwers, E. (Eveline)
 Brüderle, N. (Nicole)
 Bruin, R.E. de (Renger)
 Buijnsters-Smets, L. (Leontine)
 Buijs, H. (Hans)
 Buijsen, E. (Edwin)
 Bull, D. (Duncan)
 Burghout, F. (Frederike)
 Buvelot, Q. (Quentin)

C

Cael, I. (Isolde)
 Calcar, M. van (Marten)
 Campbell, D.A. (Denise)
 Campen, J. van (Jan)
 Chevallier, B. (Bernard)
 Cobelens, S. (Sebastiaan)
 Coelen, P. van der (Peter)
 Cohen Tervaert, R. (Renske)
 Conijn, N.W. (Nicolaas)
 Coppes, N. (Niels)
 Craft-Giepmans, S.E. (Sabine)

D

Daalder, R. (Remmelt)
 Dael, P.S.J. van (Peter)
 Dam, J.D. van (Jan Daan)
 Dam, M. van (Marius)
 Deinsen, L. van (Lieke)
 Dekker, A. den (Annemarie)
 Delft, M. van (Marieke)
 Delhay, C.A.J.C. (Christine)
 Deneer, E. (Eveline)
 Desjardijn, D. (David)
 Dessens, H.J.A. (Henk)
 Diercks, F. (Femke)
 Dijk, D.W. van (Dick)
 Dijk, E.A. van (Lydie)
 Dijk, M. van (Maite)
 Dijk, P. van (Peter)
 Dijk, R.A.J. van (Rogér)
 Dijkman, W. (Wim)
 Dijkstra, H. (Henk)
 Dijkstra, T. (Trude)
 Dijstelberge, P. (Paul)
 Dolk, W. (Willem)
 Donk, C.L. van den (Claire)
 Doornbos, W.G. (Willem)
 Drieënhuizen, C.A. (Caroline)
 Driel, N. van (Niels)
 Druten, T. van (Terry)
 Du Mortier, B.M. (Bianca)
 Dudink, S.P. (Stefan)
 Dudok van Heel, S.A.C. (Bas)
 Dufais, N. (Nathalie)
 Duijn, E. van (Esther)
 Duin, P. van (Paul)

Dumas, C. (Charles)
 Duparc, F.J. (Frederik)
 Duysters, K. (Kristin)

E

Eeghen, C. van (Chris)
 Eekhout, M.F.D. (Marianne)
 Eickhoff, M. (Martijn)
 Eikema Hommes, M.H. van (Margriet)
 Eisma, M. (Marianne)
 Eisses, M. (Marit)
 Ekkart, R.E.O. (Rudi)
 Elen, A.J. (Albert)
 Eliëns, T.M. (Titus)
 Elzenga, E. (Eelco)
 Ende, K. van den (Krijn)
 Endlich, D. (Dick)
 Endlich, J. (John)
 Engelfriet, L. (Bert)
 Enters, J.C. (Johan)
 Erftemeijer, A. (Antoon)
 Erkelens, A.M.L.E. (Wies)
 Erkens, S. (Sander)
 Es, J.B. van (Jonieke)
 Esner, R. (Rachel)
 Estié, J. (Joseph)
 Exalto, J. (John)

F

Faber, I.I. (Irene)
 Faber, P. (Paul)
 Fitski, M. (Menno)
 Fock, C.W. (Willemijn)

Folmer-von Oven, T. (Thera)
 Forrer, K. (Kuniko)
 Forrer, M.F.M. (Matthi)
 Fouw, J. de (Josephina)
 Fransen, C.H.J.M. (Charles)
 Fuhling, P. (Peter)

G

Gangelen, H. van (Hans)
 Garachon, I. (Isabelle)
 Gastel, J. van (Joris)
 Gawronski, J.H.G. (Jerzy)
 Geelen, E.H.M. (Elisabeth)
 Geenen, L-P. van (Léon-Paul)
 Gelder, E. van (Esther)
 Geldrop, J. van (José)
 Geleijns, E. (Erik)
 Gent, J.F.J.M. van (Judith)
 Gerlagh, A.W. (Bert)
 Gerritsen, A.T. (Anne)
 Geudeker, E. (Eva)
 Giersbergen, W. van (Wilma)
 Gietman, C.A.M. (Conrad)
 Gijbels, J. (Jolien)
 Gilissen, H. (Hilde)
 Goede-Broug, U. de (Ursula)
 Goedings, G.J.E. (Truusje)
 Gompel, D. van (Dave)
 Goossens, E-J. (Eymert-Jan)
 Gosliga, A. (Aagje)
 Gosselink, M. (Martine)
 Goverde, M. (Milou)
 Graas, T.G.M. (Tim)
 Grasman, E. (Edward)

Grasskamp, A. (Anna)
 Grevenstein, A.G.A. van (Anne)
 Grijzenhout, F. (Frans)
 Groen, B. (Ben)
 Groot, A. de (Arie)
 Groves, R.M. (Roger)
 Gulik, T.M. van (Thomas)

H

Haan, J.B.H. de (Johan)
 Haarnack, C. (Carl)
 Haas, A.S. de (Anna)
 Hagelskamp, C. (Christina)
 Hak, D.N. (Dunja)
 Halen, L. van (Ludo)
 Ham, G. van der (Gijs)
 Harmanni, R. (Richard)
 Harms, R.J. (Roeland)
 Hartkamp-Jonxis, E. (Ebeltje)
 Hasselt, L. van (Laura)
 Haswell, R. (Ralph)
 Havers, E. (Emile)
 Hecht, P.A. (Peter)
 Heessels, M. (Meike)
 Heijbroek, J.F.
 Hell, M. (Maarten)
 Helm, H. van den (Hilda)
 Helmus, L.M. (Liesbeth)
 Hendriksen, M.M.A. (Marieke)
 Hertog, H. den (Bert)
 Herwig, H.J. (Henk)
 Herwijen, A. van (Arie)
 Herwijnen, H. van (Hans)
 Hesselink, B. (Bas)

Heteren, M.A.C. van (Marjan)
 Heuven-van Nes, E. van
 (Emerentia)
 Hilckmann, S. (Susanne)
 Hinterding, E. (Erik)
 Hoekstra, F. (Feico)
 Hoekstra-Klein, W. (Wik)
 Hoeve, S. ten (Sytse)
 Hohé, M. (Madelief)
 Hond, J. de (Jan)
 Hoof, G. van (George)
 Hoogenboom, A. (Annemieke)
 Hoogsteder, W.J. (Willem Jan)
 Hoorn, E. van der (Esther)
 Hoorn, M.A.M. van (Marijn)
 Horsch, F. (Femy)
 Hoving, A. (Ab)
 Hoving, J. (Joost)
 Huiskamp, J. (Josje)
 Huistra, H.M. (Hieke)
 Huskens, I. (Inge)
 Huygens, C. (Charlotte)
 Huys Janssen, P. (Paul)
 Hylkema, J.J. (Jacqueline)

I

IJpma, F.F.A. (Frank)

J

Janse, G-J. (Geert-Jan)
 Jansen, G.M.C. (Guido)
 Jansen, M. (Marije)
 Janssen, G.H. (Geert)
 Jas, J. (Jorien)

Jasek, D.F. (Dariusz)
 Jaski, B. (Bart)
 Jaspers, N.L. (Nina Linde)
 Jong, J. de (Jon)
 Jonge, J. de (Jacoba)
 Jongstra, J. (Jaap)
 Jonker, M. (Michiel)
 Jonkman, M. (Mayken)
 Jörg, C.J.A. (Christiaan)

K

Kaa, D.J. van de (Dirk Jan)
 Kamp, J. (Jaap)
 Kamp-Heldring, M. (Mies)
 Kapelle, J. (Jeroen)
 Karst, S. (Sander)
 Kats, F. (Fred)
 Keijzer, B. de (Ben)
 Keijzer, M. de (Matthijs)
 Keijzer, S. (Sara)
 Kerckhoffs, P.A.E. (Paul)
 Kesteren, A-K. van
 (Anne-Karlijn)
 Keune, K. (Katrien)
 Keuning, R. (Ralph)
 Kievit, K. (Karin)
 Kiljan, E. (Erno)
 Kisters, S. (Sandra)
 Klarenbeek, J.C. (Hanna)
 Klootwijk, A. (Annemarie)
 Klück, E. (Elly)
 Klusener, R. (Reinier)
 Klüver, S. (Suzanne)
 Knibbe, R.F. (Renger)

Knoeff, H.G. (Rina)
 Knol, E. (Egge)
 Knolle, P. (Paul)
 Koenen, S. (Stephanie)
 Kok, A.M. (Jeannette)
 Koldewey, A.C. (Anna)
 Koldewey, E.F. (Eloy)
 Kolfin, E.E.M. (Elmer)
 Koning, G. (Georgette)
 Koning, J. (Jos)
 Kooij, P. van (Paul)
 Kool, D. de (Dennis)
 Koolhaas-Grosfeld, E.A. (Eveline)
 Koot, R.H.J. (Roman)
 Kootte, T. (Tanja)
 Korte, H.C. de (Henk)
 Korthals Altes, E. (Everhard)
 Kos, N. (Nico)
 Kosten, J. (Jan)
 Kramer, T. (Teatske)
 Kranendonk, W. (Wim)
 Kremer, M. (Marcel)
 Kroesen, J.E.A. (Justin)
 Kröger-Verhorst, J. (Jelka)
 Kroon, A.A. (Andréa)
 Kruijf, A.C. de (Anique)
 Kruijsen, B.M.J. (Barbara)
 Kruijsen, S. (Sophie)
 Krul, R.K. (Ruth Kaloena)
 Krul, W. (Wessel)
 Kruyff, L. (Lizet)
 Kuijlen, J.A.M. (Jos)
 Kussendrager, A. (Allex)

L

Laan, M. van der (Menno)
 Lamain, B. (Bodill)
 Lambooy, S.M.R. (Suzanne)
 Laméris, A. (Anna)
 Laméris, K. (Kitty)
 Lankester-Marcus, M.C.M. (Maud)
 Lansen, A. (Ad)
 Lansink, A.G. (Lydia)
 Larsen, P. (Patrick)
 Laurentius, F. (Frans)
 Laurentius, T. (Theo)
 Leeftang, H. (Huigen)
 Leeftang, M. (Micha)
 Leeuw Sonja de
 Leeuw, R. de (Ronald)
 Leeuwen, A-S. van (Anne-Sophie)
 Leeuwen, I. van (Idelette)
 Leeuwen, M. van (Marius)
 Leeuwen, R. van (Rieke)
 Leeuwen, S. van (Suzanne)
 Lefeber, M. (Marieke)
 Lehmann, A-S. (Ann-Sophie)
 Lennaerts, L. (Lei)
 Lensink, W. (Walter)
 Leusen, P.M. van (Martijn)
 Lieverloo, K. van (Karin)
 Lith, W. van (Wendy)
 Locher, J.L. (Hans)
 Löffler, E.P. (Erik)
 Loon, E.J. van (Erik)
 Louwers, R. (Renée)
 Lucht, C. (Christiaan)

Luijt, J. (Janjaap)
 Luijten, G. (Ger)
 Luijten, H. (Henny)
 Lunsingh Scheurleer, P.C.M. (Pauline)
 Lurvink, K. (Karin)

M

Maarel, S. van der (Sanne)
 Mack, E.M. van der (Elisabeth)
 Mark, B. van der (Bieke)
 Marks, A. (Andreas)
 Marvelde, M. te (Mireille)
 Mathijssen, M. (Marita)
 Meer Mohr, G.J. van der (Jim)
 Meer Mohr, Q. van der (Quirine)
 Megens, L. (Luc)
 Meijer, D. (Daan)
 Meijers, D.J. (Debora)
 Meinderts, M. (Mathijs)
 Meloni, S. (Sabrina)
 Mertens, W.J.J. (Wim)
 Meulen, A. van der (Adri)
 Middelkoop, N.E. (Norbert)
 Middendorp, O. van (Otto)
 Mittendorff, E. (Emile)
 Molen, J.H. ter (Johan)
 Molen, T. van der (Tom)
 Mollema, J. (Jan)
 Montijn, I.H. (Ileen)
 Mostert, T. (Tristan)
 Mullen, M. van der (Manon)
 Musschenga, T.E. (Tonnis)

N

Nas, N. de (Nora)
 Natris, M. de (Marieke)
 Niemeijer, J.W. (Jan Wolter)
 Nienhuis, O. (Otto)
 Nieuwenhof, M. van den (Merel)
 Nieuwenhuis, I.B. (Ivo)
 Noordwijk, B. van (Bernard)

O

Oddens, J. (Joris)
 Odding, A. (Arnoud)
 Oderwald, M.E. (Meinte)
 Oei, L. (Loan)
 Oostervink, P. (Paul)
 Oosterzee, L. van (Leonoor)
 Os, H.W. van (Henk)
 Ostkamp, S. (Sebastiaan)
 Oudheusden, J.A.F.M. van (Jan)
 Ouwerkerk, A. (Annemiek)

P

Paarlberg, S. (Sander)
 Paping, R.F.J. (Richard)
 Pauw, R. (Renate)
 Peeters, C. (Cees)
 Pelgrom, A.R. (Asker)
 Pelkmans, T. (Ton)
 Pelsdonk, J.E.L. (Jan)
 Pennington de Jongh, S. (Suzanne)
 Pieters, D. (Din)
 Pijzel-Dommisse, H.H. (Jet)
 Pinxteren, A. van (Ad)

Plomp, M.C. (Michiel)
 Pluis, J. (Jan)
 Poel, C. van der (Cees)
 Poel, R.H.M. van der (Rosalien)
 Polak, J. (Jaap)
 Poppel, F.W.A. van (Frans)
 Postema, P. (Petra)
 Posthuma de Boer, M. (Martine)
 Pottasch, C. (Carol)
 Pouls, J.H. (Jos)
 Priem, R.C.J.J. (Ruud)
 Purmer, D. (Dick)
 Purmer, M. (Michiel)
 Put, J.W. (Jan Willem)
 Putten, K. van (Karlijn)
 Putter, M. (Michael)

R

Raad, J. de (Jacqueline)
 Raat, A.J.P. (Alexander)
 Rademakers, J. (Jef)
 Ram, M. (Marleen)
 Ree, G.J.M. de (Ger)
 Reeuwijk, A. (Alexander)
 Reijs, D.S. (Daphne)
 Reinders, H.R. (Reinder)
 Rem, P.H. (Paul)
 Renting, A-D. (Anne-Dirk)
 Rassing-Wolfert, J. (Jacobien)
 Reynaerts, J. (Jenny)
 Rijdt, R-J.A. te (Robert-Jan)
 Rijen, J-P. van (Jean-Pierre)
 Rikken, M. (Marrigje)
 Roding, J. (Juliette)

Roelofs, P. (Pieter)
 Roemer, G.M. van de (Bert)
 Roes, J.S.L.A.W.B. (Sebastiaan)
 Roijen, M. van (Machteld)
 Romein, A. (Arie)
 Rooseboom, H.T. (Hans)
 Rosa de Carvalho, T. (Trudie)
 Rosendaal, J.G.M.M. (Joost)
 Ruhe, L. (Lilian)
 Ruitenbergh, M. (Menoucha)
 Rutgers, J. (Jaco)

S

Salman, J.L. (Jeroen)
 Sanders, G.P. (George)
 Sasse van Ysselt, T.J.J.J.M. van
 (Dorine)
 Sauvage, L. (Leila)
 Schaap, R. (Robert)
 Schade, G.J.
 Schaeps, J.M.P. (Jef)
 Schaffers-Bodenhausen, K.E.
 (Karen)
 Schaft, M. van der (Maarten)
 Schaik, A-M.J.I. van
 (Anne-Marieke)
 Schaminée, J.H.J. (Joop)
 Schapelhouman, M. (Marijn)
 Scharloo, M. (Marjan)
 Schatorjé, J.M.W.C. (Jos)
 Schimmelpenninck van der Oije,
 C.O.A. (Coen)
 Schimmelpenninck, R. (Rutger)

Schimmelpenninck-Hartman, E.
 (Eva)
 Schipper, J. (Jan)
 Schipper, P.W. (Peter)
 Schoemaker, L. (Laurens)
 Schokkenbroek, J.C.A. (Joost)
 Scholten, C.L.H. (Constance)
 Scholten, F.T. (Frits)
 Schooten, C.J.F. van (Kees)
 Schuit, N. (Nathalie)
 Segal, S. (Sam)
 Seijbel, M. (Maarten)
 Selders, J. (Johan)
 Selles, L. (Léanne)
 Serra, S. (Sacha)
 Shimadzu, Y. (Yoshiko)
 Shoaf Turner, J. (Jane)
 Sigmond, H. (Hinke)
 Sillevius, J.J.T. (John)
 Sillius, I. (Ingmar)
 Sint Nicolaas, E. (Eveline)
 Ślaczka, A.A. (Anna)
 Slechte, C.H. (Henk)
 Sliggers, B.C. (Bert)
 Sloof, R. (Rosalie)
 Slosser, M. (Majo)
 Smedes, T. (Teade)
 Smeele, P. (Paul)
 Smelik, H. (Hans)
 Smelt, S. (Susan)
 Smit, H. (Hillie)
 Smolenaars, M. (Marja)
 Southworth, W. (William)
 Speelberg, F. (Femke)

Spits, E.K. (Elisabeth)
 Spliethoff, M.E. (Marieke)
 Sprangers, P. (Peter)
 Staal, C. (Casper)
 Stefes, A. (Annemarie)
 Steketee, H. (Hans)
 Stijnman, A. (Ad)
 Stols-Witlox, M.J.N. (Maartje)
 Storm, R. (Reinder)
 Stoter, M.E. (Marlies)
 Strake, C. te (Christiaan)
 Stumpel, J.F.H.J. (Jeroen)
 Stuurman, J.G. (Jan)
 Suchtelen, A. van (Ariane)
 Suykerbuyk, R. (Ruben)
 Suylen, M. van (Maud)
 Sybesma, W. (Wyke)

T

Tang, D.J. (Dirk)
 Tas, S. (Sara)
 ten-Doesschate Chu, P. (Petra)
 Tennent, N.H. (Norman)
 Teuling, C. (Chris)
 Thijs, A.K.L. (Alfons)
 Thijssen, J.G.L. (Jo)
 Thorissen, E.A. (Emy)
 Timmermans, J.A. (Lucinda)
 Trappeniers, M.S. (Maureen)

U

Ubl, M. (Matthias)
 Uhlenbeck, G.C. (Chris)
 Uitzinger, E. (Ellen)

V

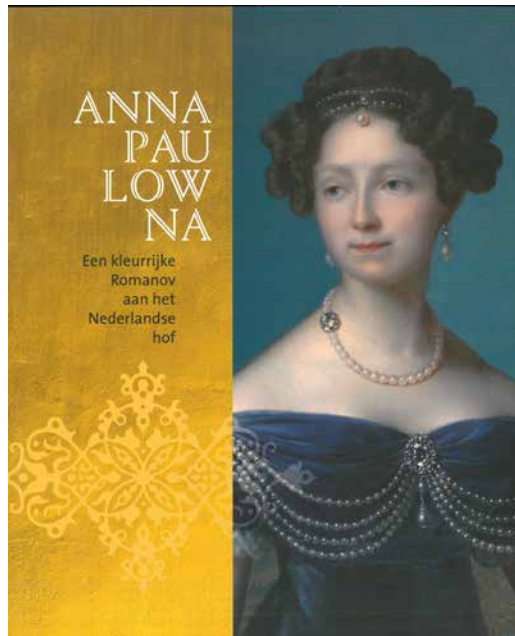
Vaes, T. (Tijn)
 Van Ooteghem, S. (Sarah)
 Vandivere, A. (Abbie)
 Veen, S. van der (Sytze)
 Veenendaal, J. (Jan)
 Vehoff, E. (Ellen)
 Venbrux, H.J.M. (Eric)
 Venner, G.H.A. (Gerard)
 Verbeek, H. (Hans)
 Verhaak, E. (Els)
 Verhaar, G. (Guus)
 Verhave, J. (Johanneke)
 Verhave, J. (Joke)
 Verhave, J.P. (Jan Peter)
 Verheggen, E.M.F. (Evelyne)
 Verheij, T. (Talitha)
 Verhoogt, R.M. (Robert)
 Vermeulen, I.R. (Ingrid)
 Verschoor, H. (Henk)
 Verslype, I. (Ige)
 Vignau-Wilberg, T. (Thea)
 Vinde, L. van der (Lea)
 Visser, I. (Irmin)
 Vliet, J. van der (Jeroen)
 Vliet, M. van (Rietje)
 Vollering-Barendse, M. (Martha)
 Voolen, E. van (Edward)
 Vreeken, H. (Bert)
 Vries, A. de (Annette)
 Vrolijk, A.J.M. (Arnoud)

W

Wachlin, S. (Steven)
 Wal, D. van der (Dineke)
 Wal, R. van der (Rozemarijn)
 Wallert, A. (Arie)
 Wang, C-L. (Ching-Ling)
 Weeda, E.J. (Eddy)
 Weel, H.B. van der (Heleen)
 Weggelaar, J. (Johanna)
 Wegman, A. (Anton)
 Weide, S. (Susanne)
 Weiss, M.P.M. (Martin)
 Welkenhuysen, F. (Frank)
 Werd, G. de (Guido)
 Werner, J.W.H. (Jan)
 Wijngaarden, M.L. van (Martin)
 Wildeman, G.J.D. (Diederick)
 Wildt, A.A.C. de (Annemarie)
 Willebrands, M. (Marleen)
 Willems, G.A.M. (Gerrit)
 Wilschut, E. (Ernst)
 Windt, R. de (Rob)
 Winkel, M. (Margarita)
 Winkler, M. (Marieke)
 Winter, W. de (Willem)
 Wis, J.C. van der (Jan)
 Withagen, A. (Annet)
 Woelderink, B. (Bernard)
 Wolf, D. (Donna)
 Wolleswinkel, E.J. (Egbert)
 Wuestman, G. (Gerdien)
 Wulp, B. van der (Bas)

Z

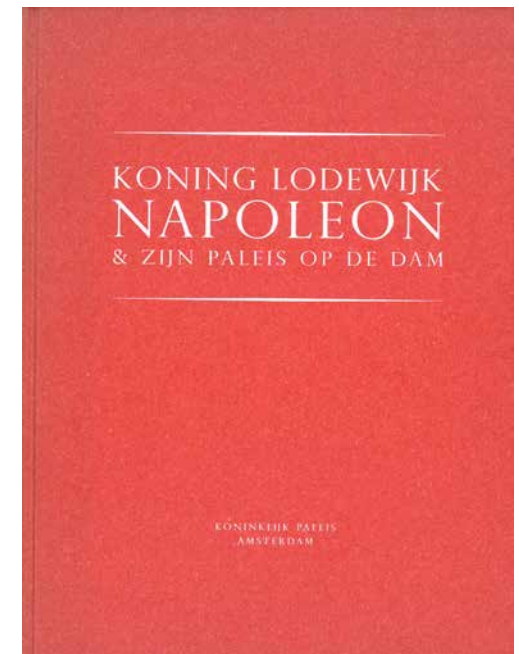
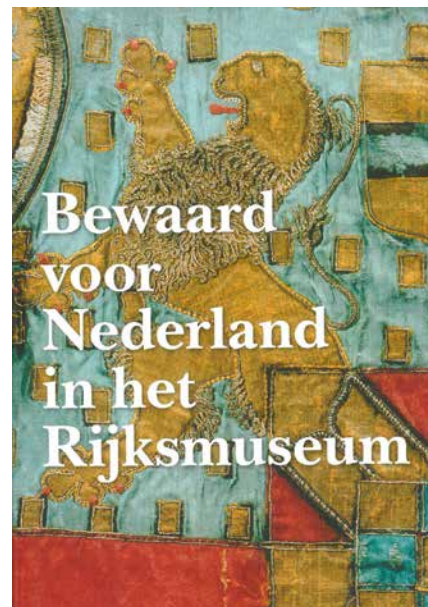
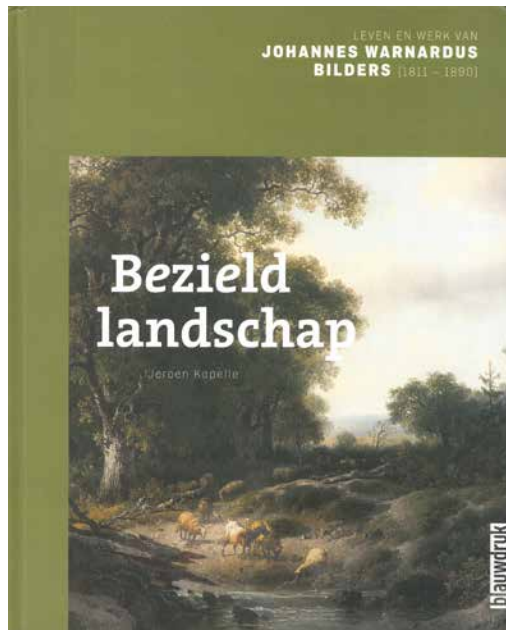
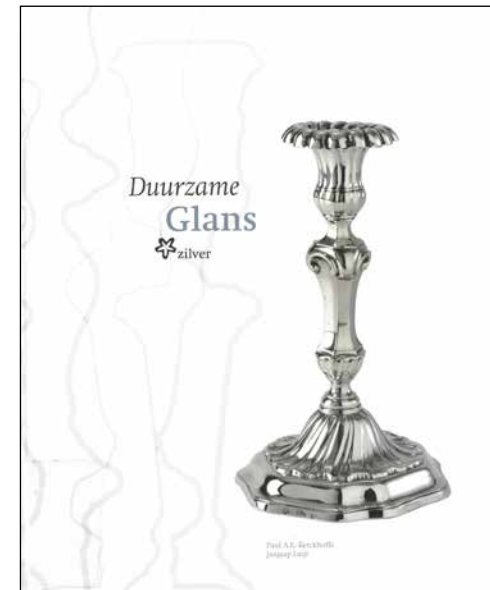
Zachariasse, F. (Fiona)
 Žakula, T. (Tijana)
 Zanten, J.C. van (Jeroen)
 Zelen, J.G.H. (Joyce)
 Zeven, A.C. (Anton)
 Zijl, M.I.E. van (Ida)
 Zijverden, J. van (Jan)
 Zoete, S. de (Sanny)
 Zuien, E. van (Eva)
 Zwijnenberg, R. (Rob)

Bibliografie

Beeldende kunst en kunstnijverheid
1700-1850

(2012-2016)

Hoofdstuk 1. KUNSTENAARS A-Z

Accama, B. (1696-1756/57)

1. Ekkart, R.E.O., 'Het debuut van Bernardus Accama als hofschilder', in: S. Groenveld (ed.), *Liber amicorum Marieke E. Spliethoff*, Jaarboek Oranje-Nassau 2015, Den Haag 2015, pp. 80–89.

Aefferden, A.F. van (1767-1840)

2. Venner, G.H.A., 'Twee onbekende tekeningen van het kasteel te Kessel van A.F. van Aefferden', *De Maasgouw; tijdschrift voor Limburgse geschiedenis en archeologie* 135, nr. 4 (2016), pp. 152–53.

Alberda, A.J.P. (1749-1826)

3. Doornbos, W.G., 'Een aquarel van Ekenstein uit 1773', *Stad & Lande; het verhaal van Groningen* 24, nr. 1 (2015), pp. 18–22.

Anslijn, N. (1777-1838)

4. Lith, W. van, 'De laatste kras', *De Boekenwereld* 31, nr. 3 (2015), pp. 26–27.

Augustini, J.L. (1748-1826)

5. Eikema Hommes, M.H. van, K. Keune, H. Sigmond, S. Smelt en I. Verslype, 'A "painted chamber" in Beverwijk by Jacobus Luberti Augustini; novel insights into the working methods and painting practices in painted wall-hanging factory', in: H. Evans en K. Muir (eds.), *Studying 18th-century paintings and works of art on paper; CATS Proceedings, II, 2014*, Londen/Kopenhagen 2015, pp. 83–95.

Barbiers Bzn III, P. (1772-1837)

6. Hinterding, E., 'Pieter Barbiers Bzn, Nederlands eerste zinkograaf?', in: J. Bikker, E. Hinterding, E. Korthals Altes en E. Schavemaker (eds.), *"Gij zult niet feestbundelen"; 34 bijdragen voor Peter Hecht*, Amsterdam/Zwolle 2016, pp. 61–66.
Uitgave ter gelegenheid van Peter Hechts 65ste verjaardag en naar aanleiding van zijn

emiraat als hoogleraar kunstgeschiedenis.

Baur, N. (1767-1820)

7. Roelofs, P., 'Gold for Houkje Gerrits Bouma; "The women's skating competition on the Stadsgracht in Leeuwarden on 21 January 1809", painted by Nicolaas Baur', *The Rijksmuseum Bulletin* 62, nr. 2 (2014), pp. 152–87.

Beckeringh, T. (1712-1790)

8. Knol, E., 'De blijvende invloed van Beckeringhs borgenkaart', *Stad & Lande; het verhaal van Groningen* 25, nr. 2 (2016), pp. 8–11.
9. Knol, E., P.M. van Leusen, J. Molema, T.E. Musschenga en H.R. Reinders, H.R., *De atlas van Beckeringh; het Groninger landschap in de 18e eeuw*, Zwolle 2016.

Beeldemaker, G.N.

10. Alsemgeest, A.D.M., 'Een zeepokken geschiedenis; de "Guineesche lepade" van G.N. Beeldemaker', *De Boekenwereld* 31, nr. 3 (2015), pp. 14–19.

Bilders, J.W. (1811-1890)

11. Kapelle, J., 'Beginnend kunstenaar in Utrecht', in: J. Kapelle (ed.), *Bezield landschap: leven en werk van Johannes Warnardus Bilders (1811-1890)*, Wageningen 2016, pp. 21–41.
12. ———, (ed.), *Bezield landschap: leven en werk van Johannes Warnardus Bilders (1811-1890)*, Wageningen 2016.
13. ———, 'De Amsterdamse jaren; de professionalisering van zijn kunstenaarschap', in: J. Kapelle (ed.), *Bezield landschap: leven en werk van Johannes Warnardus Bilders (1811-1890)*, Wageningen 2016, pp. 42–65.
14. ———, 'Johannes Warnardus Bilders en Anton Mauve; een vergeten samenwerking = Johannes Warnardus Bilders and Anton Mauve; a forgotten collaboration', *RKD bulletin*, nr. 2 (2016), pp. 3–10.
15. ———, 'Landschapschilder in Oosterbeek', in: J. Kapelle (ed.), *Bezield landschap: leven en werk van Johannes Warnardus Bilders (1811-1890)*, Wageningen 2016, pp. 66–93.
16. Kapelle, J. en M. van der Mullen, 'Beseelte Landschaft; Leben und Werk von Johannes Warnardus Bilders (1811-1890), Zusammenfassung', in: J. Kapelle (ed.), *Bezield landschap: leven en werk van Johannes Warnardus Bilders (1811-1890)*, Wageningen 2016, pp. 158–65.
17. Mullen, M. van der, 'Inspiratie en waardering in het buitenland', in: J. Kapelle (ed.), *Bezield landschap: leven en werk van Johannes Warnardus Bilders (1811-1890)*, Wageningen 2016, pp. 112–27.
18. Pelkmans, T., 'De levensloop van Johannes Warnardus Bilders (1811-1890)', in: J. Kapelle (ed.), *Bezield landschap: leven en werk van Johannes Warnardus Bilders (1811-1890)*, Wageningen 2016, pp. 8–19.
19. Windt, R. de, 'In Vorden, Gieten en Vlagtwedde', in: J. Kapelle (ed.), *Bezield*

landschap: leven en werk van Johannes Warnardus Bilders (1811-1890), Wageningen 2016, pp. 128–43.

Bles, D.J. (1821-1899)

20. Reynaerts, J., 'Troost en humor. De achttiende eeuw in de schilderkunst van David Bles', *De Negentien Eeuw; tijdschrift van de werkgroep De Negentiende Eeuw* 37, nr. 1 (2013), pp. 80–94.

Bolomey, B.S. (1739-1819)

21. Ekkart, R.E.O., 'De portretten van het echtpaar Van Dedem-Sloet door Benjamin Samuel Bolomey', in: E. Buijsen, S. Laemers, E.P. Löffler en V. Manuth (eds.), *Kunst op papier in de achttiende eeuw = Arts on paper in the eighteenth century*, Zoetermeer 2014, pp. 72–79. Liber Amicorum aangeboden aan Charles Dumas ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag.
22. Spliethoff, M.E., 'Benjamin Samuel Bolomey en prins Willem V', in: E. Buijsen, S. Laemers, E.P. Löffler en V. Manuth (eds.), *Kunst op*

papier in de achttiende eeuw = Arts on paper in the eighteenth century, Zoetermeer 2014, pp. 218–29.

Liber Amicorum aangeboden aan Charles Dumas ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag.

Busschop, A. (1670-1729)

23. Paarlberg, S., 'Plafondstuk met "De raaf die beroofd wordt van de veren waarmee hij zich had getooid", Abraham Busschop (Dordrecht 1670-1729 Middelburg)', *Bulletin van de Vereniging Rembrandt* 22, nr. 1 (2012), pp. 21–25.

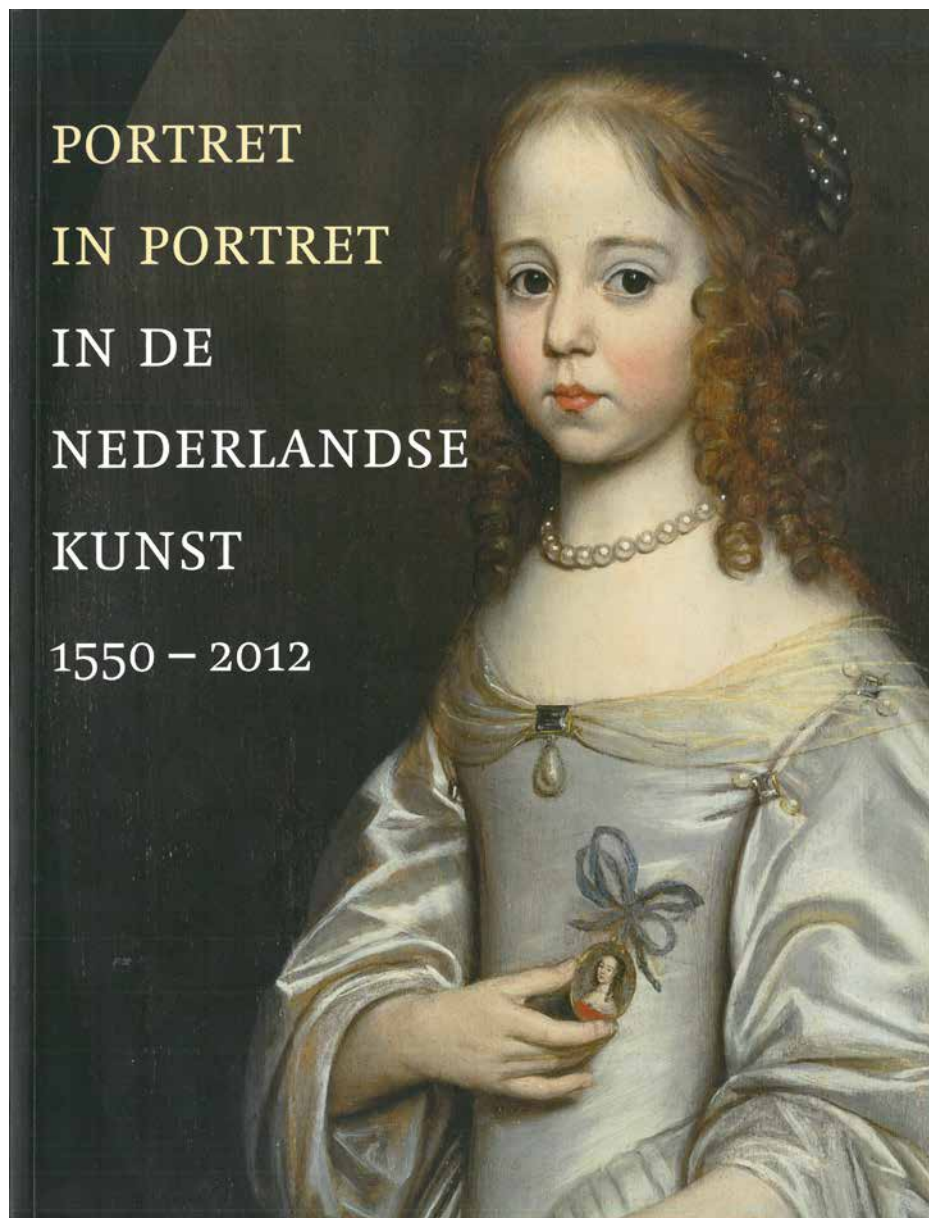
Buys, J. (1724-1801)

24. Begheyn-Huisman, M.I.T., 'Jacobus Buys (1724-1801), prentontwerpen bij gedichten voor kinderen', in: J.G.M.M. Rosendaal, *Uit de plooi; de achttiende eeuw in beweging*, Nijmegen 2013, pp. 154–55. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Museum Het Valkhof, Nijmegen.

Ceracchi, G. (1751-1801)

25. Grijzenhout, F., 'Een nationaal monument; Otto Willem Johan Berg en het gedenkteken voor

PORTRET IN PORTRET IN DE NEDERLANDSE KUNST 1550 – 2012

Joan Derk van der Capellen tot den Pol', in: F. Grijzenhout en P. Raedts (eds.), *Deze lange eeuw; metamorfosen van het vaderland 1780-1950*, Amsterdam 2015, pp. 16–31.

Chardigny de Monge, P.J. (1784-1866)

26. Meer Mohr, G.J. van der, 'Enkele Oranjes in beeld; een keuze uit de collectie sculpturen van de Geschiedkundige Vereniging Oranje-Nassau', in: S. Groenveld (eds.), *Liber amicorum Marieke E. Spliethoff*, Jaarboek Oranje-Nassau 2015, Den Haag 2015, pp. 187–99.

Courbet, G. (1819-1877)

27. ten-Doesschate Chu, P., 'Showing making in Courbet's The Painter's Studio', in: Esner, R., S. Kisters en A-S. Lehmann (eds.), *Hiding making - showing creation; the studio from Turner to Tacita Dean*, Amsterdam 2013, pp. 62–72.

Coypel, C-A. (1694-1752)

28. Goede-Broug, U. de, 'De portretten van Monsieur Dupillé en Madame Dupillé met hun dochter, door Charles Antoine

Coypel; op zoek naar de inspiratiebron', *RKD bulletin*, nr. 2 (2012), pp. 64–67.
Bijdragen voor Rudi Ekkart bij zijn afscheid als directeur van het RKD.

David, J.-L. (1748-1825)

29. Diercks, F., 'Jacques-Louis David's "thrones" identified', *The Rijksmuseum Bulletin* 60, nr. 1 (2012), pp. 52–59.

Dijk, P. van (1683-1753)

30. Sanders, G.P., "Een charme om te sien", stadhouders Willem Carel Hendrik Friso in het kostuum van de Orde van de Kouseband door Philip van Dijk, 1733', in: S. Groenveld (ed.), *Liber amicorum Marieke E. Spliethoff*, Jaarboek Oranje-Nassau 2015, Den Haag 2015, pp. 90–99.

Dokkum, C. van

31. Harmanni, R., 'Cornelis van Dokkum; een onbekende leerling van Jurriaan Andriessen', in: E. Buijsen, S. Laemers, E.P. Löffler en V. Manuth (eds.), *Kunst op papier in de achttiende eeuw = Arts on paper in the eighteenth century*, Zoetermeer 2014, pp. 102–11.

Liber Amicorum aangeboden aan Charles Dumas ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag.

Dubois-Drahonet, A.J.

(1791-1834)

32. Priem, R.C.J.J., 'Alexandre Jean Dubois-Drahonet, portret van Lucretia Johanna van Winter, 1825', in: S.E. Craft-Giepmans en A. de Vries (eds.), *Portret in portret in de Nederlandse kunst 1550-2012*, Bussum/Den Haag/Dordrecht 2012, pp. 224–25.

Dubourcq, P.L. (1815-1873)

33. Löffler, E.P., 'Een etsplaat van Pierre Louis Dubourcq (1815-1873) uit de "Grafische Studieverzameling Dr. N.G. van Huffel" = An etching plate by Pierre Louis Dubourcq (1815-1873) from the "Graphic Art Study Collection of Dr N.G. van Huffel". *RKD bulletin*, nr. 1 (2016), pp. 11–15.

Ducq, J.-F. (1763-1829)

34. Meer Mohr, J. van der, 'Het portret van koning Willem I door Joseph Ducq, 1820', in: C.R. van den Berg, S. Groenveld, J.A.H.M. de Klerk,

G.J. van der Meer Mohr en P.A. van der Ploeg (eds.), *Jaarboek Oranje-Nassau* 2014, Den Haag 2014, pp. 40–43.

Eys, C.H.C. van (1808-1873)

35. Geldrop, J. van, 'Een portret-tekening door de amateurtekenaar jonkvrouw Cornelia Henriette Constance van Eys (1808-1873) = A portrait drawing by the amateur draughtswoman Jonkvrouw Cornelia Henriette Constance van Eys (1808-1873)', *RKD bulletin*, nr. 1 (2016), pp. 46–48.

Fargue, I.L. la (1726-1805)

36. Dumas, C., 'Willem V en Wilhelmina van Pruisen te paard; ruitersportretten door Isaac Lodewijk la Fargue van Nieuwland', in: S. Groenveld (ed.), *Liber amicorum Marieke E. Spliethoff*, Jaarboek Oranje-Nassau 2015, Den Haag 2015, pp. 116–27.

Fargue, P.C. la (1729-1782)

37. Dumas, C., 'Een topograaf als portrettist? Enkele onbekende jeugdworke door Paulus Constantijn la Fargue', in: E. Buijsen, C. Dumas en V.

Manuth (eds.), *Face Book; studies on Dutch and Flemish portraiture of the 16th-18th centuries*, Leiden 2012, pp. 487–98.
Liber Amicorum overhandigd aan Rudolf E.O. Ekkart ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag.

Folkema, F. (1690-1752) & A. (1695-1768)

38. Haas, A.S. de, 'Anna en Fopje Folkema, prentenmakers in de achttiende eeuw' *De Boekenwereld* 29, nr. 3 (2013), pp. 22–27.

Friedrich, C.D. (1774-1840)

39. Pouls, J.H., 'Het Tetschener Altar; God als het Oneindige Niets', *Locus; tijdschrift voor studenten en docenten Cultuurwetenschappen aan de Open Universiteit* 33 (2013), pp. 32–36.
40. Vaes, T., 'Der Wanderer en zijn geheimen; een beschouwing', in: J. Weggelaar, *Der Wanderer; van kunsticoon tot beeldcultuur*, Breda 2014, pp. 50–55.

41. Weggelaar, J., E. Brand en T. Vaes, *Der Wanderer; van kunsticoon tot beeldcultuur*, Breda 2014.

Gaburri, F.M.N. (1676-1742)

42. Shoaf Turner, J., 'Francesco Maria Niccolò Gaburri's "Portrait of Bartholomeus Spranger" in the Rijksmuseum', *Master Drawings* 53, nr. 4 (2015), pp. 485-96.

Gainsborough, T. (1727-1788)

43. Knolle, P., 'Boomachtig landschap met een rustende herder bij een zonnig pad en schapen, Thomas Gainsborough (Sudbury, Suffolk 1727-1788 Londen)', *Bulletin van de Vereniging Rembrandt* 22, nr. 1 (2012), pp. 26-29.

Gérôme, J.-L. (1824-1904)

44. Goossens, E.-J., 'Pygmalion & Galatea; optische illusies', in: S. Groenveld (ed.), *Liber amicorum Marieke E. Spliethoff*, Jaarboek Oranje-Nassau 2015, Den Haag 2015, pp. 216-21.

Goya, F. (1746-1828)

45. Koolhaas-Grosfeld, E.A., 'Dierlijke trekken; Goya's

spel met de temperamenten', *Kunstschrift* 56, nr. 1 (2012), pp. 37-41.

Grips, C. (1825-1920)

46. Pennington de Jongh, S., 'Charles Grips', *In Brabant; tijdschrift voor Brabants heem en erfgoed* 3, nr. 6 (2012), pp. 28-29.

Guanpeng, D. (1708-1771)

47. Wang, C.-L., 'The date and image-text relation of the combination of Ding Guanpeng's picture of Surangama Sutra and Zhang Zhao's calligraphy', *Gugong wenwu yuekan* [National Palace Museum Journal Monthly], nr. 363 (2013), pp. 88-97.

48. ———, 'The interaction and integration between Chinese and European art: on the case of Bodhisattva Manjusri on the lotus throne painted by Ding Guanpeng', *Gugong wenwu yuekan* [National Palace Museum Journal Monthly], nr. 349 (2013), pp. 94-101.

Haanen, R.A. (1812-1894)

49. Mullen, M. van der, 'Blik

over de grens. De betekenis van het Duitstalig spraakgebied voor kunstenaar en kunsthandelaar Remigius van Haanen', in: E. Deneer, M. van der Mullen en S. Tas (eds.), *Grensoverschrijdende inspiratie: Nederlandse kunst in Europees perspectief in de negentiende eeuw*, Den Haag 2015. Digitale publicatie.

Hempel, J.G. (ca. 1744-?)

50. Hoeve, S. ten, 'Johannes George Hempel; een virtuoos beeldhouwer', *De Vrije Fries* 95 (2015), Leeuwarden 2015, pp. 103-56.

Hemsterhuis, F. (1721-1790)

51. Scholten, F.T., 'Frans Hemsterhuis's memorial for Herman Boerhaave', *Simiolus; Netherlands quarterly for the history of art* 35, nr. 3 (2012), pp. 199-217.

Hiroshige, K. (1797-1858)

52. Uhlenbeck, G.C. en M. Winkel, 'A possible source for Hiroshige's compositional technique', in: P. Beliën, K. Berbee, M. Jansen, I. Klompmakers en K. Schiermeier (eds.), *Graphic*

designer, collector, curator and scholar of Japanese art; essays in honour of Robert Schaap, Den Haag 2013, pp. 22-30.

Hokusai, K. (1760-1849)

53. Forrer, M.F.M., 'Ontdekking van zes Hokusai-schilderingen', *De Boekenwereld* 32, nr. 4 (2016), pp. 76-77.

Hoogers, H. (1747-1814)

54. Begheyn-Huisman, M.I.T., 'Hendrik Hoogers (1747-1814), het buiten "De Koepel", 1773', in: J.G.M.M. Rosendaal, *Uit de plooi; de achttiende eeuw in beweging*, Nijmegen 2013, pp. 130-31. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Museum Het Valkhof, Nijmegen.

Hoüel, J.P. (1735-1813)

55. Berge-Gerbaud, M. van, 'De olifantjes van Oranje; ontwerptekeningen en prenten door Jean-Pierre Hoüel voor zijn "Histoire naturelle des deux éléphants, [...], venus de Hollande en France" (1803)', in: E. Buijsen, S. Laemers, E.P. Löffler en V. Manuth (eds.), *Kunst op papier in de achttiende eeuw = Arts on*

paper in the eighteenth century, Zoetermeer 2014, pp. 14–27. Liber Amicorum aangeboden aan Charles Dumas ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag.

Huaide, H.

56. Wang, C-L., 'A Dutch model for a Chinese woodcut. On Han Huaide's "Herding a bull in a forest", in: H.G.M. Jorink, F.T. Scholten en M.A. Weststeijn (eds.), *Netherlandish art in its global context = De mondiale context van Nederlandse kunst*, Netherlands yearbook for history of art 2016 = Nederlands kunsthistorisch jaarboek 2016, nr. 66, Leiden 2016, pp. 232–51.

Humbert de Superville, D.P.G. (1770-1849)

57. Grasman, E., 'Humbert de Superville: representing theory', in: N. Bartelings, E. Grasman, E.E.M. Kolfin en J.M.P. Schaeps (eds.), *For study and delight. Drawings and prints from Leiden University*, Leiden 2016, pp. 282–309.
58. Schaeps, J.M.P., 'David Humbert de Superville: a

passion for drawing', in: N. Bartelings, E. Grasman, E.E.M. Kolfin en J.M.P. Schaeps (eds.), *For study and delight. Drawings and prints from Leiden University*, Leiden 2016, pp. 282–309.

59. ———, 'David Humbert de Superville, een gedreven tekenaar', *De Boekenwereld* 31, nr. 3 (2015), pp. 20–25.
60. Vermeulen, I.R., 'Reproductions of art. Humbert de Superville's observations in the Leiden print room', in: N. Bartelings, E. Grasman, E.E.M. Kolfin en J.M.P. Schaeps (eds.), *For study and delight. Drawings and prints from Leiden University*, Leiden 2016, pp. 260–81.

Jelgerhuis, R. (1729-1806)

61. Kruijsen, B.M.J., 'Rienk Jelgerhuis (1729-1806); familie Knoops, 1798', in: J.G.M.M. Rosendaal, M.I.T, *Uit de plooi; de achttiende eeuw in beweging*, Nijmegen 2013, pp. 198–99. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Museum Het Valkhof, Nijmegen.

Jongkind, J.B. (1819-1891)

62. Leeuw, R. de, 'Silent streets in the southern sun; Jonkind and Redon', in: B. Cornelis, G. Luijten, L. van Tilborgh en T. Zeedijk (eds.), *Collecting for the public; works that made a difference. Essays voor Peter Hecht*, Londen 2016, pp. 182–89.

Kaiser, J.W. (1813-1900)

63. Verhoogt, R.M., "Works of patience and love"; the engravings by Johan Wilhelm Kaiser (1813-1900) after Rembrandt's "Syndics" and "Night Watch" and Bartholomeus van der Helst's "Civic Guard Banquet", *The Rijksmuseum Bulletin* 60, nr. 3 (2012), pp. 234–67.

Ketweg, I. van (1732-1789)

64. Dumas, C., 'De achttiende-eeuwse topografische tekenaar Isaac van Ketweg (1732-1789)', in: C. Dumas, J. Kosten, E.-J. Sluijter en N.C. Sluijter-Seijffert (eds.), *Liber amicorum Marijke de Kinkelder; collegiale bijdragen over landschappen, marines en architectuur*, Den Haag/Zwolle 2013, pp. 107–18.

Uitgave ter gelegenheid van de 65ste verjaardag van Marijke C. de Kinkelder.

Keun, H. (1738-1787)

65. Meer Mohr, G.J. van der, 'Stadsgezicht met molen ca. 1760; Hendrik Keun (1738-1787)', in: L. Edelkoort-van der Vlerk, M. Mesdag en G. Raven, *Schatten van Amersfoort; 50 topstukken uit museum Flehite*, Amersfoort 2013, pp. 62–63.

Kiers, P. (1807-1875)

66. Donk, C.L. van den en R.E.O. Ekkart, 'De terugkeer van een verloren zoon; het portret van Jacobus de Neufville door Petrus Kiers = The return of a prodigal son; Petrus Kiers' portrait of Jacobus de Neufville', *RKD bulletin*, nr. 2 (2015), pp. 9–16.

Kinkoku, Y. (1761-1832)

67. Jong, J. de, 'The echoes of roaring mountains; a chronology of undated landscape paintings by Yokoi Kinkoku (1761-1832)', in: P. Beliën, K. Berbee, M. Jansen, I. Klompmakers en K. Schiermeier (eds.), *Graphic designer, collector, curator and*

scholar of Japanese art; essays in honour of Robert Schaap, Den Haag 2013, pp. 53–62.

Knip, H. (1819-na 1897)

68. Trappeniers, M.S., 'Het vruchtbare penseel van Henri Knip', *In Brabant; tijdschrift voor Brabants heem en erfgoed* 3, nr. 5 (2012), pp. 64–65.

Knip, J.A. (1777-1847)

69. Shoaf Turner, J., 'Tijdloos mooi; aquarellen Josephus Augustus Knip voor het Rijksmuseum', *Bulletin van de Vereniging Rembrandt* 24, nr. 1 (2014), pp. 20–25.

Koekkoek, B.C. (1803-1862)

70. Pelgrom, A.R., 'Domänen der Kunst. B.C. Koekkoek und seine luxemburgischen Landschaften für Wilhelm II', in: A.R. Pelgrom (ed.), *Gemalt für den König: B.C. Koekkoek und die luxemburgische Landschaft*, Kleef/Luxemburg 2012, pp. 12–38.
Uitgave bij de tentoonstelling in B.C. Koekkoek-Haus, Kleef.
71. ——— (ed.), *Gemalt für den König: B.C. Koekkoek und die*

luxemburgische Landschaft, Kleef/Luxemburg, 2012.
Uitgave bij de tentoonstelling in B.C. Koekkoek-Haus, Kleef.

72. ———, 'Het pittoreske tussen privé en politiek; B.C. Koekkoeks Limburgse landschappen voor Willem II', *De Negentien Eeuw; tijdschrift van de werkgroep De Negentiende Eeuw* 38, nr. 1 (2014), pp. 1–78.
73. Werd, G. de, 'Barend Cornelis Koekkoek en de Kleefse romantiek = Barend Cornelis Koekkoek and Kleve Romanticism', in: J. Rademakers en G. de Werd, *Een romantische reis; meesterwerken uit de Rademakers collectie = A romantic journey; masterpieces from the Rademakers Collection*, Eindhoven/'s-Hertogenbosch/Luxemburg 2014, pp. 104–31.
Uitgave bij de tentoonstellingen in Musée national d'histoire et d'art, Luxembourg en Het Noordbrabants Museum, 's-Hertogenbosch.

Kruseman van Elten, H.D. (1829-1904)

74. Jansen, G.M.C., 'Hendrik Dirk Kruseman van Elten (1829-1904); an American artist', in: M.A.C. van Heteren en M. van den Nieuwenhof, *Kruseman; kunstbroeders uit de Romantiek*, Zwolle/Oss/Alkmaar 2014, pp. 120–41. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling in Museum Jan Cunen, Oss.

Kruseman, C. (1797-1857)

75. Geudeker, E., 'Cornelis Kruseman (1797-1857); schilder van hemel, aarde en glorie', in: M.A.C. van Heteren en M. van den Nieuwenhof, *Kruseman; kunstbroeders uit de Romantiek*, Zwolle/Oss/Alkmaar 2014, pp. 28–49. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling in Museum Jan Cunen, Oss.
76. ———, 'Een Russische opdracht voor een Hollander in Italië: "Het gebed des geloofs zal den zieken herstellen" geschilderd door Cornelis Kruseman', *RKD bulletin*, nr. 2 (2012), pp. 58–63.

Bijdragen voor Rudi Ekkart bij zijn afscheid als directeur van het RKD.

Kruseman, F.M. (1816-1882)

77. Nieuwenhof, M. van den, 'Frederik Marinus Kruseman (1816-1882); schilder van romantische landschapen', in: M.A.C. van Heteren en M. van den Nieuwenhof, *Kruseman; kunstbroeders uit de Romantiek*, Zwolle/Oss/Alkmaar 2014, pp. 92–109. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling in Museum Jan Cunen, Oss.
78. Werd, G. de, 'Een verzamelaar en zijn lievelingsschilderij. Frederik Marinus Kruseman, "Een mediterende monnik bij een kerkruïne bij nacht", 1855 = A collector and his favourite painting. Frederik Marinus Kruseman, "A monk in meditation beside a ruin in te moonlight", l.l. 1855', in: J. Rademakers en G. de Werd, *Een romantische reis; meesterwerken uit de Rademakers collectie = A romantic journey; masterpieces from the Rademakers Collection*,

Eindhoven/'s-Hertogenbosch/Luxemburg 2014, pp. 26–33. Uitgave bij de tentoonstellingen in Musée national d'histoire et d'art, Luxembourg en Het Noordbrabants Museum, 's-Hertogenbosch.

Kruseman, J.A. (1804-1862)

79. Nieuwenhof, M. van den, 'Jan Adam Kruseman (1804-1862); "men schildert niet voor zichzelf, maar het werk moet de wereld in", in: M.A.C. van Heteren en M. van den Nieuwenhof, *Kruseman; kunstbroeders uit de Romantiek*, Zwolle/Oss/Alkmaar 2014, pp. 60–81. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling in Museum Jan Cunen, Oss.

Kuipers, C. (1739-1802)

80. Harmanni, R., 'Cornelis Kuipers (1739-1802), schildersbaas en kunstschilder', in: H.A. van Duinen en C. Esseboom (eds.), *Het Dordts Patriciërshuis, museum aan de Maas*, Dordrecht 2016, pp. 92–123.

Kunisada, U. (1786-1865)

81. Marks, A., *Kunisada's Tokaido*;

riddles in Japanese woodblock prints, Leiden 2013.

82. Schaap, R., P. Griffith, H.J. Herwig en S. Izzard, *Kunisada; imaging, drama and beauty*, Leiden 2016.

Laquy, W.J. (1738-1798)

83. Kruijsen, B.M.J., 'Willem Joseph Laquy (1738-1798), het gezin Roukens, 1786', in: J.G.M.M. Rosendaal, *Uit de plooi; de achttiende eeuw in beweging*, Nijmegen 2013, pp. 60–81. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Museum Het Valkhof, Nijmegen.

Lelie, A. de (1755-1820)

84. Fouw, J. de, *Adriaan de Lelie 1755-1820; het achttiende-eeuwse familieportret*, Zwolle 2014. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Museum Van Loon, Amsterdam.

Leys, H. (1815-1869)

85. Baetens, J.D., 'Voor vorst en vaderland; een nieuwe lezing van de muurschilderingen van Henri Leys in het Antwerpse

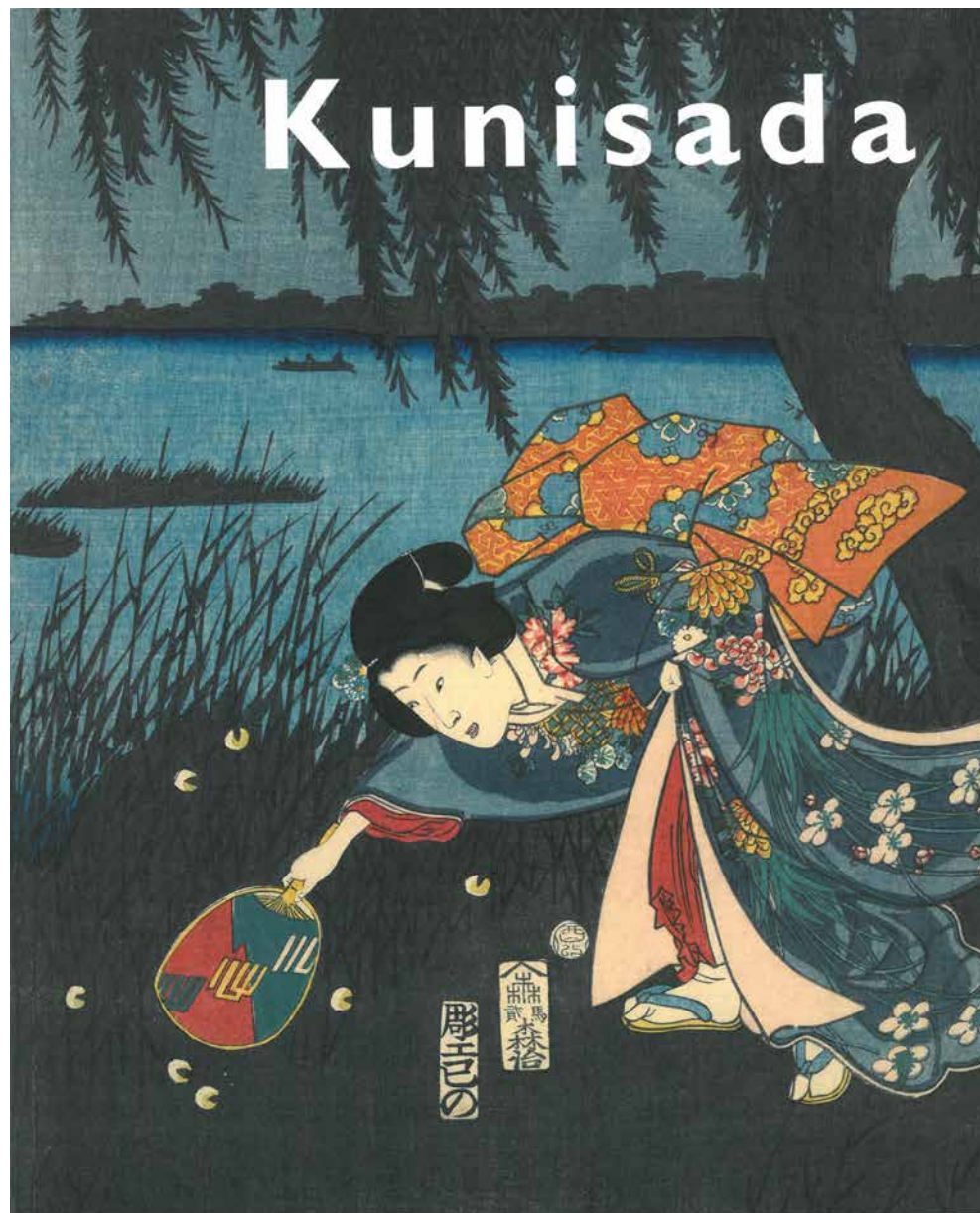
stadhuis”, *Revue belge de philologie et d’histoire* 90, nr. 2 (2012), pp. 513–39.

Liender, P. van (1731-1797)

86. Schoemaker, L., ‘Op de fiets naar Nederlangbroek’, in: C. Dumas, J. Kosten, E.-J. Sluijter en N.C. Sluijter-Seijffert (eds.), *Liber amicorum Marijke de Kinkelder; collegiale bijdragen over landschappen, marines en architectuur*, Den Haag/Zwolle 2013, pp. 305–19.
Uitgave ter gelegenheid van de 65ste verjaardag van Marijke C. de Kinkelder.

Lieste, C. (1817-1861)

87. Erftemeijer, A., ‘Maler des Lichts. Cornelis Lieste aus Haarlem; Leben und Werk = Schilder van het licht. Cornelis Lieste uit Haarlem; leven en werk’, in: A. Erftemeijer en E. Kiljan, *Cornelis Lieste 1817-1861: Maler des Lichts = Cornelis Lieste 1817-1861: schilder van het licht*, Kleef 2016, pp. 11–26.
88. Erftemeijer, A., E. Kiljan, M. Mathijssen en J. Rademakers, *Cornelis Lieste 1817-1861:*

Maler des Lichts = Cornelis Lieste 1817-1861: schilder van het licht, Kleef 2016.

89. Kiljan, E., ‘Cornelis Lieste; das Werk eines Landschaftsmalers der Spätromantik = Cornelis Lieste; het oeuvre van een laat-romantische landschapsschilder’, in: A. Erftemeijer, E. Kiljan, M. Mathijssen en J. Rademakers, *Cornelis Lieste 1817-1861: Maler des Lichts = Cornelis Lieste 1817-1861: schilder van het licht*, Kleef 2016, pp. 39–73.
90. Rademakers, J., ‘Liestes Landschaften; eine Welt der Wehmut = De landschappen van Lieste; een wereld van weemoed’, in: A. Erftemeijer, E. Kiljan, M. Mathijssen en J. Rademakers, *Cornelis Lieste 1817-1861: Maler des Lichts = Cornelis Lieste 1817-1861: schilder van het licht*, Kleef 2016, pp. 153–57.
91. Werd, G. de, *Cornelis Lieste 1817-1861: einige Anmerkungen zur Rezeption seines Werkes, zum Verhältnis zu B.C. Koekoek und zu den*

Skizzenbüchern = Cornelis Lieste 1817-1861: enkele aanmerkingen over de waardering voor zijn werk, zijn relatie met Koekoek en over zijn schetsboeken, Kleef 2016.

Liotard, J.-E. (1702-1789)

92. Gombaud, C. en L. Sauvage, 'Liotard's pastels; techniques of an 18th-century pastel-list', in: H. Evans en K. Muir (eds.), *Studying 18th-century paintings and works of art on paper; CATS Proceedings, II*, 2014, Londen/Kopenhagen 2015, pp. 31-45.

Marinkelle, J. (1732-1782)

93. Schaffers-Bodenhausen, K.E., 'Joseph Marinkelle (1732-1782)', in: E. Buijsen, C. Dumas en V. Manuth (eds.), *Face Book; studies on Dutch and Flemish portraiture of the 16th-18th centuries*, Leiden 2012, pp. 509-16. Liber Amicorum overhandigd aan Rudolf E.O. Ekkart ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag.

Maurer, J. (1737-1780)

94. Wolleswinkel, E.J., 'Susanna Agneta Binkes in 1761 door

Jacob Maurer geportretteerd', in: E. Buijsen, C. Dumas en V. Manuth (eds.), *Face Book; studies on Dutch and Flemish portraiture of the 16th-18th centuries*, Leiden 2012, pp. 517-24. Liber Amicorum overhandigd aan Rudolf E.O. Ekkart ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag.

Messerschmidt, F.X. (1736-1783)

95. Zakula, T., 'Understanding the passions in the age of reason; another look at Messerschmidt's "character heads"', *Simiolus; Netherlands quarterly for the history of art* 37, nr. 3/4 (2013/14), pp. 240-48.

Meurs, C.H. van (1680-?)

96. Wuestman, G., 'C.H. Meurs and his fijnschilders prints; a mysterious printmaker with a forgotten oeuvre', *Simiolus; Netherlands quarterly for the history of art* 37, nr. 2 (2013/14), pp. 118-40.

Monsieau, N.-A. (1754-1837)

97. Sasse van Ysselt, T.J.J.J.M. van, 'Le lion de Florence' van

Nicolas-André Monsiau en een anekdote bij Giovanni Villani', *RKD bulletin*, nr. 2 (2012), pp. 152-57. Bijdragen voor Rudi Ekkart bij zijn afscheid als directeur van het RKD.

Müller, F.G. (1816-1908)

98. Knol, E., 'Een ongekend gezicht op de Vismarkt (ca. 1868)', *Stad & Lande; het verhaal van Groningen* 23, nr. 4 (2014), pp. 3-6.
99. ———, 'Meer Müller in Groningen', *Stad & Lande; het verhaal van Groningen* 24, nr. 3 (2015), pp. 14-16.

Nadar (1820-1910)

100. Verhoogt, R.M., 'Nadar en de fotografie vanuit een ballon', in: *De wereld vanuit een luchtballon; een nieuw perspectief op de negentiende eeuw*, Amsterdam 2013, pp. 163-75.

Nederveen, D. (1811-1891)

101. Zachariasse, F., 'Bossche miniatuurportretten', *In Brabant; tijdschrift voor Brabants heem en erfgoed* 5, nr. 4 (2014), pp. 56-57.

Numan, H. (1744-1820)

102. Broeke, M. van den, 'Voor lieden van goede smaak; nieuwe gegevens over de "Vierentwintig printtekeningen met couleuren, verbeeldende Hollandsche Buitenplaatsen" van Hermanus Numan', *Delineavit et Sculpsit* 35 (2012), pp. 42-61.

Orient, J. (1677-1747)

103. Goede-Broug, U. de, 'De Hongaars-Oostenrijkse landschapsschilder Josef Orient (1677-1747); meer dan slechts een epigoon van Saftleven en Griffier. Een eerste verkenning', in: C. Dumas, J. Kosten, E.-J. Sluijter en N.C. Sluijter-Seijffert (eds.), *Liber amicorum Marijke de Kinkelder; collegiale bijdragen over landschappen, marines en architectuur*, Den Haag/Zwolle 2013, pp. 159-74. Uitgave ter gelegenheid van de 65ste verjaardag van Marijke C. de Kinkelder.

Pellegrini, G.A. (1675-1741)

104. Haswell, R., C. Pottasch en S. Smelt, 'Breaking new ground; investigating Pellegrini's use of ground in the golden room of the Mauritshuis', in: H. Evans

en K. Muir (eds.), *Studying 18th-century paintings and works of art on paper; CATS Proceedings, II, 2014*, Londen/Kopenhagen 2015, pp. 16–30.

Picart, B. (1673-1733)

105. Sasse van Ysselt, T.J.J.J.M. van, 'De boekillustraties van Bernard Picart voor de "Galanteries des Rois de France" uit 1731', in: E. Buijsen, S. Laemers, E.P. Löffler en V. Manuth (eds.), *Kunst op papier in de achttiende eeuw = Arts on paper in the eighteenth century*, Zoetermeer 2014, pp. 182–93.
Liber Amicorum aangeboden aan Charles Dumas ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag.

Pieneman, J.W. (1779-1853)

106. Putter, M., "A very naive and completely new manner": Pieneman, history painting and the exhibitions of the battle of Waterloo', *The Rijksmuseum Bulletin* 63, nr. 3 (2015), pp. 196–227.

Poort, A.J. van der (1771-1807)

107. Dijkstra, H., 'Albert Jacobs van der Poort schilderde het Friesland van 1800', in: A. Ott

(ed.), *Wat niet weet, wat zeker niet deert; liber amicorum Douwe de Vries*, Leeuwarden 2014, pp. 39–46.

Prud'hon, P-P. (1758-1823)

108. Zuien, E. van, 'A family portrait in silver grey; the intriguing painting technique of Pierre-Paul Prud'hon revealed by the restoration of the portrait of "Rutger Jan Schimmelpenninck with his wife and children" (1801-02)', *The Rijksmuseum Bulletin* 60, nr. 3 (2012), pp. 194–211.

Rave, C.W. (1705/16-1765)

109. Harmanni, R., 'Christiaan Willem Rave (1705/06-1765), portret- en decoratieschilder', in: E. Buijsen, C. Dumas en V. Manuth (eds.), *Face Book; studies on Dutch and Flemish portraiture of the 16th-18th centuries.*, Leiden 2012, pp. 499–508.
Liber Amicorum overhandigd aan Rudolf E.O. Ekkart ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag.

Redouté, P-J. (1759-1840)

110. Baas, P., 'De wetenschappelijke

boeken van Redouté', in: T. van Druten (ed.), *Pierre-Joseph Redouté; botanische tekenaar voor het Franse hof*, Haarlem/Rotterdam 2013, pp. 40–51.
Uitgave bij de tentoonstelling "Rozen van Redouté", Teylers Museum, Haarlem. Ook in het Engels verschenen.

111. Druten, T. van (ed.), *Pierre-Joseph Redouté; botanische tekenaar voor het Franse hof*, Haarlem/Rotterdam 2013.
Uitgave bij de tentoonstelling "Rozen van Redouté", Teylers Museum, Haarlem. Ook in het Engels verschenen.
112. ———, 'Pierre-Joseph Redouté; een leven tussen wetenschap en schoonheid', in: T. van Druten (ed.), *Pierre-Joseph Redouté; botanische tekenaar voor het Franse hof*, Haarlem/Rotterdam 2013, pp. 8–23.
Uitgave bij de tentoonstelling "Rozen van Redouté", Teylers Museum, Haarlem. Ook in het Engels verschenen.

Regters, T. (1710-1768)

113. Knolle, P., 'Ode aan Cecilia; op zoek naar de identiteit van

Tilbout Regters' "Onbekende dame" (1767)', in E. Buijsen, C. Dumas en V. Manuth (eds.), *Face Book; studies on Dutch and Flemish portraiture of the 16th-18th centuries*, Leiden 2012, pp. 525–34.
Liber Amicorum overhandigd aan Rudolf E.O. Ekkart ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag.

Roelofs, W. (1822-1897)

114. Willems, G.A.M., 'Hollands landschap (het Gein); Willem Roelofs (Amsterdam 1822-1897 Berchem)', *Bulletin van de Vereniging Rembrandt* 23, nr. 2 (2013), pp. 33–36.

Russum, G. van (1699-1772)

115. Dumas, C., *De Rotterdamse landschapstekenaar Gerard van Rossum (1699-1772) en zijn verzameling van voornamelijk zeventiende-eeuwse landschapstekeningen*, Den Haag 2015.

Rousseau, T. (1812-1867)

116. Boitelle, R., J.J. Boon, K. Keune en Y. Shimadzu, 'Degradation of emerald green in oil paint and its contribution to the rapid change in colour of the

“Descente des vaches” (1834-1835) painted by Theodore Rousseau’, *Studies in conservation* 58, nr. 3 (2013), pp. 199–210.

Sam, E. (1699-1769)

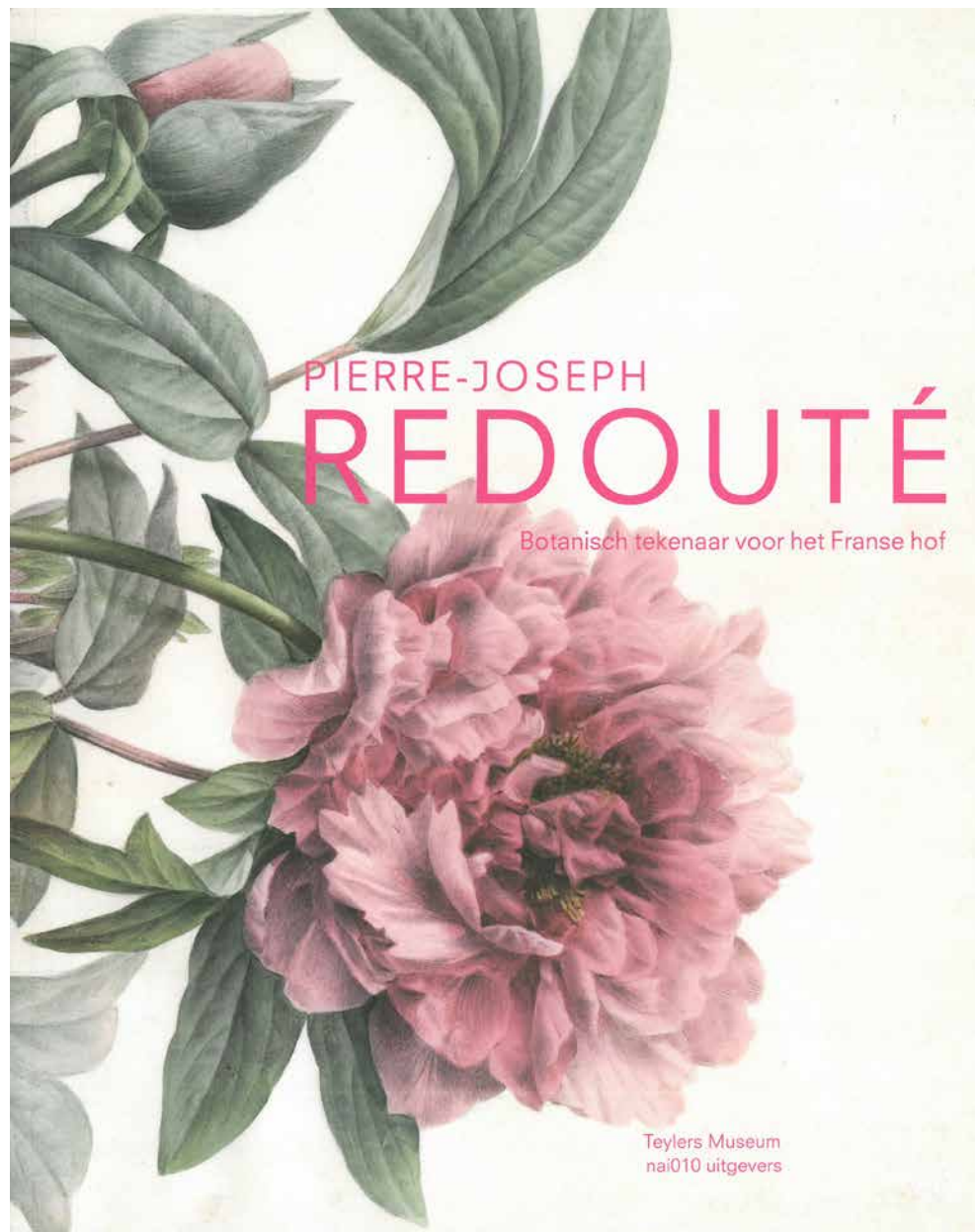
117. Duparc, F.J., ‘Engel Sam, “een braef meester” uit Rotterdam’, in: E. Buijsen, S. Laemers, E.P. Löffler en V. Manuth (eds.), *Kunst op papier in de achttiende eeuw = Arts on paper in the eighteenth century*, Zoetermeer 2014, pp. 62–71.
Liber Amicorum aangeboden aan Charles Dumas ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag.

Schelfhout, A. (1787-1870)

118. Vries, A. de, “Op ijzren vleuglen”; “Schelfhout onder de Schelfhouts” komt thuis op Duivenvoorde’, *Bulletin van de Vereniging Rembrandt* 25, nr. 3 (2015), pp. 24–26.

Schendel, P. van (1806-1870)

119. Grosfeld, J. en H. van der Holst, Petrus van Schendel (1806-1870); meester van het avondlicht, Breda 2012.

120. Luijten, H., ‘Petrus van Schendel; Brabantse meester van het avondlicht’, *In Brabant; tijdschrift voor Brabants heem en erfgoed* 3, nr. 6 (2012), pp. 22–27.

121. Meere, J. de, Petrus van Schendel (1806-1870); een leven tussen licht en donker, Leiden 2012.

122. Paarlberg, S., ‘Monsieur Chandelle in eigen persoon; zelfportret Petrus van Schendel voor het Dordrechts Museum’, *Bulletin van de Vereniging Rembrandt* 26, nr. 3 (2016), pp. 36–37.

Schouman, A. (1710-1792)

123. Dufais, N., ‘Een bijzondere opdracht: zestien kopieën in aquarel van Aert Schouman in opdracht van Cornelis Ploos van Amstel’, *RKD bulletin*, nr. 2 (2012), pp. 33–38.
Bijdragen voor Rudi Ekkart bij zijn afscheid als directeur van het RKD.
124. Havers, E., *Aart Schouman, tekenaar en kunstschilder; zijn Dordtse jaren (1710-1753)*,

Jaarboek Historische Vereniging Oud-Dordrecht 2015, Dordrecht 2016.

125. Sybesma, W., 'Op de vrede en de vrijheid! Een treffer voor Dordrecht', *Bulletin van de Vereniging Rembrandt* 24, nr. 3 (2014), pp. 24–25.

Schwachhofer, J. (1772-1829)

126. Löffler, E.P., 'Ein Mainzer Künstler in Ausland: Joseph Schwachhofer (1772-1829)', *Mainzer Zeitschrift* 108 (2013), pp. 175–81.

Serin, H. (1677-1756)

127. Meer Mohr, G.J. van der, 'Remacle en Harmanus Serin; nieuwe biografische gegevens betreffende vader en zoon Serin', *Oud Holland* 125, nr. 2/3 (2012), pp. 151–56.

Seybold, C. (1695-1768)

128. Ruhe, L., 'Christian Seybold; van 'ein Mahler gebürtig von Mäntz' tot 'Pictor Aulicus' in Wenen. Aanvullingen op biografie en oeuvre', *Desipientia; kunsthistorisch tijdschrift* 21, nr. 2 (2014), pp. 46–53.

Sibinga, H.A. (1746-1820)

129. Wal, R. van der, 'Hillegonda Adriana Sibinga; een onbekende 18e-eeuwse kunstenares', *Stad & Lande; het verhaal van Groningen* 24, nr. 1 (2015), pp. 28–31.

Spaendonck, C. van (1756-1839)

130. Huys Janssen, P., 'Koolroos; Cornelis van Spaendonck (Tilburg 1756-1839 Parijs)', *Bulletin van de Vereniging Rembrandt* 23, nr. 2 (2013), pp. 30–32.

Spaendonck, G. van (1746-1822)

131. Zachariasse, F., 'De stip-pelgravures van Gerard van Spaendonck', *In Brabant; tijdschrift voor Brabants heem en erfgoed* 6, nr. 3 (2015).

Stolker, J. (1724-1785)

132. Elen, A.J., 'Emanuel de Witte "pinxit", Jan Stolker "delineavit"; documenterende kopie-tekeningen van geschilderde Hollandse kerkinterieurs', in: E. Buijsen, S. Laemers, E.P. Löffler en V. Manuth (eds.), *Kunst op papier in de achttiende eeuw =*

Arts on paper in the eighteenth century, Zoetermeer 2014, pp. 80–91.
Liber Amicorum aangeboden aan Charles Dumas ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag.

Strij, A. van (1753-1826)

133. Paarlberg, S., 'Thuis bij de familie Weymans; conversatiestuk Abraham van Strij voor het Dordrechts Museum', *Bulletin van de Vereniging Rembrandt* 26, nr. 1 (2016), pp. 22–24.

Stroebel, J.A.B. (1821-1905)

134. Krul, R.K., 'Johannes Anthonie Balthazar Stroebel (1821-1905); Oudhollands leven en Hollands licht', *Oud Holland* 129, nr. 3/4 (2016), pp. 191–215.

Tiepolo, G. (1696-1770)

135. Kranendonk, W., *Giambattista Tiepolo's 'pittoresca erudizione'; beeldinventie en kunsttheorie in het werk van een achttiende-eeuwse schilder*, Arnhem 2013. Proefschrift.
136. ———, 'Gli "spettatori interni" nell'arte di Giambattista Tiepolo', *Arte Veneta* 68, nr. 2011 (2013), pp. 268–73.

137. ———, 'Space and Narrativity in Giambattista Tiepolo's "The sacrifice of Iphigenia"', *Incontri. Rivista europea di Studi italiani* 31, nr. 1 (2016), pp. 5–17.

Troost, C. (1696-1750)

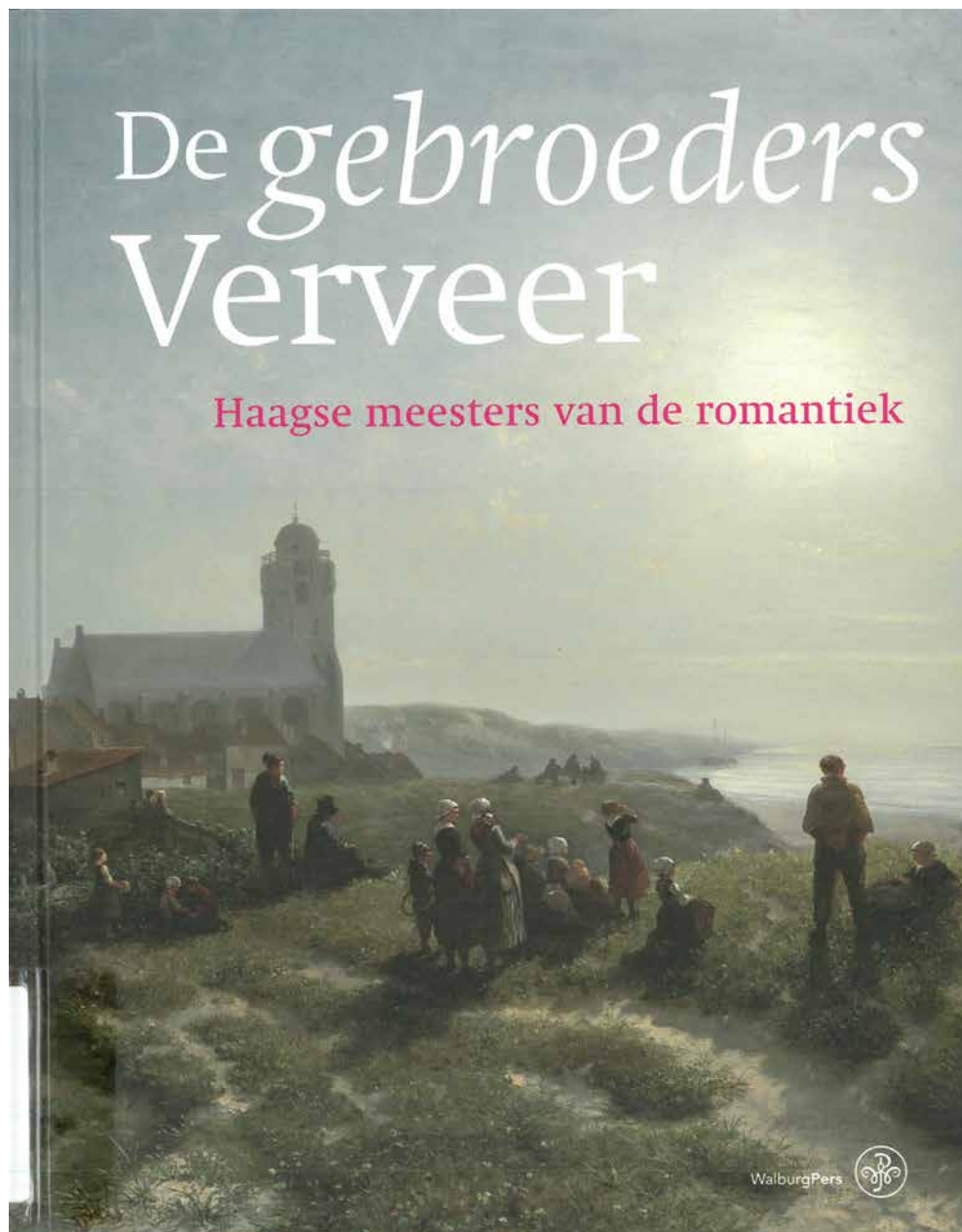
138. Begheyn-Huisman, M.I.T., 'Cornelis Troost (1696-1750), Joanna en de "smousen", 1741', in: J.G.M.M. Rosendaal, *Uit de plooi; de achttiende eeuw in beweging*, Nijmegen 2013, pp. 100–101.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Museum Het Valkhof, Nijmegen.
139. Buvelot, Q., 'Een onbekende pastel door Cornelis Troost', in: E. Buijsen, S. Laemers, E.P. Löffler en V. Manuth (eds.), *Kunst op papier in de achttiende eeuw = Arts on paper in the eighteenth century*, Zoetermeer 2014, pp. 38–47.

Turken, H. (1791-1856)

140. Huys Janssen, P., 'Een zelfportret van Henricus Turken', *In Brabant; tijdschrift voor Brabants heem en erfgoed* 4, nr. 6 (2013), pp. 34–35.

Turner, J.M.W. (1775-1851)

141. Hoekstra, F., 'Combining the force of nature and of truth', in: F. Hoekstra, R. Keuning, P. Knolle, K. van Lieverloo, Q. van der Meer Mohr en A. Odding, *Gevaar en schoonheid: Turner en de traditie van het sublieme*, Enschede/Zwolle 2015, pp. 13–16.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Museum de Fundatie, Zwolle, Rijksmuseum Twenthe, Enschede.
142. Hoekstra, F., R. Keuning, P. Knolle, K. van Lieverloo, Q. van der Meer Mohr en A. Odding, *Gevaar en schoonheid: Turner en de traditie van het sublieme*, Enschede/Zwolle 2015.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Museum de Fundatie, Zwolle, Rijksmuseum Twenthe, Enschede.
143. Keuning, R., 'Turner today', in: F. Hoekstra, R. Keuning, P. Knolle, K. van Lieverloo, Q. van der Meer Mohr en A. Odding, *Gevaar en schoonheid: Turner en de traditie van het sublieme*, Enschede/Zwolle 2015, pp. 188–89.
Uitgave bij de gelijknamige

tentoonstelling, Museum de Fundatie, Zwolle, Rijksmuseum Twenthe, Enschede.

144. Knolle, P., 'Turner en de anderen; wedijver om de kunst vooruit te helpen', in: F. Hoekstra, R. Keuning, P. Knolle, K. van Lieverloo, Q. van der Meer Mohr en A. Odding, *Gevaar en schoonheid: Turner en de traditie van het sublieme*, Enschede/Zwolle 2015, pp. 92–94.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Museum de Fundatie, Zwolle, Rijksmuseum Twenthe, Enschede.
145. ———, 'Turner in zijn element(en); de kunstenaar, de vier elementen en het sublieme', in: F. Hoekstra, R. Keuning, P. Knolle, K. van Lieverloo, Q. van der Meer Mohr en A. Odding, *Gevaar en schoonheid: Turner en de traditie van het sublieme*, Enschede/Zwolle 2015, pp. 9–12.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Museum de Fundatie, Zwolle, Rijksmuseum Twenthe, Enschede.

146. Meer Mohr, Q. van der, 'Joseph Mallord William Turner (1775-1851)', in: F. Hoekstra, R. Keuning, P. Knolle, K. van Lieverloo, Q. van der Meer Mohr en A. Odding, *Gevaar en schoonheid: Turner en de traditie van het sublieme*, Enschede/Zwolle 2015, pp. 182–87. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Museum de Fundatie, Zwolle, Rijksmuseum Twenthe, Enschede.

147. ———, 'Op zoek naar het sublieme; Turner als onvermoeibare reiziger', in: F. Hoekstra, R. Keuning, P. Knolle, K. van Lieverloo, Q. van der Meer Mohr en A. Odding, *Gevaar en schoonheid: Turner en de traditie van het sublieme*, Enschede/Zwolle 2015, pp. 174–79. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Museum de Fundatie, Zwolle, Rijksmuseum Twenthe, Enschede.

Vechte, A. (1799-1868)

148. Biemond, D.J., "Neptune domptant les flots ou Le Triomphe de Galatée" (1843)

Antoine Vechte, the Duc de Luynes and the Revival of Repoussé', *The Rijksmuseum Bulletin* 62, nr. 4 (2014), pp. 382–407.

Verkolje, N. (1673-1746)

149. Hoof, G. van, P. Knolle, E. Korthals Altes, M.-N. Maynard en E.-J. Sluijter, "Amor neemt de gedaante van Ascanius aan"; een "nieuwe" interpretatie van een schilderij van Nicolaas Verkolje', *Oud Holland* 125, nr. 2/3 (2012), pp. 157–64.

Vernet, H. (1789-1863)

150. Esner, R., 'Horace Vernet in the public imagination', in: D. Harkett en K. Hornstein (eds.), *Horace Vernet and the thresholds of nineteenth-century visual culture*, Lebanon 2016.

Verveer, E. (1826-1900)

151. Lucht, C., 'Elchanon Verveer; verassend waarnemer in de Haagse kunstwereld', in: C. Lucht, H.T. Rooseboom, S. Tas, E. van Voolen en S. Wachlin, *De gebroeders Verveer; Haagse meesters van de romantiek*, Zutphen 2015, pp. 100–119. Uitgave bij de tentoonstelling

'Haagse meesters van de romantiek. De gebroeders Verveer herontdekt', Joods Historisch Museum, Amsterdam.

152. Tas, S., 'Elchanon Verveer, illustrator en schilder van "typische" karakters', *De Boekenwereld* 31, nr. 3 (2015), pp. 36–41.

Verveer, M. (1817-1903)

153. Rooseboom, H.T. en S. Wachlin, 'Maurits Verveer; portretfotograaf van het eerste uur', in: C. Lucht, H.T. Rooseboom, S. Tas, E. van Voolen en S. Wachlin, *De gebroeders Verveer; Haagse meesters van de romantiek*, Zutphen 2015, pp. 78–99. Uitgave bij de tentoonstelling 'Haagse meesters van de romantiek. De gebroeders Verveer herontdekt', Joods Historisch Museum, Amsterdam.

Verveer, S. (1813-1876)

154. Lucht, C., 'Salomon Verveer; succesvol schilder van de Hollandse romantiek', in: C. Lucht, H.T. Rooseboom, S. Tas, E. van Voolen en S. Wachlin, *De gebroeders Verveer; Haagse*

meesters van de romantiek, Zutphen 2015, pp. 28–77. Uitgave bij de tentoonstelling 'Haagse meesters van de romantiek. De gebroeders Verveer herontdekt', Joods Historisch Museum, Amsterdam.

Wall, W.H. van der (1716-1790)

155. Kool, D. de, 'Willem Hendrik van der Wall (1716-1790); een verdienstelijk beeldhouwer uit Utrecht', *Jaarboek Oud Utrecht* 2014, Utrecht 2014, pp. 161–76.

Wandelaar, J. (1690-1759)

156. Schaeps, J.M.P., 'Jan Wandelaar, tekenaar van de "Homo Perfectus"', in: E. Buijsen, S. Laemers, E.P. Löffler en V. Manuth (eds.), *Kunst op papier in de achttiende eeuw = Arts on paper in the eighteenth century*, Zoetermeer 2014, pp. 194–205. Liber Amicorum aangeboden aan Charles Dumas ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag.

Warmoes, A. (1748-1793)

157. Bakker, P. en M.H. van Eikema Hommes, 'A triumph with no battle; the significance of a painted wall hanging (1778)

in the Hofkeshuis in Almelo. With an appendix on the life and works of Andries Warmpjes (1748-1793)', *Oud Holland* 129, nr. 2 (2016), pp. 47–117.

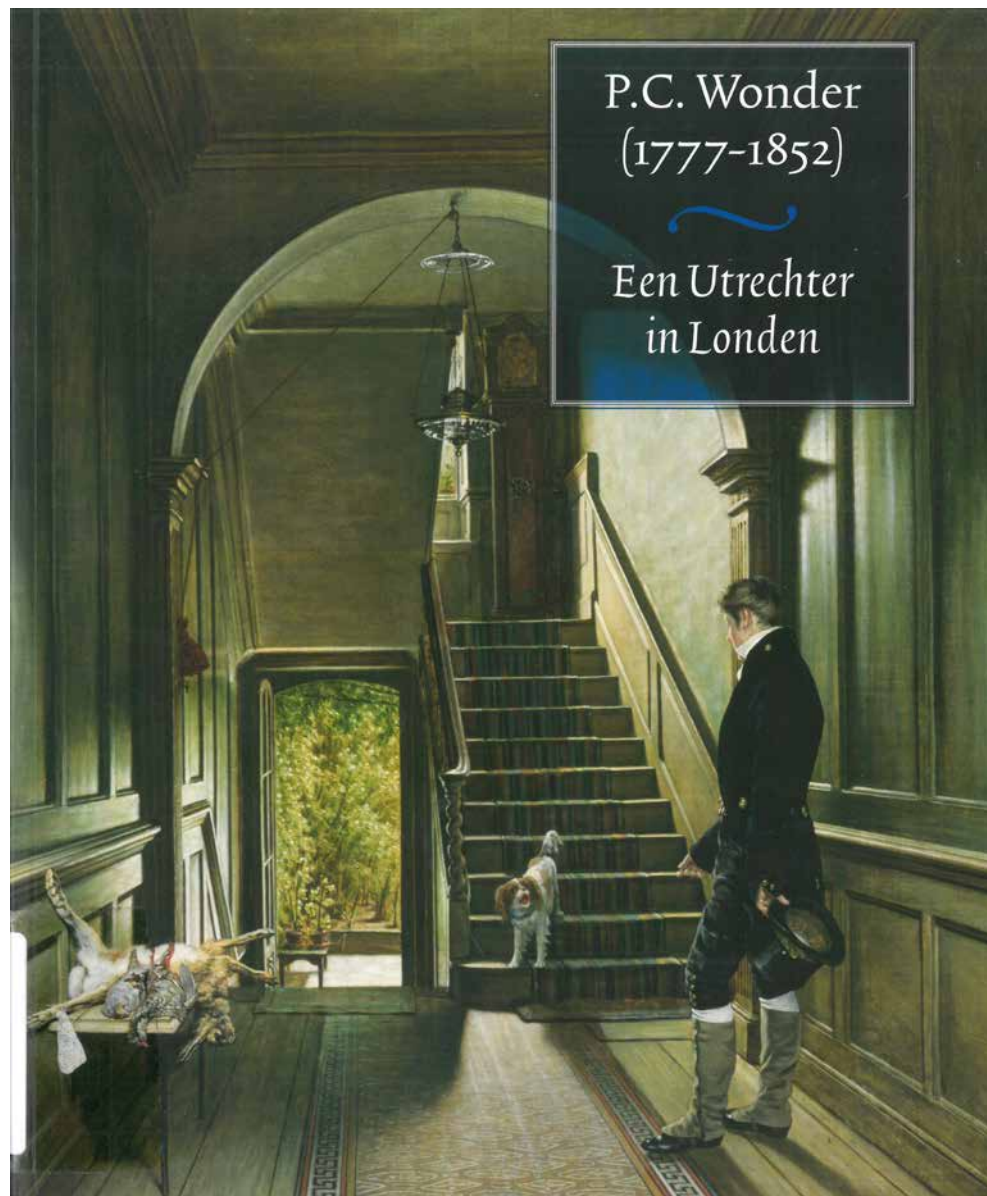
158. Bakker, P., M.H. van Eikema Hommes, K. Keune en I. Verslype, 'The triumphant procession (1778) of Andries Warmpjes in the Hofkeshuis', in: A. Wallert (ed.), *Painting techniques; history, materials and studio practice*, Amsterdam 2016.

Watteau, J.A. (1684-1721)

159. Luijten, G., 'Watteau calling on Frederico Zuccaro for the musician in "Le plaisir pastoral"', *Master Drawings* 53, nr. 4 (2015), pp. 477–80.
160. Plomp, M.C., *Watteau: der Zeichner*, München/Frankfurt am Main 2016.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Städel Museum, Frankfurt am Main en Teylers Museum, Haarlem.

Weissenbruch, J. (1822-1880)

161. Druten, T. van, 'Eeuwig actueel; het leven en werk van

P.C. Wonder
(1777-1852)

Een Utrechter
in Londen

Jan Weissenbruch', in: T. van Druten, A. Hoogenboom, J. Kapelle, M. van der Mullen en J. Reynaerts, *Jan Weissenbruch*, Bussum/Haarlem 2016, pp. 8–41.
Uitgave bij de tentoonstelling 'Jan Weissenbruch', Teylers Museum, Haarlem.

162. Druten, T. van, A. Hoogenboom, J. Kapelle, M. van der Mullen en J. Reynaerts, *Jan Weissenbruch*, Bussum/Haarlem 2016.
Uitgave bij de tentoonstelling 'Jan Weissenbruch', Teylers Museum, Haarlem.
163. Hoogenboom, A., 'Holland derft zijn oude glorie niet; Jan Weissenbruch en de meesters van de gouden eeuw', in: T. van Druten, A. Hoogenboom, J. Kapelle, M. van der Mullen en J. Reynaerts, *Jan Weissenbruch*, Bussum/Haarlem 2016, pp. 44–75.
Uitgave bij de tentoonstelling 'Jan Weissenbruch', Teylers Museum, Haarlem.

164. Mullen, M. van der, 'Een beetje connaisseur d'estampes in 't

algemeen; Jan Weissenbruch en de prentkunst', in: T. van Druten, A. Hoogenboom, J. Kapelle, M. van der Mullen en J. Reynaerts, *Jan Weissenbruch*, Bussum/Haarlem 2016, pp. 128–61. Uitgave bij de tentoonstelling 'Jan Weissenbruch', Teylers Museum, Haarlem.

165. ———, 'Jan Weissenbruch in "Rembrandt, sa vie et ses oeuvres"', *De Boekenwereld* 29, nr. 2 (2013), pp. 115–19.

Wen, F.

166. Wang, C-L., 'On Fu Wen's "The wonderful voice of the superior fruit" and finger painting', *Aziatische kunst* 44, nr. 2 (2014), pp. 2–10.

Wiertz, A. (1806-1865)

167. Baetens, J.D., "Bruxelles capitale, Paris province"; Antoine Wiertz en het gevecht met Parijs', *Desipientia; kunsthistorisch tijdschrift* 22, nr. 1 (2015), pp. 22–27.

Wilkie, D. (1785-1842)

168. Kruijssen, S., 'The middle classes and contemporaries as

"dramatis personae"; David Wilkie and the emancipation of genre scenes in Europe', *Simiolus; Netherlands quarterly for the history of art* 37, nr. 3/4 (2014 2013), pp. 249–66.

Wit, J. de (1695-1754)

169. Folmer-von Oven, T., 'Een schoorsteenstukje voor de heer Antonis Slicher door Jacob de Wit', in: E. Buijsen, S. Laemers, E.P. Löffler en V. Manuth (eds.), *Kunst op papier in de achttiende eeuw = Arts on paper in the eighteenth century*, Zoetermeer 2014, pp. 92–101. Liber Amicorum aangeboden aan Charles Dumas ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag.

Woensel, P. van (1747-1808)

170. Nieuwenhuis, I.B., 'Enlightenment subverted; parody as social criticism in Pieter van Woensel's "Lantaarn"', in: J.S. de Leeuw en M.E. Meijer Drees (eds.), *The power of satire*, Amsterdam 2015, pp. 217–32.

171. ———, 'Outsiders on the inside; the eccentric enlightenment of Pieter van Woensel',

De Achttiende Eeuw 44, nr. 2 (2012), pp. 177–91.

Wolthers, W. (1814-1870)

172. Roijen M. van en W.E. Vahrenhorst, 'Groninger kuurgast tekende honderden portretten in Bentheim', *Stad & Lande; het verhaal van Groningen* 23, nr. 4 (2014), pp. 38–43.

Wonder, P.C. (1777-1852)

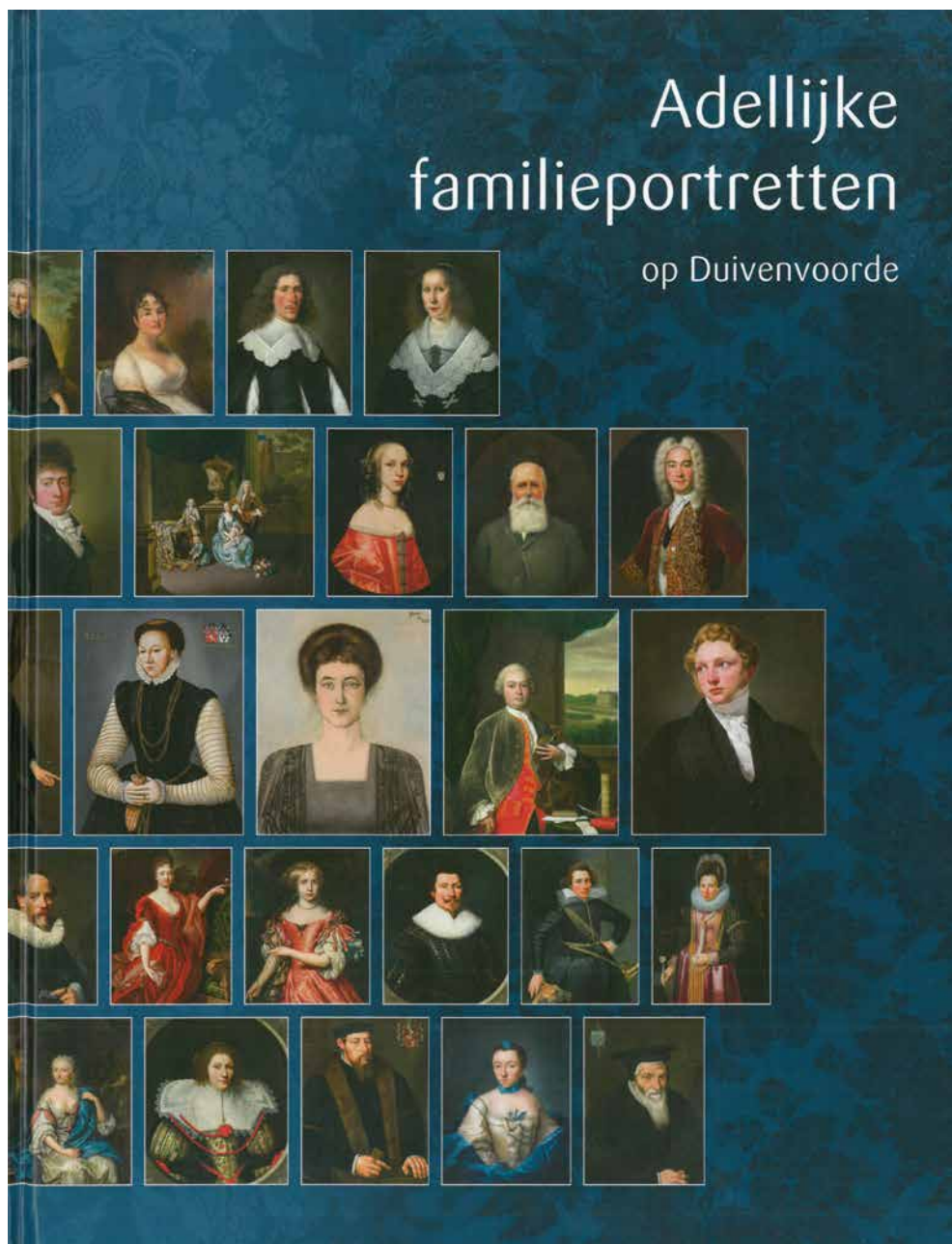
173. Bergvelt, E.S. (ed.), *P.C. Wonder (1777-1852): een Utrechter in Londen*, Eindhoven, 2015. Uitgave bij de tentoonstelling "Een Utrechter in Londen. P.C. Wonder, romantisch schilder (1777-1852)", Centraal Museum, Utrecht.
174. Helmus, L.M., 'Een Utrechter in Londen; P.C. Wonder (1777-1852)', in: E.S. Bergvelt (ed.), *P.C. Wonder (1777-1852): een Utrechter in Londen*, Eindhoven 2015, pp. 10–19. Uitgave bij de tentoonstelling "Een Utrechter in Londen. P.C. Wonder, romantisch schilder (1777-1852)", Centraal Museum, Utrecht.

175. Hoogenboom, A., "Een menigte portretten van de voornaamste familiën": Pieter Christoffel Wonder als portrettist van de Utrechtse elite', in: E.S. Bergvelt (ed.), *P.C. Wonder (1777-1852): een Utrechter in Londen*, Eindhoven 2015, pp. 76–91. Uitgave bij de tentoonstelling "Een Utrechter in Londen. P.C. Wonder, romantisch schilder (1777-1852)", Centraal Museum, Utrecht.

176. Louwers, R., "Moderne beelden" van Pieter Christoffel Wonder: genre- en conversatiestukken van een Utrechtse kunstenaar in de eerste helft van den negentiende eeuw', in: E.S. Bergvelt (ed.), *P.C. Wonder (1777-1852): een Utrechter in Londen*, Eindhoven 2015, pp. 92–107. Uitgave bij de tentoonstelling "Een Utrechter in Londen. P.C. Wonder, romantisch schilder (1777-1852)", Centraal Museum, Utrecht.
177. Meer Mohr, Q. van der, 'Een meester van weleer: Pieter Christoffel Wonder', in: E.S.

Bergvelt (ed.), *P.C. Wonder (1777-1852): een Utrechter in Londen*, Eindhoven 2015, pp. 20–35.
 Uitgave bij de tentoonstelling “Een Utrechter in Londen.
 P.C. Wonder, romantisch schilder (1777-1852)”, Centraal Museum, Utrecht.

178. Meinderts, M., ‘Het Londense succes van een Utrechtse schilder; de vergeten romantische kunstenaar P.C. Wonder (1777-1852)’, *Oud Utrecht* 88, nr. 6 (2015), pp. 178–80.
179. Oderwald, M.E. en I. Visser, ‘Interieur 35 Great Marlborough Street, Londen, 1828’, *Locus; tijdschrift voor studenten en docenten Cultuurwetenschappen aan de Open Universiteit* 36 (2015), pp. 19–25.

Hoofdstuk 2. THEMA'S beeldende kunst

2.1 Portretten en silhouetten

180. Bok, M.J. en S.A.C. Dudok van Heel, 'Familieportretten bij de Van Sijpesteijns aan het einde van de achttiende eeuw', in: *"Frans Halsen" aan de muur; omgang met familieportretten in Haarlem: Voocht-Olycan-Van der Meer*, Publicaties van Het Koninklijk Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde, 4 (2012), pp. 34–40.
181. Borst, M., M. Brouwer, R.E.O. Ekkart en M.E. Stoter, *Pjutton en Beukers; Friese kinderportretten 1550-1800*, Gorredijk 2014. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Museum Martena, Franeker.
182. Cohen Tervaert, R. en P. van Kooij, 'Staatieportretten van Oranje-Nassau', in: R. Cohen Tervaert, I. Nolet en R. Staats (eds.), *Dynastie; portretten van Oranje-Nassau*, Amsterdam 2016, pp. 6–23.
183. Cohen Tervaert, R., I. Nolet en R. Staats (eds.), *Dynastie; portretten van Oranje-Nassau*, Amsterdam 2016. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Koninklijk Paleis, Amsterdam.
184. Craft-Giepmans, S.E., 'De portretten Schimmelpenninck van der Oye', in: S.E. Craft-Giepmans, H. Gilissen en A. de Vries, *Adellijke familieportretten op Duivenvoorde*, Den Haag/Voorschoten/Zwolle 2015, pp. 69–95.
185. ———, 'De portretten Wassenaer', in: S.E. Craft-Giepmans, H. Gilissen en A. de Vries, *Adellijke familieportretten op Duivenvoorde*, Den Haag/Voorschoten/Zwolle 2015, pp. 20–40.

186. ———, “Ingenieur Kiers”, leraar vestingwerken van Willem V’, *RKD bulletin*, nr. 2 (2012), pp. 18–23.
Bijdragen voor Rudi Ekkart bij zijn afscheid als directeur van het RKD.
187. ———, ‘Met wie men graag gezien wil worden’, in: S.E. Craft-Giepmans en A. de Vries (eds.), *Portret in portret in de Nederlandse kunst 1550-2012*, Bussum/Den Haag/Dordrecht 2012, pp. 62–75.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Dordrechts Museum, Dordrecht.
188. ———, ‘Van monumentaal staatsieportret tot intiem familietafereel? Familieportretten en -miniaturen van Oranje Nassau’, in: R. Cohen Tervaert, I. Nolet en R. Staats (eds.), *Dynastie; portretten van Oranje-Nassau*, Amsterdam 2016, pp. 24–41.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Koninklijk Paleis, Amsterdam.
189. Craft-Giepmans, S.E., H. Gilissen en A. de Vries, *Adellijke familieportretten op Duivenvoorde*, Den Haag/Voorschoten/Zwolle 2015.
190. Craft-Giepmans, S.E. en C.L.H. Scholten, ‘Geliefde afwezig, afwezige geliefden; herinneren en koesteren rond het “portret in portret”’, in: S.E. Craft-Giepmans en A. de Vries (eds.), *Portret in portret in de Nederlandse kunst 1550-2012*, Bussum/Den Haag/Dordrecht 2012, pp. 32–47.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Dordrechts Museum, Dordrecht.
191. Craft-Giepmans, S.E. en A. de Vries (eds.), *Portret in portret in de Nederlandse kunst 1550-2012*, Bussum/Den Haag/Dordrecht 2012.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Dordrechts Museum, Dordrecht.
192. Deinsen, L. van, *The Panpoëticon Batavûm; the portrait of the author as a celebrity*, Amsterdam 2016.
193. Deinsen, L. van en T. de Paepe, ‘Visualising literary heritage; a viable approach? The case of the Panpoëticon Batavûm, 1772-1780’, *Digital applications in archaeology and cultural heritage* 4 (2017), pp. 49–58.
194. Donk, C.L. van den en R.E.O. Ekkart, *Van Bol tot Veth; de portretverzameling van de families Van de Poll, Wolters en Quina*, Leiden 2015.
195. ———, ‘Van Ferdinand Bol tot Jan Veth’, in: C.L. van den Donk en R.E.O. Ekkart, *Van Bol tot Veth; de portretverzameling van de families Van de Poll, Wolters en Quina*, Leiden 2015, pp. 36–98.
196. Dudink, S.P., ‘Legs fit for a king; masculinity in the staging of the Dutch restoration monarchy, 1813-1819’, *BMGN - Low Countries Historical Review* 127, nr. 1 (2012), pp. 45–71.
197. Ekkart, R.E.O., ‘Inleiding’, in: M. Brouwer (ed.), *Pjotten en Beukers; Friese kinderportretten 1550-1800*, Gorredijk 2014, pp. 6–15.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Museum Martena, Franeker.
198. Hilckmann, S., ‘Verkleed verleden; koningen en sloebers’, *Desipientia; kunsthistorisch tijdschrift* 21, nr. 1 (2014), pp. 20–23.
199. Kooij, P. van, ‘Voorouders op de achtergrond; familiecontinuïteit verbeeld’, in: S.E. Craft-Giepmans en A. de Vries (eds.), *Portret in portret in de Nederlandse kunst 1550-2012*, Bussum/Den Haag/Dordrecht 2012, pp. 48–61.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Dordrechts Museum, Dordrecht.
200. Lankester-Marcus, M.C.M., ‘Portret zoekt portret; hereniging van een Amsterdamse familie’, *Maandblad Amstelodamum* 103, nr. 1 (2016), pp. 16–27.
201. Laurentius, F., ‘The portrait collection’, in: N. Bartelings, E. Grasman, E.E.M. Kolfin en J.M.P. Schaeps (eds.), *For study and delight: drawings and prints from Leiden University*, Leiden 2016, pp. 212–35.

202. Meer Mohr, G.J. van der, 'Drie "voortvluchtige" Gorcumse schuttersportretten teruggevonden', in: E. Buijsen, C. Dumas en V. Manuth (eds.), *Face Book; studies on Dutch and Flemish portraiture of the 16th-18th centuries*, Leiden 2012, pp. 479–86. Liber Amicorum overhandigd aan Rudolf E.O. Ekkart ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag.
203. ———, 'Haagse predikanten uit de achttiende eeuw in beeld; portretten uit een weinig bekend album in het Haags Gemeentearchief', in: E. Buijsen, S. Laemers, E.P. Löffler en V. Manuth (eds.), *Kunst op papier in de achttiende eeuw = Arts on paper in the eighteenth century*, Zoetermeer 2014, pp. 132–41. Liber Amicorum aangeboden aan Charles Dumas ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag.
204. Middelkoop, N.E., 'Jacob en Jacoba; een bijzonder bruidspaar vereeuwigd door Jan Maurits Quinkhard en Jacob Houbraken', in: E. Buijsen, C. Dumas en V. Manuth (eds.),

Face Book; studies on Dutch and Flemish portraiture of the 16th-18th centuries, Leiden 2012, pp. 473–78. Liber Amicorum overhandigd aan Rudolf E.O. Ekkart ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag.

205. Oddens, J., 'Men in black; the silhouette portraits of the members of the first Dutch National Assembly', *The Rijksmuseum Bulletin* 62, nr. 1 (2014), pp. 24–47.
206. ———, *Pioniers in schaduwbeeld; het eerste parlement van Nederland 1796-1798*, Nijmegen 2012. Proefschrift.
207. ———, 'Self-fashioning and revolutionary portraiture; Jan van Hooff's "portrait historiés"', *De Achttiende Eeuw* 47, nr. 1/2 (2015), pp. 76–95.
208. Paping, R.F.J. en O. Nienhuis, 'De laatste borgheren van Folkerda geportretteerd', *Stad & Lande; het verhaal van Groningen* 24, nr. 4 (2015), pp. 26–31.

209. Plomp, M.C., 'Schaatsclubs en ijsportretten', in: S. Cobelens, M.C. Plomp en P. Roelofs, *Echte winters; het winterlandschap in de negentiende eeuw*, Bussum/Haarlem 2015, pp. 82–87.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Teylers Museum, Haarlem.
210. Reynaerts, J., 'Formatting unity; representations of King Willem I of the United Kingdom of the Netherlands (1815-30)', *The Rijksmuseum Bulletin* 63, nr. 3 (2015), pp. 258–93.
211. Rijdt, R.-J.A. te, 'Het toeval helpt een beetje; Tilboud Regters - Jan Verkolje - Dominicus van Tol', in: E. Buijsen, C. Dumas en V. Manuth (eds.), *Face Book; studies on Dutch and Flemish portraiture of the 16th-18th centuries*, Leiden 2012, pp. 464–72.
Liber Amicorum overhandigd aan Rudolf E.O. Ekkart ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag.
212. Schatorjé, J.M.W.C. "Pastelportret van een laatste raadsverwant". *De Maasgouw; tijdschrift voor Limburgse geschiedenis en archeologie* 135, nr. 1 (2016): 3–5
213. Spliethoff, M.E., 'Hoogtepunten uit de museale collecties; Oranjeportretten', in: N.W. Conijn, N. Coppes, A.M.L.E. Erkelens, B. Groen, J.R. ter Molen, P.H. Rem, A.-D. Renting, T. Rosa de Carvalho, G.P. Sanders en M.E. Spliethoff, *Paleis Het Loo; een koninklijk museum*, Apeldoorn 2012, pp. 178–99.
214. Vries, A. de, 'De portretten Steengracht', in: S.E. Craft-Giepmans, H. Gilissen en A. de Vries, *Adellijke familieportretten op Duivenvoorde*, Den Haag/Voorschoten/Zwolle 2015, pp. 45–64.
215. ———, 'De schilder en zijn wereld; het "portret in portret" in kunstenaarsvoorstellingen', in: S.E. Craft-Giepmans en A. de Vries (eds.), *Portret in portret in de Nederlandse kunst 1550-2012*, Bussum/Den Haag/Dordrecht 2012, pp. 14–31.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Dordrechts Museum, Dordrecht.
216. ———, 'De volmaakte notaris in beeld; de beroepsbeoefenaar, het ambt en de moraal', in: E.M. van der Marck en M. Eisma (eds.), *De notaris in woord en beeld; de cultuurhistorische collectie van de Stichting tot Bevordering der Notariële Wetenschap*, Zwolle/Amsterdam 2013, pp. 192–229.
- 2.2. Religieuze kunst**
217. Dael, P.S.J. van, 'Bijbelverhalen verbeeld in oude Hollandse kerken', *Bulletin Stichting Oude Hollandse Kerken*, nr. 75 (2012), pp. 4–39.
218. Kruijff, A.C. de, 'Hemelse heerlijkheid; relieken in Hollandse kerken', *Bulletin Stichting Oude Hollandse Kerken*, nr. 74 (2012), pp. 4–28.
219. Salman, J.L., 'Heiligen en duivels; de popularisering van een religieuze boodschap', in: J.L. Salman, R.J. Harms en T. Verheij, *Sterke verhalen; vijf eeuwen vertelcultuur*, Nijmegen 2014, pp. 43–64.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Bijzonder Collecties, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam.
220. Stumpel, J.F.H.J., 'Verhalen en variaties; over christelijke iconografie als kunstzinnig materiaal', *Article*, nr. 17 (2016), pp. 6–11.
221. Verheggen, E.M.F., 'Volksdevotie rond Franciscus vanaf de gouden eeuw', in: F. Bosman, M. Brüggén Israëls, K. van Dooren, G.P. Freeman, H.W. van Os, B. Roest en E. Verheggen, *Franciscus van Asissi*, Utrecht/Zwolle 2016, pp. 148–79.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Museum Catharijneconvent, Utrecht.
- 2.3. Historiestukken**
222. Bisping, N., 'Abélard en Héloïse; de receptie van een romantische legende',

Desipientia; kunsthistorisch tijdschrift 22, nr. 2 (2015), pp. 33–36.

223. Deneer, E., 'L'histoire entre peinture et vignette. La peinture de "genre anecdotique" dans les almanachs dédiés aux dames, 1800-1840', *Romantisme*, nr. 169 (maart 2015), pp. 43–54.
224. Fouw, J. de, 'Amerika in Dordrecht; een allegorie op het verdrag van 1782 in een Dordtse koopmanswoning', *De Negentiende Eeuw; tijdschrift van de werkgroep De Negentiende Eeuw* 40, nr. 4 (2016), pp. 274–90.
225. Slechte, C.H., 'De vaderlandse historiekunst in de negentiende eeuw', in: E.-J. Goossens, S. Groenveld, J.A.H.M. de Klerk en G.J. van der Meer Mohr (eds.), *Jaarboek Oranje-Nassau* 2016, Den Haag 2016, pp. 36–69.

2.4. Volks- en mythische verhalen

226. Boerma, N., 'Sint Nicolaas, de Kerstman en hun begeleiders',

De Boekenwereld 31, nr. 4 (2015), pp. 74–79.

227. Booy, F., 'Het beeldbepalende sinterklaasboek van Jan Schenkman uit 1850', *De Boekenwereld* 31, nr. 4 (2015), pp. 62–69.
228. Borms, A.G.J.M., *Tijl Uilenspiegel in volksboeken en op centsprenten; de ontwikkeling van de iconografie van 1510 tot 1850*, Voorburg 2015.
229. Faber, P. en B.C. Sliggers, *Een zee vol meerminnen; verleiding & bedreiging*, Haarlem/Tielt 2013.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Teylers Museum, Haarlem.
230. Harms, R.J., 'Bruiloften en huwelijkslevens; verhalen over vrijers en gehuwden ter lering en vermaak', in: J.L. Salman, R.J. Harms en T. Verheij, *Sterke verhalen; vijf eeuwen vertelcultuur*, Nijmegen 2014, pp. 95–114.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Bijzonder Collecties, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam.

231. ———, ‘Pioniers en avonturiers; de overlevering van literaire klassiekers in centsprenten’, in: J.L. Salman, R.J. Harms en T. Verheij, *Sterke verhalen; vijf eeuwen vertelcultuur*, Nijmegen 2014, pp. 115–34. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Bijzonder Collecties, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam.

232. Hell, M. en M. Vliet, ‘Tetjeroen; de eerste kleinkunstenaar van Nederland’, *De Boekenwereld* 32, nr. 1 (2016), pp. 60–67.

233. Marks, A., *Genji's world in Japanese woodblock prints*, Leiden 2012.

234. ———, ‘The Genji print phenomenon’, *Aziatische kunst* 42, nr. 4 (2012), pp. 13–23.

235. Salman, J.L., ‘Narren en lui-lakken; van de Omgekeerde wereld tot Luilekkerland’, in: J.L. Salman, R.J. Harms en T. Verheij, *Sterke verhalen; vijf eeuwen vertelcultuur*, Nijmegen 2014, pp. 23–42. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Bijzonder

Collecties, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam.

236. ———, ‘Schurken en helden; de gedaanteverwisselingen van Tijl Uilenspiegel, Cartouche en Steven van der Klok’, in: J.L. Salman, R.J. Harms en T. Verheij, *Sterke verhalen; vijf eeuwen vertelcultuur*, Nijmegen 2014, pp. 65–94. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Bijzonder Collecties, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam.

237. Tang, D.J., *Ver van eigen huis en haard, de kleine savoyaard; een verborgen geschiedenis, opgediept uit kinderboeken en centsprenten*, De waare rijkdom 14, Voorburg 2014.

238. Verheij, T., ‘Sadistische stiefmoeders en menseneters; de verassende voorkeur voor Perrault’, in: J.L. Salman, R.J. Harms en T. Verheij, *Sterke verhalen; vijf eeuwen vertelcultuur*, Nijmegen 2014, pp. 135–54. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Bijzonder Collecties, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam.

2.5. Genrestukken

239. Buijnsters-Smets, L., *Straatverkopers in beeld; tekeningen en prenten van Nederlandse kunstenaars circa 1540-1850*, Nijmegen 2012.

240. Buijsen, E., ‘From “peasant stories” to “urbane or elegant modern”: a bird’s eye view of genre painting in the Mauritshuis’, in: Q. Buvelot en A. van Suchtelen, *Genre paintings in the Mauritshuis*, Den Haag/Zwolle 2016, pp. 10–25.

241. Buvelot, Q., A. van Suchtelen, E. Buijsen, M. Goverde, S. Meloni, C. Pottasch, A. Vandivere en L. van der Vinde, *Genre paintings in the Mauritshuis*, Den Haag/Zwolle 2016.

242. Roelofs, P., ‘Hardrijderijen op doek en papier; “een heerlyk en schilderachtig gezicht”, in: S. Cobelens, M.C. Plomp en P. Roelofs, *Echte winters; het winterlandschap in de negentiende eeuw*, Bussum/Haarlem 2015, pp. 88–101. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Teylers Museum, Haarlem.

243. Salman, J.L., *Pedlars and the popular press; itinerant distribution networks in England and the Netherlands 1600-1850*, Library of the written word 29, Leiden/Boston 2014.

2.6. (Bloem-)stillevens

244. Bethlehem, M., ‘Het stilleven in de negentiende eeuw; een vrouwengenre?’, *Article*, nr. 8 (2012), pp. 18–20.

245. Segal, S., *Geloof in natuur; bloemen van betekenis*, Amsterdam 2012. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Bijbels Museum, Amsterdam. Ook in het Engels verschenen.

2.7. Mode en kostuum

246. Rosa de Carvalho, T., ‘Een koninklijke verkleedpartij uit 1841”, in: S. Groenveld (ed.), *Liber amicorum Marieke E. Spliethoff*, Jaarboek Oranje-Nassau 2015, Den Haag 2015, pp. 198–209.

247. ———, 'Het Ivanhoe-bal van 5 februari 1823 opnieuw beleefd', in: L.J. van der Klooster, M.E. Spliethoff en C.A. Tamse (eds.), *Liber amicorum Johan ter Molen*, Jaarboek Oranje-Nassau 2012, Den Haag 2012, pp. 148–66.

248. Verhaak, E., 'The Marie-Jes Ghering-van Ierlant and Raymond Gaudriault collections of costume and fashion prints', *The Rijksmuseum Bulletin* 60, nr. 4 (2012), pp. 360–63.

2.8. Landschappen, marines, stadsgezichten en architectuur

249. Cobelens, S., 'Winterleven; achtergronden bij Nederlandse negentiende-eeuwse winters', in: S. Cobelens, M.C. Plomp en P. Roelofs, *Echte winters; het winterlandschap in de negentiende eeuw*, Bussum/Haarlem 2015, pp. 6–31. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Teylers Museum, Haarlem.

250. Cobelens, S., M.C. Plomp en P. Roelofs, *Echte winters; het winterlandschap in de negentiende eeuw*, Bussum/Haarlem 2015.

Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Teylers Museum, Haarlem.

251. Elen, A.J., 'Verfraaide Gooise topografie; de standerkoren-molen van Huizen getekend in 1815 door Daniël Kerkhoff en Jan Hulswit', in: C. Dumas, J. Kosten, E-J. Sluijter en N.C. Sluijter-Seijffert (eds.), *Liber amicorum Marijke de Kinkelder; collegiale bijdragen over landschappen, marines en architectuur*, Den Haag/Zwolle 2013, pp. 133–40.

Uitgave ter gelegenheid van de 65ste verjaardag van Marijke C. de Kinkelder.

252. Gerlagh, A.W. en L. van Oosterzee (eds.), *Langs Amsterdamse grachten; tekeningen van het Koninklijk Oudheidkundig Genootschap*, Varik/Amsterdam 2013. Ook in het Engels verschenen.

253. Marks, A., *Japan journeys; famous woodblock prints of cultural sights in Japan*, Boston 2015.

254. Marks, A., Allen, L. en A. Wehmeyer, *Tokaido texts and tales; 'Tokaido gojusan tsui' by Kuniyoshi, Hiroshige, and Kunisada*, Cofrin Asian art series, Florida 2015.

255. Os, H.W. van, 'La Serenissima Turistica', *Kunstschrift* 57, nr. 6 (2014 2013), pp. 16–23.

256. Pinxteren, A. van, 'Bergs aarde-werk', *In Brabant; tijdschrift voor Brabants heem en erfgoed* 4, nr. 2 (2013), pp. 46–47.

257. Plomp, M.C., 'Van Jacob van Strij tot Jan Mankes; het winterlandschap in de Nederlandse kunst van de negentiende eeuw', in: S. Cobelens, M.C. Plomp en P. Roelofs, *Echte winters; het winterlandschap in de negentiende eeuw*, Bussum/Haarlem 2015, pp. 32–81. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Teylers Museum, Haarlem.

258. Poel, R.H.M. van der, 'China back in the frame; an early set of three Chinese export harbour views in the Rijksmuseum', *The Rijksmuseum Bulletin* 61, nr. 3 (2013), pp. 276–93.

259. ———, 'The westward movement of Chinese export harbour views; significant paintings with a social function', *Shilin; Leiden university journal of young sinology*, 2012, pp. 71–97.

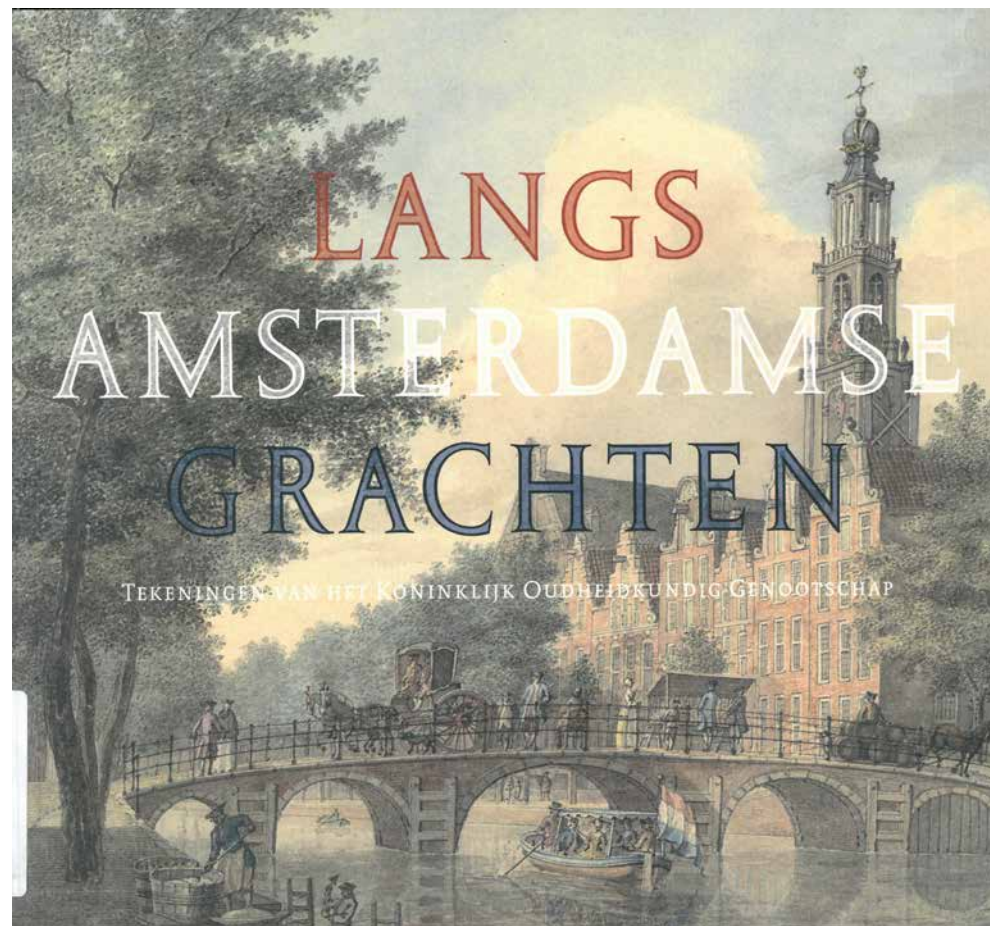
260. Reynaerts, J., 'Holland op zijn smalst; Jan Weissenbruch en de monumentenzorg', in: T. van Druten, A. Hoogenboom, J. Kapelle, M. van der Mullen en J. Reynaerts, *Jan Weissenbruch*, Bussum/Haarlem 2016, pp. 98–127. Uitgave bij de tentoonstelling 'Jan Weissenbruch', Teylers Museum, Haarlem.

261. Schaft, M. van der en M. Vollering-Barendse, *Schilders aan de Nieuwe Waterweg; 150 jaar Hoek van Holland*, Rijswijk 2014.

262. Schipper, P.W. en M. Slosser, *Schilderachtig Zaltbommel; een*

selectie van de mooiste schilderijen, tekeningen en prenten van het vestingstadje aan de Waal, Zaltbommel 2013.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Galerie Kloosterkapel, Zaltbommel.

263. Schoemaker, L., 'Cornelis Pronk en Abraham de Haen in Zuid-Holland; sporen van een tekenreis, mei 1730', in: E. Buijsen, S. Laemers, E.P. Löffler en V. Manuth (eds.), *Kunst op papier in de achttiende eeuw = Arts on paper in the eighteenth century*, Zoetermeer 2014, pp. 206–17. Liber Amicorum aangeboden aan Charles Dumas ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag.
264. Verhoogt, R.M., 'Het uitzicht verbeeld', in: *De wereld vanuit een luchtballon; een nieuw perspectief op de negentiende eeuw*, Amsterdam 2013, pp. 160–63.
265. Wegman, A., 'De oude haven van Durgerdam; een onbekende achttiende-eeuwse tekening van het Westeind van Durgerdam', *Maandblad Amstelodamum* 99, nr. 2 (2012), pp. 69–76.

2.9. Cartografie

266. Storm, R., 'Bewaard en gebruikt; zeldzame atlas verworven door de Universiteit van Amsterdam', *Bulletin van de Vereniging Rembrandt* 26, nr. 3 (2016), pp. 27–30.
267. Verhoogt, R.M., 'De wereld als een landkaart; over het uitzicht op de wereld vanuit een luchtballon in de negentiende eeuw', *Kunstlicht* 34, nr. 4 (2013), pp. 27–36.
268. Werner, J.W.H., 'De "Atlas der Nederlanden"', *De Boekenwereld* 29, nr. 5 (2013), pp. 2–17.
269. ———, *De Atlas der Nederlanden; kaarten van de Republiek en het prillen Koninkrijk met "Belgiën" en "Coloniën"*, Amsterdam 2013. Uitgave bij de tentoonstelling "Atlas der Nederlanden; de dageraad van het Koninkrijk", Universiteit van Amsterdam, Amsterdam.

2.10. Anatomie

270. Cael, I. en J.A. Timmermans, 'Tot op het bot; de rol van anatomieboeken in de artistieke vorming van Van Gogh en andere kunstenaars van de negentiende eeuw', *Article*, nr. 14 (2015), pp. 4–9.
271. Dijkstra, T. en P. Dijstelberge, 'Zinloze kennis', *De Boekenwereld* 30, nr. 4 (2014), pp. 42–47.
272. Hendriksen, M.M.A., *Elegant anatomy; the eighteenth-century Leiden anatomical collections*, Leiden 2015.
Proefschrift Universiteit Leiden 2012, oorspronkelijke titel: "Aesthesis in anatomy; materiality and elegance in the eighteenth-century Leiden anatomical collections".
273. ———, 'The fabric of the body; textile in anatomical models and preparations, ca. 1700–1900', *Histoire, médecine et santé* 5 (2014), pp. 21–31.
274. Hendriksen, M.M.A., H.M. Huistra en H.G. Knoeff, 'Recycling anatomical preparations', in: S.J.M.M. Alberti en E. Hallam (eds.), *Medical museums; past, present, future*, Londen 2013, pp. 74–87.
275. Huistra, H.M., *Collecting pathological anatomy*, Leiden 2013.
Proefschrift.
276. Knoeff, H.G., 'Sex in the public; on the spectacle of female anatomy in Amsterdam around 1700', *L'Homme; Europäische Zeitschrift für Feministische Geschichtswissenschaft* 23, nr. 1 (2012), pp. 43–58.
277. Knoeff, H.G. en R. Zwijnenberg, R. (eds.), *The fate of anatomical collections*, Farnham 2015.
279. Alsemgeest, A.D.M., 'De nerf en het blad; de flora Culenburgensis en een korte historie van botanische druktechnieken', in: N. van Rooijen, J.H.J. Schaminée en E.J. Weeda (eds.), *Botanische meesterwerken*, Zeist 2015, pp. 26–38.
280. Alsemgeest, A.D.M. en C.H.J.M. Fransen, *In krabbegang door kreeftenboeken; de Bibliotheca Carcinologica L.B. Holthuis*, Leiden 2016.
281. Baas, P., 'Botanische titelprenten als statements', in: N. van Rooijen, J.H.J. Schaminée en E.J. Weeda (eds.), *Botanische meesterwerken*, Zeist 2015, pp. 64–72.
282. Bos, J., 'Toen en nu; het beheer en behoud van een bijzondere botanische boekencollectie', in: N. van Rooijen, J.H.J. Schaminée en E.J. Weeda (eds.), *Botanische meesterwerken*, Zeist 2015, pp. 15–24.
283. Delft, M. van, E. van Gelder en A.J.P. Raat, 'Inleiding', in: M. van Delft, E. van Gelder en A.J.P. Raat (eds.), *Nederlandsche vogelen, 1770–1829*, Tielt/Den Haag 2014, pp. 10–21.
284. Gelder, E. van, 'Een papieren monument: "Nederlandsche vogelen"', *De Boekenwereld* 30, nr. 3 (2014), pp. 54–61.
285. Raat, A.J.P., *Gedrukte vogelboeken, 1550–1850*, Den Haag 2014.
286. Rikken, M., 'From top to bottom and from root to crown; plant and animal drawings', in: N. Bartelings, E. Grasman, E.E.M. Kolfin en J.M.P. Schaeps (eds.), *For study and delight: drawings and prints from Leiden University*, Leiden 2016, pp. 236–59.
287. Rooijen, N. van, J.H.J. Schaminée en E.J. Weeda (eds.), *Botanische meesterwerken*, Zeist 2015.
288. Schaminée, J.H.J., 'Illustratoren en de kunst van het verbeelden', in: N. van Rooijen, J.H.J. Schaminée en E.J. Weeda (eds.), *Botanische*

2.11. Planten en dieren

278. Akiko Kanaya, M., K. Forrer, O. Hideaki en A. Shinoby, 'Title page and illustration of Flora Japonica by Siebold et Zuccarini', *The Journal of Japanese Botany* 89, nr. 2 (2014), pp. 103–10.

meesterwerken, Zeist 2015, pp. 40–52.

289. Weeda, E.J., ‘Streekflora’s, hun voorgangers en hun opvolgers’, in: N. van Rooijen, J.H.J. Schaminée en E.J. Weeda (eds.), *Botanische meesterwerken*, Zeist 2015, pp. 120–30.

2.12. Scheepsmodellen

290. Hoving, A., *Modellen vertellen; bijzondere verhalen uit de marinemodellenkamer van het Rijksmuseum*, Amsterdam/Franeker 2012.
291. Hoving, A. en J. van der Vliet, ‘A bespoke elephant’, *The Rijksmuseum Bulletin* 60, nr. 2 (2012), pp. 130–43.

2.13. Wapens

292. Borne, J.C.C.F.M. van den, ‘Voorportaal van adeldom? De Hoge Raad van Adel en burgerwapens in Nederland’, in: R.H. Alma, C.A.M. Gietman en A. Mensema (eds.), *Adel en heraldiek in de Nederlanden*;

adellijke identiteit en representatie. Opstellen aangeboden ter gelegenheid van het afscheid van jhr. Arnold Grevers als archivaris bij het Historisch Centrum Overijssel te Zwolle op 2 november 2012, Hilversum 2012, pp. 283–318.

293. Borne, J.C.C.F.M. van den, C.A.M. Gietman, C.O.A. Schimmelpenninck van der Oije en E.J. Wolleswinkel, *Wapenregister van de Nederlandse adel; Hoge Raad van Adel 1814-2014*, Zwolle 2014.

294. Conijn, N.W., ‘Ambacht of kunst; wapenschilderingen op de galarijtuigen van het Koninklijk Huis’, in: S. Groenveld (ed.), *Liber amicorum Marieke E. Spliethoff*, Jaarboek Oranje-Nassau 2015, Den Haag 2015, pp. 164–71.

295. Huys Janssen, P., ‘Wapenschilderijen’, *In Brabant; tijdschrift voor Brabants heem en erfgoed* 3, nr. 4 (2012), pp. 60–61.

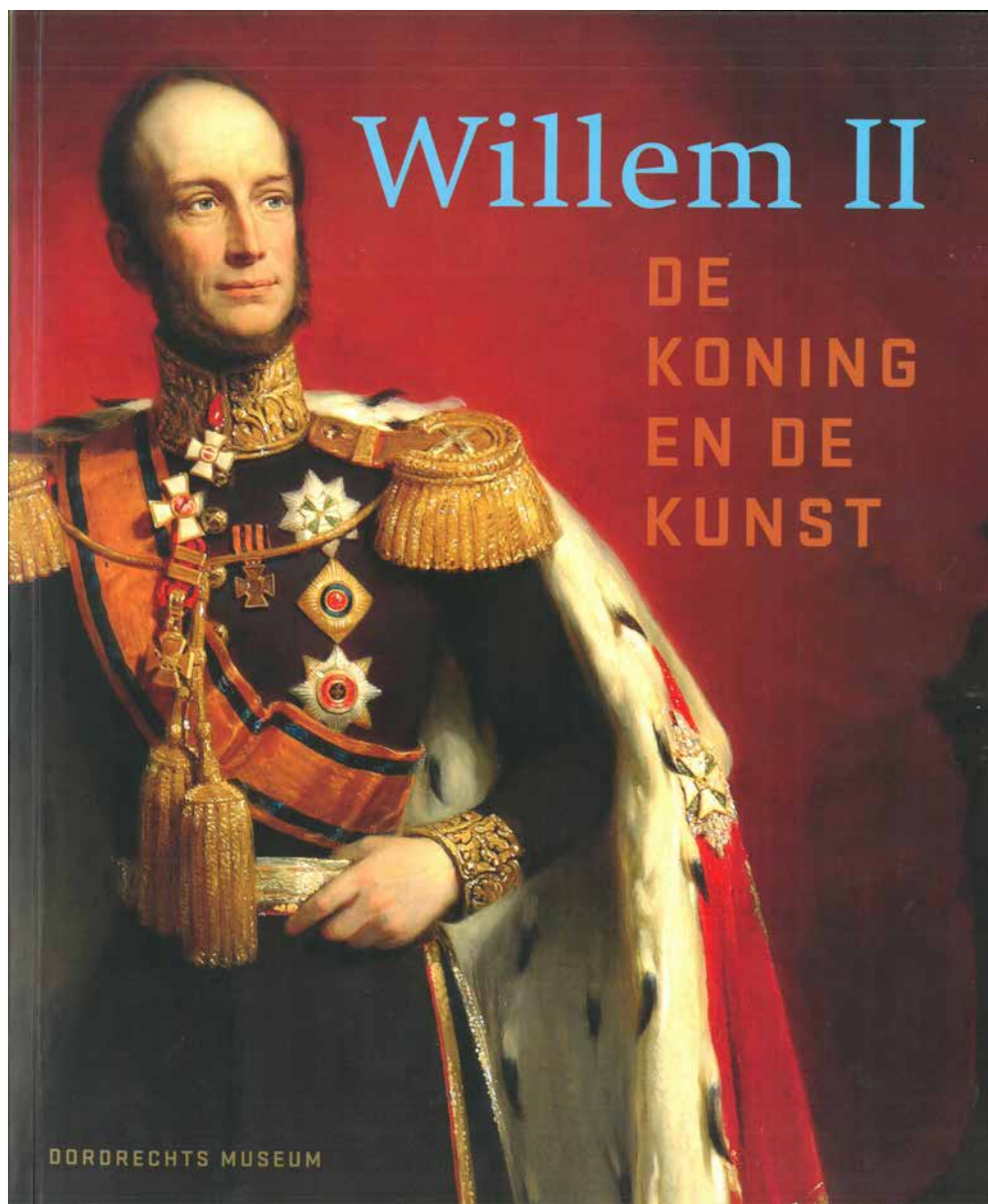
296. Zeven, A.C., *Wapenboek Johannes Jacobus Loke, of “GENEÄLOGIE opgesteld uijt MANUSCRIPTEN, AANTEKENINGEN en BERIGTEN door [Mr] Johannes Jacobus Loke (toegevoegd, geb. [1 Juli] 1746.)*, Wageningen 2013.

2.14. Niet-westerse culturen en slavernij

297. Bartelings, N., ‘Puzza, de Chinese moeder van alle goden’, *De Boekenwereld* 32, nr. 4 (2016), pp. 64–65.
298. Gerritsen, A.T., ‘Flower arrangement, etc.’, *Vormen uit vuur* 232, nr. 3 (2016), pp. 30–37. Liber amicorum voor Eva Ströber.
299. Kolfin, E.E.M., ‘Becoming human; the iconography of black slavery in French, British and Dutch book illustrations c. 1600-c.1800’, in: E. Mc Grath en J.M. Massing (eds.), *From renaissance trophy to abolitionist emblem; the slave in European art publications of*

the Warburg Institute, Londen 2012, pp. 161–90.

300. Schuit, N., ‘What then is the American, this new man?’, *Simulacrum* 22, nr. 3 (2014), pp. 23–26.
301. Slaczka, A.A., ‘Temple guardians and “folk hinduism” in Tamil South India; a bronze image of the “Black God” Karuppannasamy in the Rijksmuseum’, *The Rijksmuseum Bulletin* 64, nr. 1 (2016), pp. 62–83.
302. Tang, D.J. en S. van der Veen, ‘Slavernij verbeeld en hoe de Raymannen in beeld kwamen’, *De Boekenwereld* 29, nr. 4 (2013), pp. 2–9.

Hoofdstuk 3. SCHILDERKUNST algemeen

303. Bakker, P., M.H. van Eikema Hommes en K. Keune, 'The coarse painter and his position in 17th- and 18th-century Dutch decorative painting', in: H. Evans en K. Muir (eds.), *Studying 18th-century paintings and works of art on paper; CATS Proceedings, II*, 2014, Londen/Kopenhagen 2015, pp. 70–82.
304. Geudeker, E., 'Kruseman; kunstbroeders uit de Romantiek = Kruseman; fellow painters of Dutch romanticism', *RKD bulletin*, nr. 2 (2014), pp. 35–37.
305. Heteren, M.A.C. van, 'Kunstbroeders; het schilders-geslacht Kruseman', in: M.A.C. van Heteren en M. van den Nieuwenhof, *Kruseman; kunstbroeders uit de Romantiek*, Zwolle/Oss/Alkmaar 2014, pp. 12–27.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling in Museum Jan Cunen, Oss.
306. Heteren, M.A.C. van, M. van den Nieuwenhof, N. Bartelink, E. Geudeker, G.M.C. Jansen, L. de Koekkoek en O. Praamstra, *Kruseman; kunstbroeders uit de Romantiek*, Zwolle/Oss/Alkmaar 2014.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling in Museum Jan Cunen, Oss.
307. Koolhaas-Grosfeld, E.A., 'De betekenis van 1813 voor de schilderkunst; mythe en feiten', *De Negentien Eeuw; tijdschrift van de werkgroep De Negentiende Eeuw* 38, nr. 2 (2014), pp. 102–12.
308. Roemer, G.M. van de, 'Simon Schijnvoet, een "voornaam liefhebber"; de inventor van de schildering boven de ingang van de burgerzaal van het stadhuis op de Dam', *Maandblad Amstelodamum* 99, nr. 4 (2012), pp. 147–60.

309. Werd, G. de, 'De Haagse schilders = The Hague painters', in: J. Rademakers en G. de Werd, *Een romantische reis; meesterwerken uit de Rademakers collectie = A romantic journey; masterpieces from the Rademakers Collection*, Eindhoven/'s-Hertogenbosch/Luxemburg 2014, pp. 70–103. Uitgave bij de tentoonstellingen in Musée national d'histoire et d'art, Luxembourg en Het Noordbrabants Museum, 's-Hertogenbosch.
310. ———, 'Nocturnes en Marines = Nocturnes and Marines', in: J. Rademakers en G. de Werd, *Een romantische reis; meesterwerken uit de Rademakers collectie = A romantic journey; masterpieces from the Rademakers Collection*, Eindhoven/'s-Hertogenbosch/Luxemburg 2014, pp. 132–69. Uitgave bij de tentoonstellingen in Musée national d'histoire et d'art, Luxembourg en Het Noordbrabants Museum, 's-Hertogenbosch.
311. ———, 'Romantiek = Romanticism', in: J. Rademakers en G. de Werd, *Een romantische reis; meesterwerken uit de Rademakers collectie = A romantic journey; masterpieces from the Rademakers Collection*, Eindhoven/'s-Hertogenbosch/Luxemburg 2014, pp. 56–69. Uitgave bij de tentoonstellingen in Musée national d'histoire et d'art, Luxembourg en Het Noordbrabants Museum, 's-Hertogenbosch.
- 3.1. Technisch onderzoek, restauratie en conservering schilderkunst**
312. Boon, J.J., R. Jones, K. Keune en J.H. Townsend, 'Drying crackle in early and mid-eighteenth-century British paintings; an explanation of the phenomenon of microcissing', in: A. Wallert (ed.), *Painting techniques; history, materials and studio practice*, Amsterdam 2016.
313. Carlyle, L., L. Megens en M.J.N. Stols-Witlox, 'To prepare white excellent...'; reconstructions investigating the influence of washing, grinding and decanting of stack-process lead white on pigment composition and particle size', in: M. Clarke, S. Eyb-Green, S. Kroustallis, J. Nadolny en J.H. Townsend (eds.), *The artist's process; technology and interpretation*, Londen 2012, pp. 112–29.
314. Duin, P. van, D. van Gompel, A.G.A. van Grevenstein, R.M. Groves, V. Horie, N. Kos, B. New, K. Seymour en C. Young, *The conservation of panel paintings and related objects; research agenda 2014-2020*, Den Haag 2014.
315. Lehmann, A-S., 'Das Medium als Mediator: Eine Materialtheorie fuer (Oel-) Bilder', *Zeitschrift für Ästhetik und allgemeine Kunstwissenschaft* [Neue Folge] 57 (2012), pp. 69–88.
316. Meloni, S., C. Pottasch en A. Vandivere, 'Beneath the surface; distinguishing materials and techniques in genre paintings', in: Q. Buvelot en A. van Suchtelen, *Genre paintings in the Mauritshuis*, Den Haag/Zwolle 2016, pp. 26–39.
317. Stols-Witlox, M.J.N., *A perfect ground; preparatory layers of oil paintings in North West Europe 1550-1900*, Londen 2016.
318. ———, "By no means a trivial matter". The influence of the colour of ground layers on artists' working methods and on the appearance of oil paintings, according to historical recipes from North West Europe, c. 1550-1900', *Oud Holland* 128, nr. 4 (2015), pp. 171–86.
319. ———, 'Flour and starch in preparatory layers for oil painting; reconstructions based on historical recipes (sixteenth to nineteenth centuries)', in: A. Wallert (ed.), *Painting techniques; history, materials and studio practice*, Amsterdam 2016, pp. 79–84.
320. ———, *Historical recipes for preparatory layers for oil paintings in manual, manuscripts and handbooks in North West Europe, 1550-1900; analysis and reconstructions*, Amsterdam 2014. Proefschrift.

321. Wallert, A. (ed.), *Painting techniques; history, materials and studio practice*, Amsterdam 2016.

3.2. Verzamelingen en verzamelaars schilderkunst

322. Buvelot, Q., 'Nederlands eerste museum; de galerij Prins Willem V in Den Haag', *Desipientia; kunsthistorisch tijdschrift* 20, nr. 1 (2013), pp. 4–8.
323. ———, 'Oude meesters in Den Haag', in: Q. Buvelot en A. de Vries, *Passie voor schilderen; de verzameling Steengracht van Duivenvoorde*, Voorschoten 2012, pp. 36–55.
324. Buvelot, Q. en A. de Vries, "Holland waakt!"; de Vereniging Rembrandt als redende engel', *Bulletin van de Vereniging Rembrandt* 22, nr. 2 (2012), pp. 5–8.
325. Donk, C.L. van den en R.E.O. Ekkart, 'Familiebezit gekoesterd', in: C.L. van den Donk en R.E.O. Ekkart, *Van Bol tot Veth; de portretverzameling*

van de families Van de Poll, Wolters en Quina, Leiden 2015, pp. 12–21.

326. ———, 'Pollenportretten: een late roeping', in: C.L. van den Donk en R.E.O. Ekkart, *Van Bol tot Veth; de portretverzameling van de families Van de Poll, Wolters en Quina*, Leiden 2015, pp. 22–35.
327. Korthals Altes, E., 'International rivalry at the auction of Willem Lormier's paintings in 1763; James Lowther, 1st Earl of Lonsdale, and August III, Elector of Saxony and King of Poland', *Simiolus; Netherlands quarterly for the history of art* 38, nr. 4 (2015/16), pp. 273–88.
328. Luijten, G., 'Oil sketches for the Fondation Custodia', in: B. Cornelis, G. Luijten, L. van Tilborgh en T. Zeedijk (eds.), *Collecting for the public; works that made a difference. Essays voor Peter Hecht*, Londen 2016, pp. 216–21.
329. Paarlberg, S. en C.H. Slechte (eds.), *Willem II: de koning en*

de kunst, Den Haag 2014. Uitgave bij de tentoonstelling 'Willem II & Anna Pavlovna, Royal Splendour at the Dutch Court', Staatsmuseum De Hermitage, St. Petersburg; 'Willem II – Kunstkoning', Dordrechts Museum, Dordrecht; 'Une passion royale pour l'art, Guillaume II des Pays-Bas et Anna Pavlovna', Villa Vauban - Musée d'Art de la Ville de Luxembourg, Luxemburg. Ook verschenen in het Frans en Russisch.

330. Rademakers, J. en G. de Werd, *Een romantische reis; meesterwerken uit de Rademakers collectie = A romantic journey; masterpieces from the Rademakers Collection*, Eindhoven/'s-Hertogenbosch/Luxemburg 2014. Uitgave bij de tentoonstellingen in Musée national d'histoire et d'art, Luxembourg en Het Noordbrabants Museum, 's-Hertogenbosch.
331. Vries, A. de, 'Familie van verzamelaars', in: Q. Buvelot en A. de Vries, *Passie voor schilderen; de verzameling*

Steengracht van Duivenvoorde, Voorschoten 2012, pp. 20–35.

332. ———, 'Inleiding', in: S.E. Craft-Giepmans, H. Gilissen en A. de Vries, *Adellijke familieportretten op Duivenvoorde*, Den Haag/Voorschoten/Zwolle 2015, pp. 10–17.
333. ———, 'Levende meesters in Den Haag en op Duivenvoorde', in: Q. Buvelot en A. de Vries, *Passie voor schilderen; de verzameling Steengracht van Duivenvoorde*, Voorschoten 2012, pp. 56–79.
334. Wang, C-L., 'The Chinese painting collection in the Berlin Museum; in the past, now and the future', in: *Proceedings of international symposium on Chinese painting and calligraphy collections in Western Japan*, Kyoto 2012, pp. 133–45.
335. Werd, G. de, 'Belgische romantiek in de verzameling Rademakers = Belgian Romanticism in the Rademakers Collection', in: J. Rademakers en G. de Werd, *Een romantische*

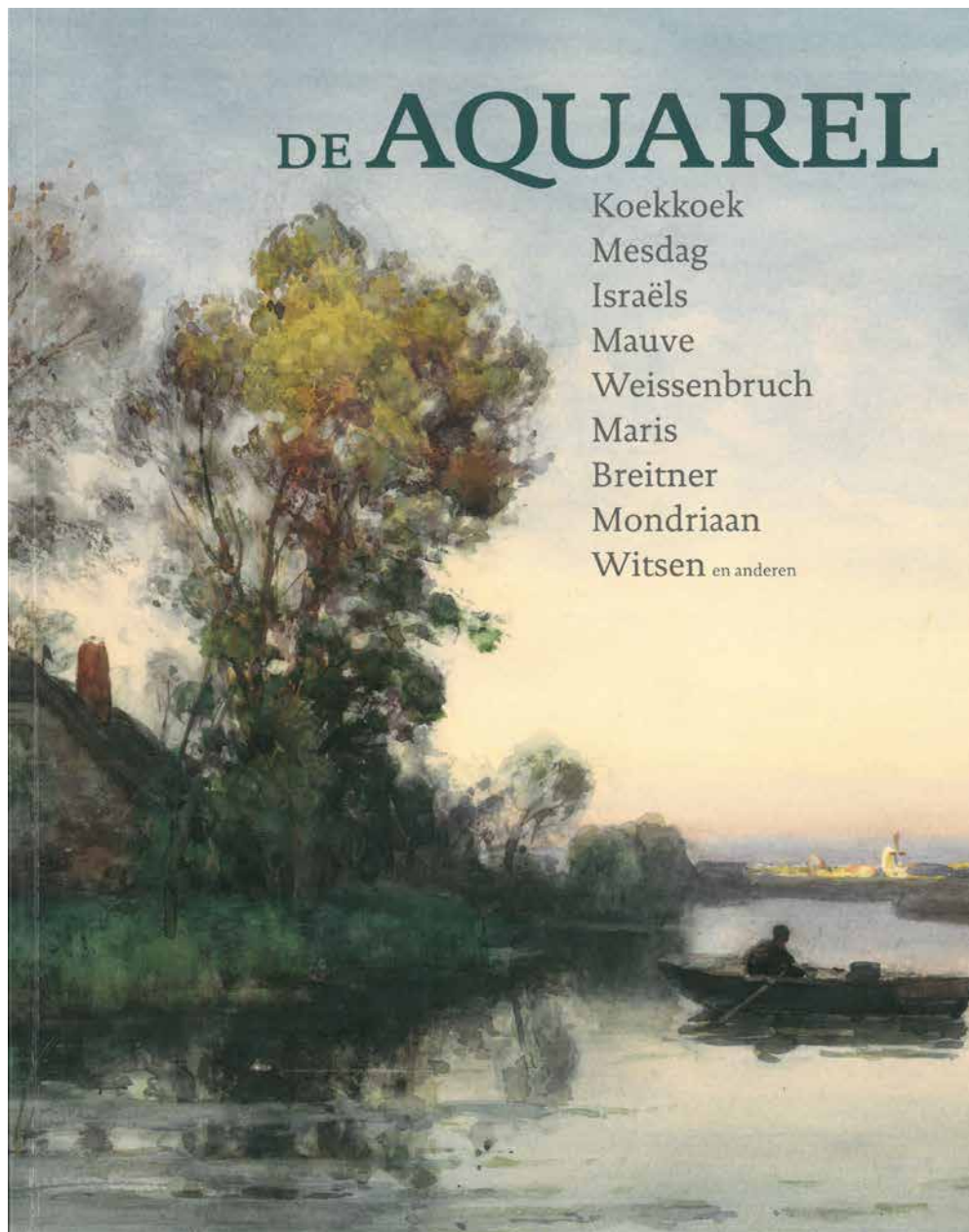
reis; meesterwerken uit de Rademakers collectie = A romantic journey; masterpieces from the Rademakers Collection, Eindhoven/'s-Hertogenbosch/Luxemburg 2014, pp. 170–209.

Uitgave bij de tentoonstellingen in Musée national d'histoire et d'art, Luxembourg en Het Noordbrabants Museum, 's-Hertogenbosch.

336. ———, 'Het verzamelen van Nederlandse romantiek = Collecting Dutch Romanticism', in: J. Rademakers en G. de Werd, *Een romantische reis; meesterwerken uit de Rademakers collectie = A romantic journey; masterpieces from the Rademakers Collection*, Eindhoven/'s-Hertogenbosch/Luxemburg 2014, pp. 34–46.
Uitgave bij de tentoonstellingen in Musée national d'histoire et d'art, Luxembourg en Het Noordbrabants Museum, 's-Hertogenbosch.

3.3. Catalogi en aanwinsten schilderkunst

337. Begheyn-Huisman, M.I.T. en B.M.J. Kruijsen, 'Nieuwe en oude aanwinsten voor museum Het Valkhof', *Jaarboek Numega* 2012, nr. 59, Nijmegen 2012, pp. 113–25.
338. Bergvelt, E.S. en M. Jonker, *Dutch and Flemish paintings; Dulwich Picture Gallery*, Londen 2016.
339. Brink, S. ten en P. Huys Janssen, *Schijn bedriegt; trompe-l'oeil en de kunst van illusie*, Eindhoven/'s-Hertogenbosch 2013.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling in Het Noordbrabants Museum, 's-Hertogenbosch.
340. Bull, D., J. de Fouw, L. van Halem, J. Reynaerts, P. Roelofs, M. Ubl en J. van der Vliet, 'Acquisitions; paintings 2008-13 [Rijksmuseum]', *The Rijksmuseum Bulletin* 61, nr. 3 (2013), pp. 294–317.
341. Buvelot, Q. en A. de Vries, *Passie voor schilderijen; de verzameling Steengracht van Duivenvoorde*, Voorschoten, 2012.
342. Druten, T. van, L.A. Markina en B. Naarden, *De romantische ziel; schilderkunst uit de Nederlandse en Russische romantiek*, Haarlem/Rotterdam 2014.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Teylers Museum, Haarlem.
343. Fouw, J. de, J. Reynaerts, M. Ubl, G.J.M. Weber en L. Wepler, 'Acquisitions; paintings [Rijksmuseum]', *The Rijksmuseum Bulletin* 63, nr. 1 (2015), pp. 92–109.
344. Spliethoff, M.E., 'Hoogtepunten uit de museale collecties; schilderijen', in: N.W. Conijn, N. Coppes, A.M.L.E. Erkelens, B. Groen, J.R. ter Molen, P.H. Rem, A-D. Renting, T. Rosa de Carvalho, G.P. Sanders en M.E. Spliethoff, *Paleis Het Loo; een koninklijk museum*, Apeldoorn 2012, pp. 200–219.

Hoofstuk 4. TEKENKUNST en GRAFIEK algemeen

345. Bartelings, N., 'Dutch drawing in the eighteenth century', in: N. Bartelings, E. Grasman, E.E.M. Kolfin en J.M.P. Schaeps (eds.), *For study and delight: drawings and prints from Leiden University*, Leiden 2016, pp. 156–90.
346. Buijsen, E., S. Laemers, E.P. Löffler en V. Manuth (eds.), *Kunst op papier in de achttiende eeuw = Arts on paper in the eighteenth century*, Zoetermeer 2014.
Liber Amicorum aangeboden aan Charles Dumas ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag.
347. Dijk, M. van, T. van Druten en J.J.T. Sillevs, *De aquarel; Nederlandse meesters van de negentiende eeuw*, Bussum/Haarlem/Den Haag 2015.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Teylers Museum, Haarlem.
348. Fuhring, P., *A kingdom of images; French print in the age of Louis XIV, 1660-1715*, Los Angeles 2015.
349. Goedings, G.J.E., 'Afsetters en meester-afsetters'; *de kunst van het kleuren 1480-1720*, Nijmegen 2015.
350. Grijzenhout, F., 'Sneeuwballen tegen de macht; politiek en satire omstreeks 1800', in: F. Grijzenhout, N. van Sas en W.R.E. Velema (eds.), *Het Bataafse experiment; politiek en cultuur rond 1800*, Nijmegen 2013, pp. 214–41.
351. Hylkema, J.J., 'The pleasure of being deceived; spectatorship in the arts and other deceptions in eighteenth-century England', *De Achttiende Eeuw* 46, nr. 1 (2014), pp. 49–89.

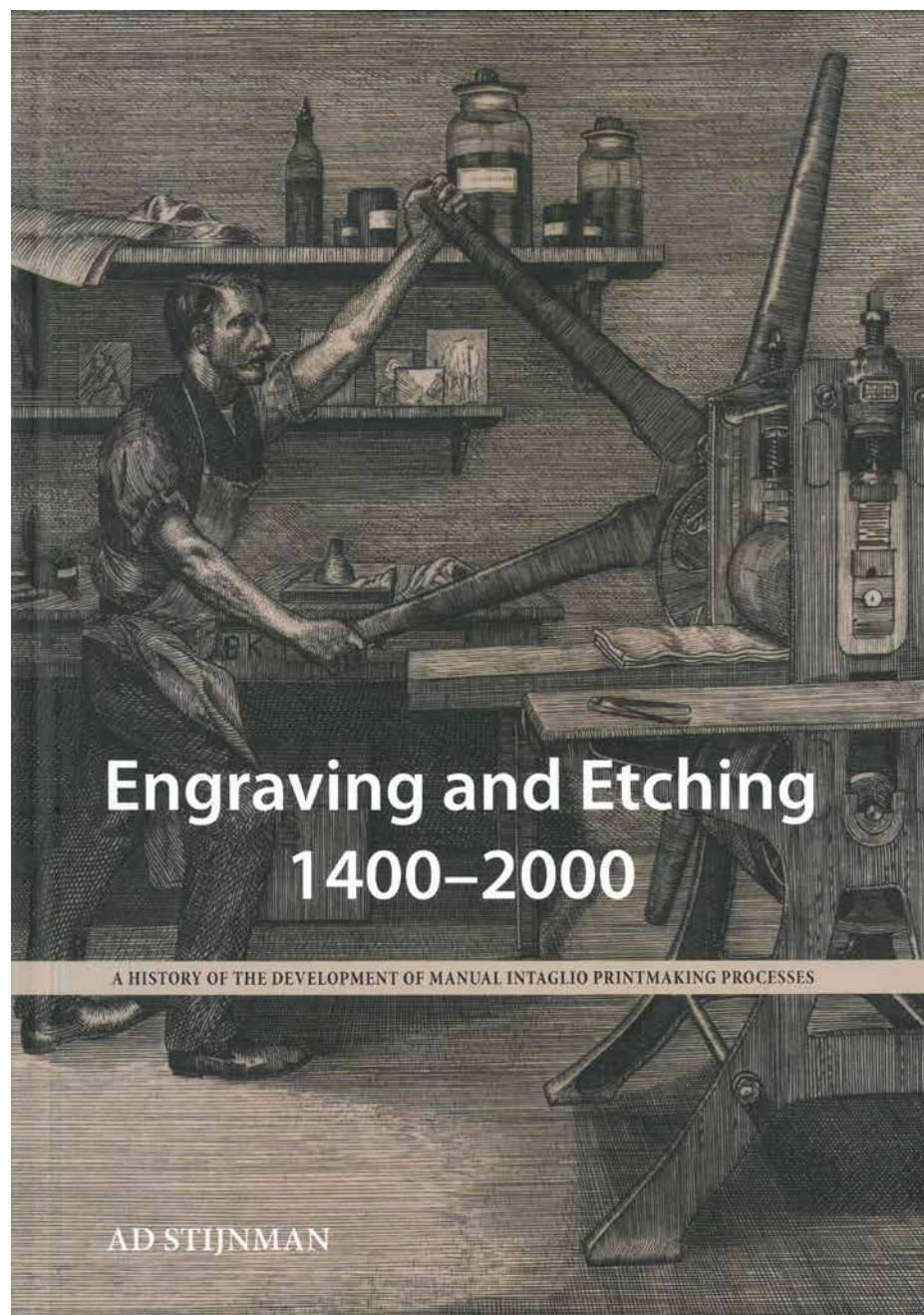
352. Kapelle, J., 'Etsen, boeken en vriendschap; Carel Vosmaer en de kunstenaars van de Haagse Etsclub', *RKD bulletin*, nr. 2 (2012), pp. 79–83.
Bijdragen voor Rudi Ekkart bij zijn afscheid als directeur van het RKD.
353. Kolfin, E.E.M., 'Dutch printmaking in the eighteenth century; abundance and innovation', in: N. Bartelings, E. Grasman, E.E.M. Kolfin en J.M.P. Schaeps (eds.), *For study and delight: drawings and prints from Leiden University*, Leiden 2016, pp. 182–211.
354. Koolhaas-Grosfeld, E.A., 'Politieke spotprenten in de negentiende eeuw', *De Negentien Eeuw; tijdschrift van de werkgroep De Negentiende Eeuw* 39, nr. 1 (2015), pp. 42–61.
355. Löffler, E.P., 'Getekend op doek of paneel: het penschilderij', *Desipientia; kunsthistorisch tijdschrift* 19, nr. 1 (2012), pp. 23–26.
356. Niemeijer, J.W. en R-J.A. te Rijdt, "À l'imromptu"; een weinig gekend aspect van de Hollandse achttiende-eeuwse tekenkunst', *Delineavit et Sculpsit* 40 (2016), pp. 2–127.
357. Nieuwenhuis, I.B., 'De vele gezichten van satire', *De Negentien Eeuw; tijdschrift van de werkgroep De Negentiende Eeuw* 39, nr. 1 (2015), pp. 1–16.
358. ———, *Onder het mom van satire; laster, spot en ironie in Nederland, 1780-1800*, Hilversum 2014. Proefschrift.
359. Ouwerkerk, A., 'Nineteenth century Dutch drawings', in: N. Bartelings, E. Grasman, E.E.M. Kolfin en J.M.P. Schaeps (eds.), *For study and delight: drawings and prints from Leiden University*, Leiden 2016, pp. 332–55.
360. Rijdt, R-J.A. te, 'Getekende ontwerpen voor beeldhouwers; Nicolaas Verkolje en Jan Goeree', in: E. Buijsen, S. Laemers, E.P. Löffler en V. Manuth (eds.), *Kunst op papier in de achttiende eeuw* = *Arts on paper in the eighteenth century*, Zoetermeer 2014, pp. 168–81. Liber Amicorum aangeboden aan Charles Dumas ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag.
361. Shoaf Turner, J., 'On being edited; the Rijksmuseum's drawings for Arnold Hoogvliet's "Abraham de Aartsvader" by Jan Punt, corrected by Jacob de Wit', in: E. Buijsen, S. Laemers, E.P. Löffler en V. Manuth (eds.), *Kunst op papier in de achttiende eeuw* = *Arts on paper in the eighteenth century*, Zoetermeer 2014, pp. 230–39. Liber Amicorum aangeboden aan Charles Dumas ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag.
362. Sillevius, J.J.T., 'Van gecouleurde tekening tot aquarel; de Nederlandse aquarel in de negentiende eeuw', in: M. van Dijk, T. van Druten en J.J.T. Sillevius, *De aquarel; Nederlandse meesters van de negentiende eeuw*, Bussum/Haarlem/Den Haag 2015, pp. 6–45. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Teylers Museum, Haarlem.
363. Smolenaars, M., 'Gildezusters en andere vrouwen in het boekenvak', *De Boekenwereld* 29, nr. 3 (2013), pp. 14–21.
364. Spielberg, F., 'Het uitheemse "eenvoudig" in huis; het verre oosten in Westerse ornamentprenten in Leeuwarden en New York', in: A. Ott (ed.), *Wat niet weet, wat zeker niet deert; liber amicorum Douwe de Vries*, Leeuwarden 2014, pp. 159–80.
365. Stijnman, A., *Engraving and etching, 1400-2000; a history of the development of manual intaglio printmaking processes*, Londen/Houten 2012. Proefschrift Universiteit van Amsterdam 2012, oorspronkelijk titel: "A history of engraving and etching techniques; developments of manual intaglio printmaking processes, 1400-2000".
366. ———, "Vernis mou" en voorlopers: crayonetstechnieken van de zestiende tot de negentiende eeuw', *Desipientia; kunsthistorisch tijdschrift* 19, nr. 1 (2012), pp. 33–37.

367. Van Ooteghem, S., 'Cataloguing old master drawings in the Royal Library of Belgium; two new discovered drawings by Nicolaas Verkolje and Pieter Yver', *Delineavit et Sculpsit* 37 (2014), pp. 51–58.

368. Wuestman, G., "A naked woman" en andere mezzotints naar Frans van Mieris', in: J. Bikker, E. Hinterding, E. Korthals Altes en E. Schavemaker (eds.), *"Gij zult niet feestbundelen"*; 34 bijdragen voor Peter Hecht, Amsterdam/Zwolle 2016, pp. 255–61.
Uitgave ter gelegenheid van Peter Hechts 65ste verjaardag en naar aanleiding van zijn emiraat als hoogleraar kunstgeschiedenis.

4.1. Boeken en strips

369. Baars, R., *Het journaal van Joannes Veltkamp 1759-1764; een scheepschirurgijn in dienst van de admiraliteit van Amsterdam*, Zwolle 2014.

370. Beheydt, L., J. Exalto en M. van Leeuwen, *Thuis in de Bijbel; oude meesters, grote verhalen*, Zwolle/Utrecht/Haarlem 2014.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Museum Catharijneconvent, Utrecht.

371. Borms, A.G.J.M., *Grensland, prentland; Turnhoutse mannekinsbladen*, Turnhout 2012.

372. Coelen, P. van der, 'De ontstaansgeschiedenis van de prentenbijbel van Hoet, Houbraken en Picart', in: E. Buijsen, S. Laemers, E.P. Löffler en V. Manuth (eds.), *Kunst op papier in de achttiende eeuw = Arts on paper in the eighteenth century*, Zoetermeer 2014, pp. 48–61.
Liber Amicorum aangeboden aan Charles Dumas ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag.

373. Fitski, M., 'Baisekido's sketch-book', in: P. Beliën, K. Berbee, M. Jansen, I. Klompmakers en K. Schiermeier (eds.), *Graphic designer, collector, curator and scholar of Japanese art; essays in honour of Robert Schaap*, Den Haag 2013, pp. 13–15.

374. Forrer, K., "Het groote tafereel der dwaasheid"; a bibliographical interpretation', in: W.N. Goezmann, C. Labio, K.G. Rouwenhorst en T.G. Young, *The great mirror of folly; finance, culture, and the crash of 1720*, New Haven/Londen 2012, pp. 35–51.

Uitgave van bijdragen aan het gelijknamige congres, Yale School of Management, 2008.

375. Helm, H. van den en A.M. Kok, *Kinderboeken, de buitenkant en de binnenkant; een termenlijst voor prentenboeken en geïllustreerde kinderboeken*, De waare rijkdom 12, Amsterdam/Voorburg 2012.

376. Kok, A.M., 'Ouderliefde in barre tijden', *De Boekenwereld* 30, nr. 2 (2014), pp. 36–39.

377. Korthals Altes, E., 'De Nederlandse Republiek in beeld; illustraties in de "Tegenwoordige staat der Vereenigde Nederlanden", "Het verheerlykt Nederland" en vergelijkbare publicaties', *Bulletin Koninklijke Nederlandse*

Oudheidkundige Bond 114, nr. 4 (2015), pp. 211–28.

378. Lunsingh Scheurleer, P.C.M., 'The Indian miniatures in the Canter Visscher album', *The Rijksmuseum Bulletin* 64, nr. 3 (2016), pp. 194–245.

379. Reeuwijk, A., 'De grootste reis-schrijver van de negentiende eeuw; Richard Francis Burton', *De Boekenwereld* 30, nr. 1 (2014), pp. 8–13.

380. Salman, J.L., 'Playing games with the financial crisis of 1720; the April card in "Het groote tafereel der dwaasheid"', in: W.N. Goezmann, C. Labio, K.G. Rouwenhorst en T.G. Young (eds.), *The great mirror of folly; finance, culture, and the crash of 1720*, New Haven/Londen 2012, pp. 235–47. Uitgave van bijdragen aan het gelijknamige congres, Yale School of Management, 2008.

381. Vignau-Wilberg, T., "Het groote tafereel der dwaasheid"; remarks on the style and artistic quality of the prints', in: W.N. Goezmann, C. Labio, K.G.

Rouwenhorst en T.G. Young (eds.), *The great mirror of folly; finance, culture, and the crash of 1720*, New Haven/Londen 2012, pp. 206–17. Uitgave van bijdragen aan het gelijknamige congres, Yale School of Management, 2008.

4.2. Volks- en kinderprenten

382. Boerma, N. en A.G.J.M. Borms, 'De kleuring van kinder- en volksprenten, 1675-1900', *De Boekenwereld* 31, nr. 3 (2015), pp. 8–13.

383. Boerma, N., A.G.J.M. Borms, A.K.L. Thijs en J.G.L. Thijssen, *Kinderprenten, volksprenten, centsprenten, schoolprenten; populaire grafiek in de Nederlanden 1650-1950*, Nijmegen 2014.

384. Harms, R.J., J. Raymond en J.L. Salman (eds.), *Not dead things; the dissemination of popular print in England and Wales, Italy, and the Low Countries, 1500-1820*, Leiden/Boston 2013.

385. Os, H.W. van en N. Boerma, *Heilige en onheilige families*, Amsterdam 2015.

386. Salman, J.L., 'Sterke verhalen; vijf eeuwen vertelcultuur', *De Boekenwereld* 30, nr. 2 (2014), pp. 2–11.

387. Salman, J.L., R.J. Harms en T. Verheij, *Sterke verhalen; vijf eeuwen vertelcultuur*, Nijmegen 2014. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Bijzonder Collecties, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam.

4.3. Uitgevers

388. Schimmelpenninck van der Oije, C.O.A., 'De Amsterdamse uitgever Evert Maaskamp en Het Loo', in: L.J. van der Klooster, M.E. Spliethoff en C.A. Tamse (eds.), *Liber amicorum Johan ter Molen*, Jaarboek Oranje-Nassau 2012, Den Haag 2012, pp. 167–74.

389. Thijssen, J.G.L., 'Een onbekende prentenuitgever; de firma Felix in Amersfoort', *De*

Boekenwereld 30, nr. 3 (2014), pp. 76–81.

4.4. Technisch onderzoek, restauratie en conservering tekenkunst en grafiek

390. Gombaud, C., I. van Leeuwen, J. Vaz Pedroso en A. Wallert, 'Instructions on the making of pastel crayons and their use in pastel painting; a manuscript in the Rijksmuseum Amsterdam', in: M. Clarke, S. Eyb-Green, S. Kroustallis, J. Nadolny en J.H. Townsend (eds.), *The artist's process; technology and interpretation*, Londen 2012, pp. 147–57.

4.5. Verzamelingen en verzamelaars tekenkunst en grafiek

391. Bakker, B., 'De "Atlas van Amsterdam" en zijn encyclopedische wortels', *Maandblad Amstelodamum* 100, nr. 3/4 (2013), pp. 99–133.
392. Bartelings, N., E. Grasman, E.E.M. Kolfin en J.M.P.

Schaeps (eds.), *For study and delight: drawings and prints from Leiden University*, Leiden 2016.

393. Boerma, N., 'Het verhaal van mijn collectie', *De Boekenwereld* 30, nr. 2 (2014), pp. 12–17.
394. Driel, N. van, M.F.D. Eekhout en W. Sybesma, *Passie voor prenten; Simon van Gijn als verzamelaar (1836-1922)*, Dordrecht 2016.
395. Druten, T. van, 'Teylers Museum en de aquarel; museum verzamelen en presenteren in de negentiende eeuw', in: M. van Dijk, T. van Druten en J.J.T. Sillevius, *De aquarel; Nederlandse meesters van de negentiende eeuw*, Bussum/Haarlem/Den Haag 2015, pp. 70–87. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Teylers Museum, Haarlem.
396. Es, J.B. van en J.L. Locher, J.L., *Verwante verzamelingen; prenten en tekeningen uit het bezit van Jan en Wietse van*

- den Noort, Rotterdam 2012. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Museum Boijmans van Beuningen, Rotterdam.
397. Gerlagh, A.W., 'Louis Splitgerber (1806-1879) en zijn Atlas van Amsterdam (1842-1879)', *Maandblad Amstelodamum* 100, nr. 3/4 (2013), pp. 134-64.
398. Goverde, M. en S. Van Ooteghem, 'A personal contribution to the promotion of printmaking in nineteenth-century Belgium. Adolphe Siret's (1818-1888) private collection revealed', in: I. Goddeeris en N. Goldman (eds.), *Animateur d'art*, Brussel 2015, pp. 185-98. Uitgave n.a.v. het symposium 'Dealer, collector, critic, publisher...; the "animateur d'art" and his multiple roles. Pluridisciplinary research of these disregarded cultural mediators of the 19th and 20th centuries', Koninklijke Bibliotheek, Brussel 2012.
399. Haarnack, C., 'Buku-Bibliotheca Suriname', *De Boekenwereld* 29, nr. 4 (2013), pp. 20-29.
400. Heijbroek, J.F., 'De Atlas Amsterdam van het KOG', *Maandblad Amstelodamum* 100, nr. 3/4 (2013), pp. 176-84.
401. ———, 'De Atlas Ottens; een stadhouderlijke prentcollectie in het Rijksmuseum', *Maandblad Amstelodamum* 100, nr. 3/4 (2013), pp. 165-75.
402. Hinterding, E. en O. Horbatsch, 'Selling prints to the Rijksmuseum in 1827; Christiaan Josi and Cornelis Apostool', *The Rijksmuseum Bulletin* 64, nr. 4 (2016), pp. 348-81.
403. Larsen, P., '1001 kunstenaars; de collectie originele grafiek van en naar Noord- en Zuid-Nederlandse meesters (I) = 1001 artists; the collection of original prints by and after Dutch and Flemish old masters (I)', *RKD bulletin*, nr. 1 (2014), pp. 15-20.
404. ———, '1001 kunstenaars; de collectie originele grafiek van en naar Noord- en Zuid-Nederlandse meesters (II) = 1001 artists; the collection of original prints by and after Dutch and Flemish old masters (II)', *RKD bulletin*, nr. 1 (2015), pp. 13-19.
405. Löffler, E.P., 'Achtttiende-eeuwse tekeningen in de collecties van het RKD', in: E. Buijsen, S. Laemers, E.P. Löffler en V. Manuth (eds.), *Kunst op papier in de achttiende eeuw = Arts on paper in the eighteenth century*, Zoetermeer 2014, pp. 122-31. Liber Amicorum aangeboden aan Charles Dumas ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag.
406. Plomp, M.C., 'Het "album amicorum" van Willem Philip Kops', in: E. Buijsen, S. Laemers, E.P. Löffler en V. Manuth (eds.), *Kunst op papier in de achttiende eeuw = Arts on paper in the eighteenth century*, Zoetermeer 2014, pp. 154-67. Liber Amicorum aangeboden aan Charles Dumas ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag.
407. Rutgers, J., 'Rembrandt op papier; de rol van prenten bij het vestigen van Rembrandts reputatie als schilder', in: M. Rijnders en J. Rutgers (eds.), *Rembrandt in perspectief; de veranderende visie op de meester en zijn werk*, Heerlen/Zwolle 2014, pp. 104-33. Handboek bij de gelijknamige cursus van de Open Universiteit.
408. Schade, G.J., *Tandheelkunde in de prentkunst; 275 prenten in 100 taferelen*, Bussum 2014.
409. Schaeps, J.M.P., 'For study and delight: drawings and prints from Leiden University', in: N. Bartelings, E. Grasman, E.E.M. Kolfin en J.M.P. Schaeps (eds.), *For study and delight: drawings and prints from Leiden University*, Leiden 2016, pp. 9-17.
410. Slechte, C.H., 'Kenneth Boumann; een West-Indische verzamelaar in Vlaanderen', *De Boekenwereld* 29, nr. 4 (2013), pp. 10-19.
411. ———, 'Kiespijn in beeld', *De Boekenwereld* 30, nr. 4 (2014), pp. 80-85.

412. Speelberg, F., 'Collecting inspiration; a Dutch wood-carver's scrapbook and the legacy of the ornament print in the nineteenth century', *The Rijksmuseum Bulletin* 61, nr. 4 (2013), pp. 338–63.
413. Strake, C. te, 'Album amicorum van Aarnout Jacobus van Eynthoven, diverse kunstenaars', *Bulletin van de Vereniging Rembrandt* 23, nr. 1 (2013), pp. 34–37.
414. Vignau-Wilberg, T., 'Nederlandse tekeningen uit de collectie van Hendrik van Limborch in de Staatliche Graphische Sammlung München; kunsthandel en diplomatie in achttiende-eeuws Den Haag, Mannheim en München', in: E. Buijsen, S. Laemers, E.P. Löffler en V. Manuth (eds.), *Kunst op papier in de achttiende eeuw = Arts on paper in the eighteenth century*, Zoetermeer 2014, pp. 240–56.
Liber Amicorum aangeboden aan Charles Dumas ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag.

4.6. Catalogi en aanwinsten tekenkunst en grafiek

415. Baarsen, R. en E. van der Hoorn, 'Acquisitions; drawings for objects [Rijksmuseum]', *The Rijksmuseum Bulletin* 64, nr. 2 (2016), pp. 156–91.
416. Begheyn-Huisman, M.I.T. en B.M.J. Kruijsen, 'Nijmegen rondom; aanwinsten van de afdeling oude kunst van Museum Het Valkhof', *Jaarboek Numega* 2014, nr. 61, Nijmegen 2014, pp. 153–69.
417. Broers, M.J., H. Leeftang, J. Luyckx, J. Reynaerts, M. Schapelhouman en H. Stevens, 'Acquisitions; history and print room [Rijksmuseum]', *The Rijksmuseum Bulletin* 63, nr. 2 (2015), pp. 162–89.
418. Desjardijn, D., *Wie komt er in mijn hokje; prenten en tekeningen 18e-20e eeuw*, Stachelswine catalogus, deel 5, Amsterdam 2012.
419. Diercks, F., M. Fitski, M. Jansen en A.A. Slaczka, 'Resent Asian Acquisitions

- [Rijksmuseum]’, *The Rijksmuseum Bulletin* 63, nr. 4 (2015), pp. 408–21.
420. Forrer, M.F.M., *Surimoni in the Rijksmuseum Amsterdam*, Leiden/Amsterdam 2013.
421. Hecht, P.A., ‘De collectie Van Regteren Altena; meer dan 30 tekeningen gekocht’, *Bulletin van de Vereniging Rembrandt* 25, nr. 2 (2015), pp. 9–11.
422. Hinterding, E, M. Jansen, H. Leeftang en J. de Raad, ‘Acquisitions: portraits in the print room [Rijksmuseum]’, *The Rijksmuseum Bulletin* 62, nr. 1 (2014), pp. 74–101.
423. Meer Mohr, Q. van der en M.E. Spliethoff, *Uitgelicht; catalogus van tekeningen, aquarellen en gouaches. De verzamelingen van de Geschiedkundige Vereniging Oranje-Nassau in Paleis Het Loo Nationaal Museum*, Den Haag 2012.
424. Renting, A-D., ‘Hoogtepunten uit de museale collecties; boeken en boekbanden’, in: N.W. Conijn, N. Coppes, A.M.L.E. Erkelens, B. Groen, J.R. ter Molen, P.H. Rem, A-D. Renting, T. Rosa de Carvalho, G.P. Sanders en M.E. Spliethoff, *Paleis Het Loo; een koninklijk museum*, Apeldoorn 2012, pp. 258–69.
425. Shoaf Turner, J., R-J.A. te Rijdt (eds.), M. Ram, M. Schapelhouman, A. Stefes, M. van Suylen, H. Verbeek en G. Wuestman, *Home and abroad; Dutch and Flemish landscape drawings from the John and Marine van Vlissingen Art Foundation*, Amsterdam 2015.
426. Shoaf Turner, J. en C. White, *Dutch & Flemish drawings at the Victoria and Albert Museum*, Londen 2014.
427. Spliethoff, M.E., ‘Hoogtepunten uit de museale collecties; tekeningen en prenten’, in: N.W. Conijn, N. Coppes, A.M.L.E. Erkelens, B. Groen, J.R. ter Molen, P.H. Rem, A-D. Renting, T. Rosa de Carvalho, G.P. Sanders en M.E. Spliethoff, *Paleis Het Loo; een koninklijk museum*, Apeldoorn 2012, pp. 232–45.
428. Verhaak, E., ‘Acquisitions; the print room [Rijksmuseum]’, *The Rijksmuseum Bulletin* 60, nr. 4 (2012), pp. 364–91.

Hoofdstuk 5. SNIJ- en KNIPKUNST algemeen

429. Verhave, J. en J.P. Verhave,
'Konststuckjes van snyden',
De Nederlandsche Leeuw 130,
nr. 4 (2013).

Hoofdstuk 6. FOTOGRAFIE algemeen

430. Boom, M.M., *De vroegste foto van Suriname; een portret van de 19de-eeuwse elite in de West*, Amsterdam 2014.
Ook in het Engels verschenen.

431. Lehmann, A-S., 'The transparency of color: aesthetics, materials, and practices of hand coloring photographs between Rochester and Yokohama', *Getty Research Journal* 7, nr. 1 (2015), pp. 81–96.

6.1. Verzamelingen en verzamelaars fotografie

432. Natris, M. de, 'De fotoalbums van de Haagse familie Van Bylandt = The photo albums of the Van Bylandt family of The Hague', *RKD bulletin*, nr. 2 (2014), pp. 27–33.

6.2. Catalogi en aanwinsten fotografie

433. Boom, M.M. en H.T. Rooseboom, 'Acquisitions; photography 2008-11 [Rijkmuseum]', *The Rijksmuseum Bulletin* 60, nr. 2 (2012), pp. 166–91.

Hoofdstuk 7. BEELDHOUWKUNST algemeen

434. Baarspul, M., *Maskers en beelden uit Ivoorkust; de kunstenaars ontdekt*, Amsterdam 2014.

Uitgave bij de tentoonstelling 'Magisch Afrika; maskers en beelden uit Ivoorkust, de kunstenaars ontdekt', De Nieuwe Kerk, Amsterdam.

435. Campen, J. van, 'Dame met kind op de arm', *Aziatische kunst* 42, nr. 3 (2012), pp. 32–35.

436. Pouls, J.H., 'Kessels, Europese kunstenaars uit "Limburg" in de negentiende eeuw', *De Maasgouw; tijdschrift voor Limburgse geschiedenis en archeologie* 134, nr. 3 (2015), pp. 110–22.

437. Scholten, F.T., 'Malleable marble; the Antwerp snow sculptures of 1772', in: *Meaning in materials, 1400-1800 = Materiaal en betekenis, 1400-1800*, Netherlands yearbook

for history of art 2012 = Nederlands kunsthistorisch jaarboek 2012, nr. 62, Leiden 2013, pp. 266–95.

7.1. Verzamelingen en verzamelaars beeldhouwkunst

438. Scholten, F.T., 'Francesco Righetti and Henry Hope: The Welgelegen Lead Statues', *The Rijksmuseum Bulletin* 61, nr. 1 (2013), pp. 2–23.

7.2. Catalogi en aanwinsten beeldhouwkunst

439. Biemond, D.J., J. van Campen, F. Diercks, M. Fitski, E. Janssen en E. Sint Nicolaas, 'Acquisitions; decorative art [Rijksmuseum]', *The Rijksmuseum Bulletin* 62, nr. 2 (2014), pp. 188–213

440. Halem, L. van, J. Reynaerts en F.T. Scholten, 'Recent

acquisitions; paintings and sculptures [Rijksmuseum]', *The Rijksmuseum Bulletin* 63, nr. 3 (2015), pp. 294–315.

441. Scholten, F.T., 'Acquisitions; sculpture [Rijksmuseum]', *The Rijksmuseum Bulletin* 62, nr. 3 (2014), pp. 288–327.

442. Spliethoff, M.E., 'Hoogtepunten uit de museale collecties; sculptuur', in: N.W. Conijn, N. Coppes, A.M.L.E. Erkelens, B. Groen, J.R. ter Molen, P.H. Rem, A-D. Renting, T. Rosa de Carvalho, G.P. Sanders en M.E. Spliethoff, *Paleis Het Loo; een koninklijk museum*, Apeldoorn 2012, pp. 220–31.

Koperen Tabaksdozen

met Bijbelse verhalen

17^e en 18^e eeuw

Renger F. Knibbe

Hoofdstuk 8. KUNSTNIJVERHEID algemeen

8.1. ONTWERPERS A-Z

Bagh, H.

447. Bosmans, S.A., 'Op het welvaren van de "Groenlandse en Staatdavische Visscherij"; een bijzonder glas uit Het Scheepvaartmuseum', *Vormen uit vuur* 225, nr. 2 (2015), pp. 36–40.

Baudin

448. Os, H.W. van, 'Andere tijden', *Bulletin van de Vereniging Rembrandt* 25, nr. 3 (2015), p. 27.

Breytspraak, C. (1769-1810)

449. Duin, P. van en A. Gosliga, 'Carel Breytspraak sr., hofleverancier van Lodewijk Napoleon; de Breytspraak-meubelen uit de collectie van het Koninklijk Paleis Amsterdam', *Bulletin Koninklijke Nederlandse Oudheidkundige Bond* 112, nr. 2 (2013), pp. 100–111.

443. Benthem, B.J. van, N.W. Conijn, L. Kruijff, H.H. Pijzel-Dommisse, E. Schimmelpenninck-Hartman, M. Willebrands en S. de Zoete, *Nederland dineert; vier eeuwen tafelcultuur*, Zwolle/Den Haag 2015.

444. Beuker, J.R., 'Het secreet van de Ontvanger; de vergeten opgraving van een beerput in Assen', in: *Nieuwe Drentse Volksalmanak* 2015, Assen 2015, pp. 179–204.

445. Eisses, M., 'Draken in modes en juwelen', in: P. Nissen en S. Verdonck (eds.), *Draken; beesten van verbeelding*, Nijmegen 2016, pp. 132–45.

446. Grasskamp, A., 'Frames of appropriation; foreign artifacts on display in Early Modern Europe and China', in: L.J. Chu, N. Ding en P. ten-Doesschate Chu, *Qing encounters; artistic exchanges between China and the West*, Los Angeles 2015, pp. 29–42.

David d'Angers (1788-1856)

450. Sillevis, J.J.T., 'David d'Angers; penningen uit de Romantiek', *De Beeldenaar* 37, nr. 2 (2013), pp. 65-67.

Esser, H. (1812-1892)

451. Rijen, J-P. van, 'Kelken en koffielepeltjes; het orderboek van Hubert Esser (1846-1865)', *Jaarboek De Stavelij* 2013, Beilen 2013, pp. 90-101.

Feltrup, J.B. (1731-1813)

452. Fock, C.W., "Een keurlyk konststuk van zilver" door de Amsterdamse zilversmid Johannes Barend Feltrup; of de onwaarschijnlijke omzwervingen van een Amsterdams pamflet uit 1779', in: L.J. van der Klooster, M.E. Spliethoff en C.A. Tamse (eds.), *Liber amicorum Johan ter Molen*, Jaarboek Oranje-Nassau 2012, Den Haag 2012, pp. 100-113.

Gandolfi, U. (1728-1781)

453. Schapelhouman, M., 'Talking of door knockers', *The Rijksmuseum Bulletin* 64, nr. 2 (2016), pp. 150-55.

Herle, F.

454. Zachariasse, F., 'De theekist van Franciscus Herle', *In Brabant; tijdschrift voor Brabants heem en erfgoed* 4, nr. 3/4 (2013), pp. 50-51.

Kock, A.B.

455. Schipper, J., 'Een "verlaatene Huisvrouw" in Deventer', *Jaarboek De Stavelij* 2013, Beilen 2013, p. 120.

Muntinck II, T. (1672-1730)

456. Knol, E., 'Zilveren kraankan, Thomas Muntinck II (Groningen 1672-1730 Groningen)', *Bulletin van de Vereniging Rembrandt* 23, nr. 2 (2013), pp. 18-22.

Naber, C.F.A. (1796-1861)

457. Poel, C. van der, "Krachtig, doch tevens mollig en lieflijk intonneeren", orgelmaker C.F.A. Naber (1796-1861), leven en werk', *Venster; kwartaalblad van de Stichting Oude Gelderse Kerken* 10, nr. 4 (2012), pp. 10-16.

Nieuwenhuys, H. (1711-1763)

458. Faber, I.I. en J. Kröger-Verhorst, 'Een vorstelijke

bruikleen: de chanoekia van Hermanus Nieuwenhuys', *Jaarboek De Stavelij* 2014/15, Beilen 2015, pp. 116-18.

Oosterhoudt, A. van (1751-1823)

459. Schipper, P.W., 'Tabakspot; Adrianus van Oosterhoudt (Tiel 1751-1823 Groesbeek)', *Bulletin van de Vereniging Rembrandt* 23, nr. 1 (2013), pp. 30-33.

Rijke, B.

460. Huys Janssen, P., 'Een zilveren wijnkan van Bernardus Rijke', *In Brabant; tijdschrift voor Brabants heem en erfgoed* 3, nr. 1 (2012), pp. 48-49.

Schiff, W. (1706-1775)

461. Kruijsen, B.M.J., 'Willem Schiff (1706-1775), kraantjeskan, 1764-1765', in: J.G.M.M. Rosendaal, *Uit de plooi; de achttiende eeuw in beweging*, Nijmegen 2013, pp. 114-15. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Museum Het Valkhof, Nijmegen.

8.2. Meubel en interieur

462. Baarsen, R., 'Meubelen uit Wonders tijd in de verzameling van het Centraal Museum', in: E.S. Bergvelt (ed.), *P.C. Wonder (1777-1852): een Utrechter in Londen*, Eindhoven 2015, pp. 108-21. Uitgave bij de tentoonstelling "Een Utrechter in Londen. P.C. Wonder, romantisch schilder (1777-1852)", Centraal Museum, Utrecht.

463. Chevallier, B., 'De empirestijl en de inrichting van paleizen in Frankrijk en Nederland', in: M. van der Zwaag (ed.), *Koning Lodewijk Napoleon & zijn paleis op de Dam*, Amsterdam 2012, pp. 37-50. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Koninklijk Paleis, Amsterdam. Ook in het Engels verschenen.

464. Cohen Tervaert, R. en A. Gosliga, 'Een koninklijke transformatie; de empire inrichting van het Koninklijk Paleis Amsterdam', in: M. van der Zwaag (ed.), *Koning Lodewijk Napoleon & zijn paleis op*

de Dam, Amsterdam 2012, pp. 53–84.

Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Koninklijk Paleis, Amsterdam. Ook in het Engels verschenen.

465. Dael, P.S.J. van, 'Ons' Lieve Heer op Solder anno 2015', *Bulletin Stichting Oude Hollandse Kerken*, nr. 81 (2015), pp. 12–17.
466. Dijk, D.W. van, 'Onbekende barok-deuren in Groningen', *Stad & Lande; het verhaal van Groningen* 25, nr. 1 (2016), pp. 30–31.
467. Duin, P. van en C. Hagelskamp, 'A seventeenth-century Dutch cabinet mounted with export lacquer', *The Rijksmuseum Bulletin* 60, nr. 4 (2012), pp. 316–41.
468. Erkelens, A.M.L.E., 'Hoogtepunten uit de museale collecties; verlichting', in: N.W. Conijn, N. Coppes, A.M.L.E. Erkelens, B. Groen, J.R. ter Molen, P.H. Rem, A-D. Renting, T. Rosa de Carvalho, G.P. Sanders en M.E. Spliethoff,

DAVE VAN GOMPEL | JOOST HOVING | REINIER KLUSENER

Furniture from the Netherlands East Indies 1600-1900

A HISTORICAL PERSPECTIVE
BASED ON THE COLLECTION OF
THE TROPENMUSEUM

Paleis Het Loo; een koninklijk museum, Apeldoorn 2012, pp. 304–11.

469. Fitski, M., 'Japans lakwerk', *Aziatische kunst* 42, nr. 4 (2012), pp. 24–29.
470. Gompel, D. van, *Furniture from the Netherlands East Indies 1600-1900: a historical perspective based on the collection of the Tropenmuseum*, Amsterdam 2013.
471. Grijzenhout, F., 'Koning van het empire', in: M. van der Zwaag (ed.), *Koning Lodewijk Napoleon & zijn paleis op de Dam*, Amsterdam 2012, pp. 19–32.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Koninklijk Paleis, Amsterdam. Ook in het Engels verschenen.
472. Haan, J.B.H. de, 'Het huis van Anthony Coulon in Leeuwarden', *Gentse bijdragen tot de interieurgeschiedenis*, nr. 39 (2016), pp. 1–20.
473. ———, 'Het interieur van Wolwevershaven 9 in Dordrecht',

- in: C. Esseboom en H.A. van Duinen (eds.), *Het Dordts Patriciërshuis, museum aan de Maas*, Dordrecht 2016, pp. 44–71.
474. ———, *In scène gezet; de verbinding tussen architectuur en object in Friese interieurs*, Nijmegen 2014.
475. ———, ‘Thuisgebracht; een kast uit herberg “Benthem” in Leeuwarden’, in: A. Ott (ed.), *Wat niet weet, wat zeker niet deert; liber amicorum Douwe de Vries*, Leeuwarden 2014, pp. 57–70.
476. Harmanni, R., ‘Het interieur’, in: K. van den Ende, A.G.A. van Grevenstein, R. Harmanni, P. van der Heiden, E.F. Koldewij, A. de Mol van Otterloo, H. Povée en M. Voûte, *Het huis op de Brink*, Bussum 2014, pp. 108–59.
477. ———, ‘Kunst of kopieerwerk; landschapsbehangsels en prentvoorbeelden’, in: C. Dumas, J. Kosten, E.-J. Sluijter en N.C. Sluijter-Seijffert (eds.), *Liber amicorum Marijke de Kinkelder; collegiale bijdragen over landschappen, marines en architectuur*, Den Haag/Zwolle 2013, pp. 175–90. Uitgave ter gelegenheid van de 65ste verjaardag van Marijke C. de Kinkelder.
478. Hoeve, S. ten, ‘Beschilderde interieurs in Terherne’, in: A. Ott (ed.), *Wat niet weet, wat zeker niet deert; liber amicorum Douwe de Vries*, Leeuwarden 2014, pp. 71–88.
479. Jas, J. en M. Ruitenbergh, ‘Huis Verwolde; al la campagne in de Achterhoek’, *De Nederlandsche Leeuw* 129, nr. 4 (2012), pp. 213–18.
480. Klotwijk, A., ‘Curious Japanese black; shaping the identity of Dutch imitation lacquer’, in: H.G.M. Jorink, F.T. Scholten en M.A. Weststeijn (eds.), *Netherlandish art in its global context = De mondiale context van Nederlandse kunst*, Netherlands yearbook for history of art 2016 = Nederlands kunsthistorisch jaarboek 2016, nr. 66, Leiden 2016, pp. 252–71.
481. Rem, P.H., ‘De kapel van Paleis Het Loo; de privékerk van de Oranjes als parel van barok in Gelderland’, *Venster; kwartaalblad van de Stichting Oude Gelderse Kerken* 14, nr. 4 (2016), pp. 8–15.
482. ———, ‘Hoogtepunten uit de museale collecties; meubelen’, in: N.W. Conijn, N. Coppes, A.M.L.E. Erkelens, B. Groen, J.R. ter Molen, P.H. Rem, A.-D. Renting, T. Rosa de Carvalho, G.P. Sanders en M.E. Spliethoff, *Paleis Het Loo; een koninklijk museum*, Apeldoorn 2012, pp. 270–93.
483. ———, ‘Queen Anna Pavlovna’s russian secrétaire; an imperial gift at Het Loo Palace’, *Furniture History* 48 (2012), pp. 181–92.
484. ———, ‘Vertrekken uit de achttiende eeuw’, in: N.W. Conijn, N. Coppes, A.M.L.E. Erkelens, B. Groen, J.R. ter Molen, P.H. Rem, A.-D. Renting, T. Rosa de Carvalho, G.P. Sanders en M.E. Spliethoff, *Paleis Het Loo; een koninklijk museum*, Apeldoorn 2012, pp. 72–83.
485. Rem, P.H. en M.E. Spliethoff, ‘Vertrekken uit de negentiende eeuw’, in: N.W. Conijn, N. Coppes, A.M.L.E. Erkelens, B. Groen, J.R. ter Molen, P.H. Rem, A.-D. Renting, T. Rosa de Carvalho, G.P. Sanders en M.E. Spliethoff, *Paleis Het Loo; een koninklijk museum*, Apeldoorn 2012, pp. 84–105.
486. Zwaag, M. van der (ed.), *Koning Lodewijk Napoleon & zijn paleis op de Dam*, Amsterdam 2012. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Koninklijk Paleis, Amsterdam. Ook in het Engels verschenen.
- 8.2.1. Technisch onderzoek, restauratie en conservering meubel & interieur**
487. Duin, P. van, C. Hagelskamp en A. Heginbotham, ‘Bending Asian lacquer in eighteenth-century Paris; new discoveries’, *Studies in conservation*, nr. 59, suppl. 1 (2014), pp. 221–22.
488. Ende, K. van den en A.G.A. van Grevenstein, ‘De restauratie’, in: K. van den Ende, A.G.A. van

Grevenstein, R. Harmanni, P. van der Heiden, E.F. Koldeweij, A. de Mol van Otterloo, H. Povée en M. Voûte, *Het huis op de Brink*, Bussum 2014, pp. 162–68.

489. Groves, R.M., E.F. Koldeweij en M. Posthuma de Boer, *Gilt leather artefacts; white paper on material characterization and improved conservation strategies within NICAS*, Delft 2016.

490. Hagelskamp, C., 'Tracing the origins of Japanese export lacquer on an eighteenth-century French side table', *Metropolitan Museum Studies in Art, Science, and Technology*, nr. 2 (2014), pp. 173–80.

491. Hoving, J. en R. Klusener, 'The many colours of ebony; a technical survey of the ebony furniture collection of the Tropenmuseum', in: D. van Gompel, *Furniture from the Netherlands East Indies 1600-1900: a historical perspective based on the collection of the Tropenmuseum*, Amsterdam 2013, pp. 75–100.

8.3. Textiel, interieurtextiel, mode en kostuum

492. Beer, R. de, 'Liturgische gewaden in Noord- en Zuid-Holland', *Bulletin Stichting Oude Hollandse Kerken*, nr. 81 (2015), pp. 18–21.

493. Begheyn-Huisman, M.I.T., 'Galajapon, circa 1770', in: J.G.M.M. Rosendaal, *Uit de plooi; de achttiende eeuw in beweging*, Nijmegen 2013, pp. 142–43.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Museum Het Valkhof, Nijmegen.

494. Bergvelt, E.S. en C. Delhaye, 'Fashion exhibitions in the Netherlands: between visual spectacles and community outreach', *Fashion Theory* 16, nr. 4 (2012), pp. 461–92.

495. Blomjous, M., H. ten Brummelhuis, N. Cassee, E. Hartkamp-Jonxis, T. Langeveld-van Lith, J. Mosk en V. Sleebe (eds.), *Feest! Textiel van alle tijden*, Studies in textiel 1, Amsterdam/Wageningen 2013.

- Uitgave bij de gelijknamige symposia, Paleis het Loo, Apeldoorn en Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort.
496. Du Mortier, B.M., *Mode & kostuum* [Rijksmuseum], Amsterdam 2016.
497. Eisses, M., 'Ode aan wimpels en koninginnemutsen', in: M. Hohé (ed.), *Ode aan de Nederlandse mode*, Zwolle/Den Haag 2015, pp. 44–48. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Gemeentemuseum Den Haag.
498. Geelen, E.H.M., 'Bewaard en opgeborgen; de paramenten in de Munsterkerk en de Kathedraal te Roermond', *De Maasgouw; tijdschrift voor Limburgse geschiedenis en archeologie* 131, nr. 2 (2012), pp. 56–62.
499. Hartkamp-Jonxis, E., 'Oorlog en vrede; linnendamast geweven naar aanleiding van de Spaanse successieoorlog en de Vrede van Utrecht', in: M. Blomjous, H. ten Brummelhuis, N. Cassee, E. Hartkamp-Jonxis, T. Langeveld-van Lith, J. Mosk en V. Sleebe (eds.), *Feest! Textiel van alle tijden*, Studies in textiel 1, Amsterdam/Wageningen 2013, pp. 94–115. Uitgave bij de gelijknamige symposia, Paleis het Loo, Apeldoorn en Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort.
500. ———, 'Sleeping in style: Chinese embroidery and other bed furnishings 1770-1850', *The Rijksmuseum Bulletin* 61, nr. 2 (2013), pp. 173–96.
501. Hartkamp-Jonxis, E. en H. Smit, 'Nieuw licht op een reeks Delftse wandtapijten met parklandschappen uit circa 1700', in: C. Dumas, J. Kosten, E.-J. Sluijter en N.C. Sluijter-Seijffert (eds.), *Liber amicorum Marijke de Kinkelder; collegiale bijdragen over landschappen, marines en architectuur*, Den Haag/Zwolle 2013, pp. 191–98. Uitgave ter gelegenheid van de 65ste verjaardag van Marijke C. de Kinkelder.
502. Hohé, M., '19de eeuw; een tijd van versnelling', in: M. Hohé (ed.), *Ode aan de Nederlandse mode*, Zwolle/Den Haag 2015, pp. 35–43. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Gemeentemuseum Den Haag.
503. ———, 'Moderniteit & mode in de 19de eeuw', in: C. Bogaert en K. Van Godtsenhoven (eds.), *Een leven in mode; vrouwenkleding 1750-1950 uit de collectie Jacoba de Jonge*, Tielt 2012, pp. 138–59. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, MoMu, Antwerpen.
504. ———, 'Ode aan de garderobe van een Haagse prinses', in: M. Hohé (ed.), *Ode aan de Nederlandse mode*, Zwolle/Den Haag 2015, pp. 30–33. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Gemeentemuseum Den Haag.
505. Hohé, M., M. Eisses, A.-K. van Kesteren, I.H. Montijn en R. Sloof, *Romantische mode; Mr Darcy meets Eline Vere*, Den Haag/Zwolle 2014.
- Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Gemeentemuseum, Den Haag.
506. Jonge, J. de, 'Modieus zwanger in de 19de eeuw', in: C. Bogaert en K. Van Godtsenhoven (eds.), *Een leven in mode; vrouwenkleding 1750-1950 uit de collectie Jacoba de Jonge*, Tielt 2012, pp. 82–95. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, MoMu, Antwerpen.
507. ———, 'Tot de laatste draad', in: C. Bogaert en K. Van Godtsenhoven (eds.), *Een leven in mode; vrouwenkleding 1750-1950 uit de collectie Jacoba de Jonge*, Tielt 2012, pp. 34–51. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, MoMu, Antwerpen.
508. Koning, G. en E. Verhaak, *New for now; de opkomst van het modetijdschrift*, Amsterdam 2015. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Rijksmuseum, Amsterdam. Ook in het Engels verschenen.

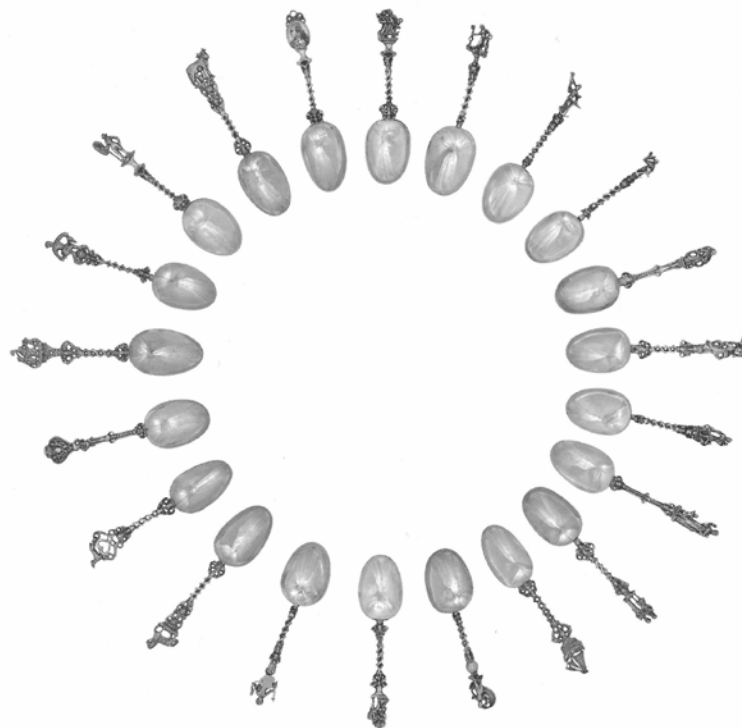
509. Mertens, W.J.J., 'Comfortabel thuis; modieuze ochtend- & huiskleding, Frankrijk, 18de eeuw', in: C. Bogaert en K. Van Godtsenhoven (eds.), *Een leven in mode; vrouwenkleding 1750-1950 uit de collectie Jacoba de Jonge*, Tielt 2012, pp. 56-79.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, MoMu, Antwerpen.
510. ———, 'Feather fans; renaissance & high bloom in western fashion, 1830-1930', in: M. Arzalluz, K. Debo, E. Dirix, R-M. Lafontaine, J. Marschner, W.J.J. Mertens, F. Müller e.a., *Birds of paradise; plumes & feathers in fashion = pluimen & veren in de mode*, Tielt 2014, pp. 6-29.
Uitgave bij de tentoonstelling "Birds of paradise - pluimen & veren in de mode", MoMu, Antwerpen.
511. Oei, L., 'Van spinnenweb tot World Wide Web; textiel, de rode draad van de geschiedenis', in: M. Blomjous, H. ten Brummelhuis, N. Cassee, E. Hartkamp-Jonxis, T. Langeveld-van Lith, J. Mosk en V. Sleebe (eds.), *Feest! Textiel van alle tijden*, Studies in textiel 1, Amsterdam/Wageningen 2013, pp. 118-71.
Uitgave bij de gelijknamige symposia, Paleis het Loo, Apeldoorn en Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort.
512. Rem, P.H., 'Hoogtepunten uit de museale collecties; interieurtextiel', in: N.W. Conijn, N. Coppes, A.M.L.E. Erkelens, B. Groen, J.R. ter Molen, P.H. Rem, A-D. Renting, T. Rosa de Carvalho, G.P. Sanders en M.E. Spliethoff, *Paleis Het Loo; een koninklijk museum*, Apeldoorn 2012, pp. 312-19.
513. Rosa de Carvalho, T., 'De nieuwe kleren van de koning; een eerste zoektocht naar de echte inhuldigingskostuums van Willem I', in: C.R. van den Berg, S. Groenveld, P.L. Lekkerkerk en P.A. van der Ploeg (eds.), *Jaarboek Oranje-Nassau* 2013, Den Haag 2013, pp. 42-65.
514. ———, 'Hoogtepunten uit de museale collecties; ambts- en hofkostuums', in: N.W. Conijn, N. Coppes, A.M.L.E. Erkelens, B. Groen, J.R. ter Molen, P.H. Rem, A-D. Renting, T. Rosa de Carvalho, G.P. Sanders en M.E. Spliethoff, *Paleis Het Loo; een koninklijk museum*, Apeldoorn 2012, pp. 332-37.
515. ———, 'Hoogtepunten uit de museale collecties; koninklijke kleding', in: N.W. Conijn, N. Coppes, A.M.L.E. Erkelens, B. Groen, J.R. ter Molen, P.H. Rem, A-D. Renting, T. Rosa de Carvalho, G.P. Sanders en M.E. Spliethoff, *Paleis Het Loo; een koninklijk museum*, Apeldoorn 2012, pp. 320-31.
516. ———, 'Twee gekostumeerde hofbals uit 1823 en 1845: een getuigenis', in: M. Blomjous, H. ten Brummelhuis, N. Cassee, E. Hartkamp-Jonxis, T. Langeveld-van Lith, J. Mosk en V. Sleebe (eds.), *Feest! Textiel van alle tijden*, Studies in textiel 1, Amsterdam/Wageningen 2013, pp. 62-78.
Uitgave bij de gelijknamige symposia, Paleis het Loo, Apeldoorn en Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort.
517. Sloof, R., 'Mal of modieus verkleed? Verhalende verkleedkleding uit de collectie Jacoba de Jonge', in: C. Bogaert en K. Van Godtsenhoven (eds.), *Een leven in mode; vrouwenkleding 1750-1950 uit de collectie Jacoba de Jonge*, Tielt 2012, pp. 160-79.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, MoMu, Antwerpen.
518. ———, 'Pieter Christoffel Wonders oog voor de negentiende-eeuwse mode', in: E.S. Bergvelt (ed.), *P.C. Wonder (1777-1852): een Utrechter in Londen*, Eindhoven 2015, pp. 122-35.
Uitgave bij de tentoonstelling "Een Utrechter in Londen. P.C. Wonder, romantisch schilder (1777-1852)", Centraal Museum, Utrecht.
519. Withagen, A., 'Parels op de dansvloer; mode aan het Russische hof in de negentiende eeuw', *Article*, nr. 11 (2013), pp. 14-19.

8.3.1. Technisch onderzoek, restauratie en conservering (interieur-) textiel

520. Bommel, M.R. van, R. Hofmann-de Keijzer, M. de Keijzer en R. Knaller, 'Indigo carmine; understanding a problematic blue dye', *Studies in conservation* 57, nr. 1 (2012), pp. 87–95.
521. Bommel, M.R. van, T. Kallio-Seppä, T. Kuokkanen, S. Lipkin, S. Niinimäki, K. Vajanto en T. Väre, 'Funeral dress and textiles in 17th and 19th century burials in Ostrobothnia, Finland', in: K. Grömer en F. Pritchard (eds.), *Aspects of design, production and use of textiles and clothing from the bronze age to the early modern era; NESAT XII, the North European Symposium of Archaeological Textiles*, Boedapest 2015, pp. 209–22.
522. Bommel, M.R. van, M. de Keijzer, R. Knaller en E. Oberhumer, 'One hundred boys, one hundred challenges; the examination and conservation of two Viennese folding screens decorated with

Friese zilveren sierlepels uit de achttiende eeuw

Jan Schipper

a Chinese silk embroidery', *Studies in conservation* 59, nr. 1 (2014), pp. 119–23.

523. Bommel, M.R. van, J. Kirby, M. Spring en A. Verheken, *Natural colorants for dyeing and lake pigments; practical recipes and their historical sources*, Londen 2014.
524. Reijs, D.S., 'Een achttiende-eeuws rederijdersvaandel uit Haarlem: onderzoek en conservering', in: M. Blomjous, H. ten Brummelhuis, N. Cassee, E. Hartkamp-Jonxis, T. Langeveld-van Lith, J. Mosk en V. Sleebe (eds.), *Feest! Textiel van alle tijden*, Studies in textiel 1, Amsterdam/Wageningen 2013, pp. 49–61. Uitgave bij de gelijknamige symposia, Paleis het Loo, Apeldoorn en Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort.

8.4. (Edel-)metaal algemeen

525. Ammers-Douwes, J.J. van, 'De zilvermeden In den Bosch, Roessing en vier generaties

- Van Eldik; zes generaties, één Zutphense familie (1751-1950)', *Jaarboek De Stavelij* 2014/15, Beilen 2015, pp. 104-15.
526. Avest, H.P. ter, *Een verborgen zilverschat; de collectie Steensma*, Harlingen 2015. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Museum het Hannemahuis, Harlingen.
527. ———, 'Religieus zilver in Friesland', in: J.R. ter Molen, *Fries goud en zilver*, Gorredijk 2014, pp. 58-73.
528. Benthem, B.J. van, 'Een toiletstel uit Deventer', *Jaarboek De Stavelij* 2013, Beilen 2013, pp. 61-66.
529. ———, 'Een vroege opscheplepel, Utrecht 1704', *Jaarboek De Stavelij* 2016, Beilen 2016.
530. ———, 'Het Aldenburg-servies; een Haags tafelservies uit 1732, ooit gebruikt in het Catshuis', *Jaarboek De Stavelij* 2014/15, Beilen 2015, pp. 89-99.
531. Bergh, M. van den, 'Een opmerkelijke zilveren schaal in Utrecht', *Jaarboek De Stavelij* 2016, Beilen 2016.
532. Bergh-Hoogterp, L. van den en S. Weide, 'Een schuttersbokaal in Vianen', *Jaarboek De Stavelij* 2012, Beilen 2012, pp. 81-89.
533. Beringen, J., 'Hoe de Keurmeester het werk van Dirk Egeling verprutste', *Jaarboek De Stavelij* 2013, Beilen 2013, pp. 87-90.
534. Blokhuis, M. en T.G.M. Graas, 'Kerkelijk zilver in Paramaribo: gedeeld cultureel erfgoed van Nederland en Suriname', *Jaarboek De Stavelij* 2014/15, Beilen 2015, pp. 61-88.
535. Bosmans, S.A., 'Van Kaapstad naar Batavia en via Ceylon weer terug; een reisverhaal op zilver', *Jaarboek De Stavelij* 2012, Beilen 2012, pp. 74-80.
536. Calcar, M. van, 'Een zilveren lepeldoos en de slag bij Nieuwpoort naar Moritz', *Jaarboek De Stavelij* 2016, Beilen 2016.
537. Dam, M. van en J. Endlich, *John Endlich antiquairs; catalogue 2012*, Haarlem 2012.
538. ———, *John Endlich antiquairs; catalogue 2013*, Haarlem 2013.
539. ———, *Nederlandse zilveren tabaksdozen 1650-1800; de Davis collectie*, Zwolle 2014.
540. Dam, M. van, J. Endlich en D. Endlich, *John Endlich antiquairs; catalogue 2014*, Haarlem 2014.
541. ———, *John Endlich antiquairs; catalogue 2015*, Haarlem 2015.
542. ———, *John Endlich antiquairs; life's important events memorialized in silver and gold*, Haarlem 2016.
543. Eliëns, T.M., *Zilver uit Batavia = Silver from Batavia*, Den Haag/Zwolle 2012. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Gemeentemuseum Den Haag, Den Haag.
544. Erkelens, A.M.L.E., 'Hoogtepunten uit de museale collecties; zilver', in: N.W. Conijn, N. Coppes, A.M.L.E. Erkelens, B. Groen, J.R. ter Molen, P.H. Rem, A-D. Renting, T. Rosa de Carvalho, G.P. Sanders en M.E. Spliethoff, *Paleis Het Loo; een koninklijk museum*, Apeldoorn 2012, pp. 338-51.
545. Groot, A. de en I. Sillius, 'Protestants kunstbezit in Amsterdam', *Bulletin Stichting Oude Hollandse Kerken*, nr. 77 (2013), pp. 4-17.
546. Jas, J., 'Set van twee zilveren sauskommen met onderschofels, Cornelis Hendrik Bömcke (1758-1818) en Frederik Manicus I (ca. 1738-1785), Amsterdam', *Bulletin van de Vereniging Rembrandt* 22, nr. 2 (2012), pp. 12-14.
547. Kerckhoffs, P.A.E. en J. Luijt, *Duurzame glans; zilver*, Baarn 2012. Uitgave bij de tentoonstelling 'Duurzame glans; Maastrichts zilver', Museum aan het Vrijthof, Maastricht.

548. ———, 'Stukjes aan de puzzel van Weert', *Jaarboek De Stavelij* 2016, Beilen 2016.
549. Knibbe, R.F., *Koperen tabaksdozen met Bijbelse verhalen; 17e en 18e eeuw*, Zeist/ Enschede 2014.
550. Knol, E., 'Groninger Hopmanszilver', *Jaarboek De Stavelij* 2016, Beilen 2016.
551. ———, 'Het Groninger Museum verrijkt met een selectie Hofman', *Jaarboek De Stavelij* 2012, Beilen 2012, pp. 19–26.
552. Koldewij, A.C. en A-M.J.I. van Schaik, *Een keur aan zilver*, Amersfoort 2012.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling in het Belasting & Douane Museum, Rotterdam.
553. Kroesen, J.E.A., 'Iconografie van Fries katholiek kerkzilver in de zeventiende en achttiende eeuw', *De Vrije Fries* 92 (2012), Leeuwarden 2012, pp. 81–104.
554. Luijt, J., 'Oorlepeltje met zes keurtekens', *Jaarboek De Stavelij* 2016, Beilen 2016.

555. Lurvink, K., 'Topstuk; zilveren gelegenheidstroffel, 1809', *Holland; historisch tijdschrift*, nr. 2 (2015), pp. 88–89.
556. Molen, J.R. ter, 'De geschiedenis en ontwikkeling van het Friese zilver', in: J.R. ter Molen, *Fries goud en zilver*, Gorredijk 2014, pp. 16–33.
557. ———, 'De zilveren avondmaalsschotel van Warns; een geschenk van de weduwe van commandeur de Vries', in: A. Ott (ed.), *Wat niet weet, wat zeker niet deert; liber amicorum Douwe de Vries*, Leeuwarden 2014, pp. 111–22.
558. ———, 'Zilver van elders in Friesland', in: J.R. ter Molen, *Fries goud en zilver*, Gorredijk 2014, pp. 144–61.
559. ———, 'Zilver voor de gilden', in: J.R. ter Molen, *Fries goud en zilver*, Gorredijk 2014, pp. 86–93.
560. ———, 'Zilver voor het Stadhouders Hof en het Koninklijk Huis', in: J.R. ter Molen, *Fries goud en zilver*, Gorredijk 2014, pp. 94–107.

561. ———, ‘Zilver voor overheden’, in: J.R. ter Molen, *Fries goud en zilver*, Gorredijk 2014, pp. 74–85.
562. Molen, J.R. ter, H.P. ter Avest, J-P. van Rijen, G.P. Sanders, J. Schipper en M.E. Stoter, *Fries goud en zilver*, 3 delen, Gorredijk 2014.
563. Pijzel-Dommisse, H.H., ‘Haags haantjesgedrag’, *Jaarboek De Stavelij* 2014/15, Beilen 2015, pp. 100–103.
564. Rijen, J-P. van, “De beste door ondervinding gegronde methode”; het vergulden van (kerk)zilver in de 19de eeuw’, *Jaarboek De Stavelij* 2012, Beilen 2012, pp. 99–109.
565. ———, ‘Nabootsing, kopieën en falsificaties’, in: J.R. ter Molen, *Fries goud en zilver*, Gorredijk 2014, pp. 162–87.
566. ———, ‘Van toiletspiegel tot nachtspiegel; zilveren toiletgerei in de zeventiende en achttiende eeuw’, *Desipientia; kunsthistorisch tijdschrift* 23, nr. 1 (2016), pp. 11–15.
567. Schipper, J., ‘De Friese zilvermeden en hun ambacht’, in: J.R. ter Molen, *Fries goud en zilver*, Gorredijk 2014, pp. 34–56.
568. ———, ‘Fries goud en zilver; het Friese zilvermerkenonderzoek nader bekeken’, *Jaarboek De Stavelij* 2014/15, Beilen 2015, pp. 126–34.
569. ———, *Friese zilveren sierlepels uit de achttiende eeuw*, Harlingen 2015.
570. Smelik, H., ‘Mijmeringen over en rond een Deventer presenteerblad uit 1731 in Museum ’t Coopmanshûs’, *Jaarboek De Stavelij* 2013, Beilen 2013, pp. 67–77.
571. Stoter, M.E., ‘Fries zilver verzameld’, in: J.R. ter Molen, *Fries goud en zilver*, Gorredijk 2014, pp. 188–208.
572. ———, ‘Zilver in Friese huishoudens’, in: J.R. ter Molen, *Fries goud en zilver*, Gorredijk 2014, pp. 108–23.
573. ———, *Zilveren herinneringen*, Leeuwarden 2014. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Fries Museum, Leeuwarden.
574. Vehoff, E., ‘Begravenisschilden uit de zeventiende en achttiende eeuw; een zilveren, koperen of geborduurd eerbetoon van de ambachtsgilden’, *Venster; kwartaalblad van de Stichting Oude Gelderse Kerken* 11, nr. 1 (2013), pp. 10–16.
575. ———, ‘Bijzonder gildegoed; begravenisschilden van Nederlandse ambachtsgilden uit de zeventiende en achttiende eeuw’, *Desipientia; kunsthistorisch tijdschrift* 19, nr. 2 (2012), pp. 32–34.
576. ———, “Ook sal moeten betaelt werden... voor de pelle of kleet op de kist leggende, en de zilveren plaeten...”; enkele 17de- en 18de-eeuwse begravenisschilden van Nederlandse ambachtsgilden’, *Jaarboek De Stavelij* 2013, Beilen 2013, pp. 25–35.
577. Venner, G.H.A., ‘De zilveren beker van Jacob Nederhoven in de negentiende eeuw’, *De Maasgouw; tijdschrift voor Limburgse geschiedenis en archeologie* 135, nr. 4 (2016), pp. 154–58.
578. Vreeken, H., ‘Oud Venetiaans’ zilverwerk uit omstreeks 1850; een beker en schotel in de verzameling van Abraham Willet nader bekeken’, *Jaarboek De Stavelij* 2012, Beilen 2012, pp. 90–98.
579. Wijngaarden, M.L. van, ‘Rotterdamse tazza’s gekoppeld aan hun gebruik in de lutherse traditie’, *Jaarboek De Stavelij* 2013, Beilen 2013, pp. 78–86.
580. ———, *Schitterende getuigen; Nederlands luthers avondmaalsgerei als identiteitsdrager van een godsdienstige minderheid*, Delft 2016. Proefschrift Universiteit Utrecht.
- 8.4.1. Sieraden en onderscheidingen**
581. Alting van Geusau, S.L., ‘There seems a love in hair, though it be dead’, *Simulacrum* 20, nr. 1 (2012), pp. 46–49.

582. Elzenga, E., 'Een juweel van het Rijk', in: L.J. van der Klooster, M.E. Spliethoff en C.A. Tamse (eds.), *Liber amicorum Johan ter Molen, Jaarboek Oranje-Nassau 2012*, Den Haag 2012, pp. 136–47.

583. Sanders, G.P., *Het present van staat; de gouden ketens, kettin- gen en medailles verleend door de Staten-Generaal, 1588-1795*, Hilversum 2013.

584. ———, 'Hoogtepunten uit de museale collecties; ridder- orden en onderscheidingen', in: N.W. Conijn, N. Coppes, A.M.L.E. Erkelens, B. Groen, J.R. ter Molen, P.H. Rem, A-D. Renting, T. Rosa de Carvalho, G.P. Sanders en M.E. Spliethoff, *Paleis Het Loo; een koninklijk museum*, Apeldoorn 2012, pp. 398–415.

585. Stoter, M.E., 'Sieraden en ac- cessoires', in: J.R. ter Molen, *Fries goud en zilver*, Gorredijk 2014, pp. 124–42.

8.4.2. Miniatuurzilver

586. Aardewerk, E. en E. Aardewerk, *Tall and small; antique Dutch*

silver miniatures, Den Haag 2012.

587. Vreeken, H., *Miniatuurzilver; een wereld in het klein* [Amsterdam Museum], Amsterdam 2013. Ook in het Engels verschenen.

8.4.3. Munten, penningen en bakenloodjes

588. Bakker, A. en A. Kussendrager, 'De bakenloodjes met het wapen van Haarlem (slot)', *De Beeldenaar* 40, nr. 5 (2016), pp. 209–16.

589. Gangelen, H. van, E. Knol, T. Smedes en J.C. van der Wis, 'Een Keuls potje met geld', *De Beeldenaar* 39, nr. 4 (2015), pp. 149–52.

590. Gent, J.F.J.M. van, *Familiepenningen; herin- neringen aan leven en dood*, Amsterdam 2014.

591. Gulik, T.M. van, F.F.A. IJpma en C. Teulings, 'Unieke erf- stukken van het Amsterdamse chirurgijns-gilde; penningen van de chirurgijns die zijn afge- beeld op de beroemde reeks

groepsportretten', *Maandblad Amstelodamum* 100, nr. 2 (2013), pp. 68–87.

592. Herwijen, A. van, 'Over re- tourschepen en "retourmun- ten"', *De Beeldenaar* 38, nr. 3 (2014), pp. 119–25.

593. Kremer, M., 'De familiepen- ning van Pieter Volmer en Antje Greving: een gemiste kans', *De Nederlandsche Leeuw* 131, nr. 3 (2014), pp. 129–30.

594. Kussendrager, A., 'Armenpenning Roermond blijkt bakenlood van Willemstad', *De Beeldenaar* 38, nr. 2 (2014), pp. 71–73.

595. ———, 'Armenpenning van Dordrecht blijkt bakenlood van Brielle', *De Beeldenaar* 39, nr. 6 (2015), pp. 267–69.

596. ———, 'De bakenloodjes met het wapen van Haarlem', *De Beeldenaar* 40, nr. 4 (2016), pp. 163–69.

597. Lansen, A., 'Penning Bataviaasch Genootschap', *De Beeldenaar* 37, nr. 3 (2013), pp. 129–30.

598. Loon, E.J. van, 'Nederlands- Indië; zilveren afslag van de VOC-duit Utrecht 1790', *De Beeldenaar* 40, nr. 2 (2016), pp. 55–57.

599. Meer Mohr, G.J. van der, 'De predikanten Wigbold en Willem Muilman; twee penningen naar prenten en schilderijen van Harmanus Serin', *De Beeldenaar* 36, nr. 1 (2012), pp. 9–12.

600. Oostervink, P., 'Een opmer- kelijke vervalsing van een Overijsselse gulden 1764', *De Beeldenaar* 38, nr. 4 (2014), pp. 169–70.

601. Pelsdonk, J.E.L., 'Collectie Geldmuseum op internet', *De Beeldenaar* 37, nr. 5 (2013), pp. 221–23.

602. ———, 'Teylers collectie op het internet en een schoolvoorbeeld van vleid', *De Beeldenaar* 37, nr. 1 (2013), pp. 27–32.

603. ———, 'Verboden geld; be- taalmiddelen van de VOC uit Nederlandse bodem', *De Beeldenaar* 39, nr. 5 (2015), pp. 201–8.

604. Purmer, D. en M. Purmer, *Nederlandse munten; collectie Lopez Suasso*, Amsterdam 2015.
605. Sanders, G.P., 'De beloningspenning voor de verdedigers van het lustslot Soestdijk; het verhaal van een mislukte aanval op Paleis Soestdijk en van een beloningspenning die ternauwernood een aanslag overleefde', in: L.J. van der Klooster, M.E. Spliethoff en C.A. Tamse (eds.), *Liber amicorum Johan ter Molen*, Jaarboek Oranje-Nassau 2012, Den Haag 2012, pp. 114–27.
606. ———, 'Een portrettengalerij in goud; de Friese stedenpenningen, 1692-1794', in: C.R. van den Berg, S. Groenveld, J.A.H.M. de Klerk, G.J. van der Meer Mohr en P.A. van der Ploeg (eds.), *Jaarboek Oranje-Nassau* 2014, Den Haag 2014, pp. 86–129.
607. ———, 'Hoogtepunten uit de museale collecties; penningen', in: N.W. Conijn, N. Coppes, A.M.L.E. Erkelens, B. Groen, J.R. ter Molen, P.H. Rem, A-D. Renting, T. Rosa de Carvalho, G.P. Sanders en M.E. Spliethoff, *Paleis Het Loo; een koninklijk museum*, Apeldoorn 2012, pp. 388–97.
608. Stuurman, J.G., 'De ene rijksdaalder is de andere niet; de munten van het Koninkrijk Holland in historisch perspectief', *De Beeldenaar* 38, nr. 2 (2014), pp. 55–63.
609. ———, 'Een penning als beloning; de Franse notariële "jeton", in: M. Eisma en E.M. van der Marck (eds.), *De notaris in woord en beeld; de cultuurhistorische collectie van de Stichting tot Bevordering der Notariële Wetenschap*, Zwolle/Amsterdam 2013, pp. 238–45.
610. Teulings, C., 'Brood- én gildepenning; twee onbekende smedenpenningen uit Grave 1758', *De Beeldenaar* 38, nr. 5 (2014), pp. 207–12.
611. ———, *Een gildepenninggarnituurtje*, Utrecht 2014.
612. Verschoor, H., 'Aanvulling op de overslag 1790', *De Beeldenaar* 40, nr. 3 (2016), pp. 123–25.
613. ———, 'De gulden van Willem I 1822', *De Beeldenaar* 38, nr. 3 (2014), pp. 107–8.
614. Wilschut, E., 'De penning van de École de Médecine Pratique de Bruxelles (1824-1830)', *De Beeldenaar* 38, nr. 4 (2014), pp. 159–62.
615. ———, 'De penning van het geneeskundig onderwijs in Brussel uit 1823', *De Beeldenaar* 39, nr. 1 (2015), pp. 27–30.
616. ———, 'De prijspenningen van de École de Médecine te Gent 1815-1817', *De Beeldenaar* 39, nr. 6 (2015), pp. 271–75.
617. ———, 'Een beloningspenning van de Académie Royale de Bruxelles door Van de Goor', *De Beeldenaar* 38, nr. 1 (2014), pp. 19–22.
618. ———, 'Het monument en de leeuwenheuvel te Waterloo', *De Beeldenaar* 39, nr. 2 (2015), pp. 63–66.
- 8.4.4. Zegelstempels en zegelringen**
619. Biezen, N.J.M., 'Drie zegelstempels uit één verzameling (Van Aylva, Van Aylva van Pallandt en Van Lynden); een speurtocht naar de oorspronkelijke eigenaars', in: R.H. Alma, C.A.M. Gietman en A. Mensema (eds.), *Adel en heraldiek in de Nederlanden; adellijke identiteit en representatie; opstellen aangeboden ter gelegenheid van het afscheid van jhr. Arnold Grevers als archivaris bij het Historisch Centrum Overijssel te Zwolle op 2 november 2012*, Hilversum 2012, pp. 267–81.
620. ———, 'Twee zegelstempels met het wapen Verheye van Citters', *De Nederlandsche Leeuw* 129, nr. 1 (2012), pp. 26–31.
621. ———, 'Zegelstempel De Vos van Steenwijk, vader of zoon?', *De Nederlandsche Leeuw* 132, nr. 3 (2015), pp. 133–37.
622. Bloemhof, J., 'Het klein zegel in de provincie Utrecht 1625-1806; de invoering en ontwikkeling van een nieuwe

succesvolle belastingmaatregel', *De Nederlandsche Leeuw* 132, nr. 2 (2015), pp. 63–79.

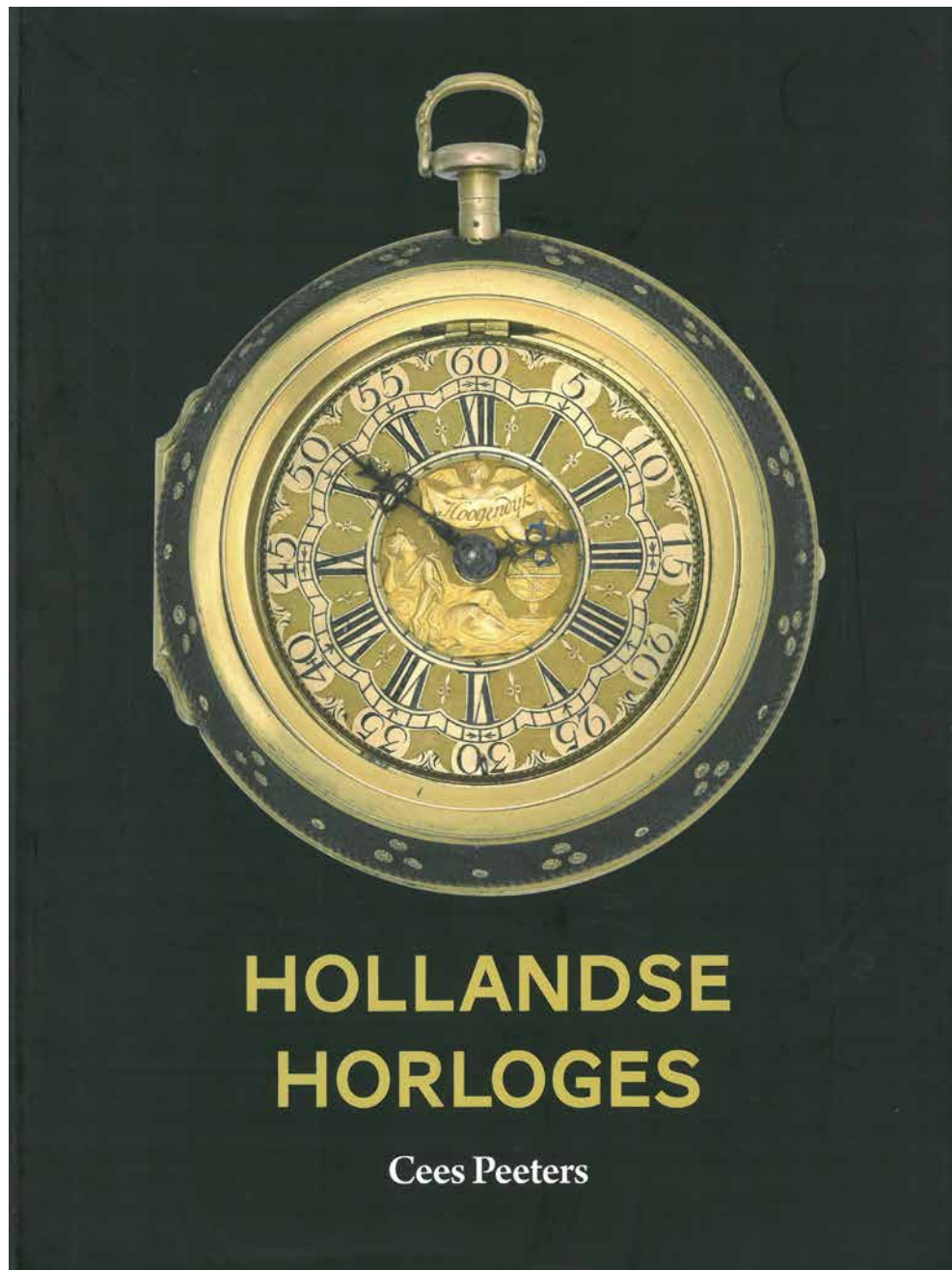
623. Enters, J.C., 'Een bijzondere grootboekpenning en zijn oorkonde', *De Beeldenaar* 36, nr. 6 (2012), pp. 265–67.

624. Hertog, H. den, B. de Keijzer, *De schepenzegels van Gorinchem (1326-1807); beschrijving van de losse zegelcollectie*, Hilversum 2015.

625. Lennaerts, L., 'De omzwervingen van een verzameling; stemfels van Theodoor van Berckel nader bekeken', *De Beeldenaar* 38, nr. 5 (2014), pp. 201–4.

626. Roes, J.S.L.A.W.B., *Het zegelstempel Triebels en het Gelderse geslacht Roes*, IJzerlo 2014.

627. ———, 'Het zegelstempel van Mr. Willem Joseph Triebels (1823-1898); een laat-acht-tiende-eeuws cachet uit de Nijmeegse familie Triebels beschreven in zijn historische context, inclusief de verering ervan binnen de families Triebels, Roes en Deurvorst', *De*

Nederlandsche Leeuw 132, nr. 1 (2015), pp. 28–40.

628. Wolleswinkel, E.J., 'De koninklijke grootzegels als vorstelijke portretreeks', in: S. Groenveld (ed.), *Liber amicorum Marieke E. Spliethoff*, Jaarboek Oranje-Nassau 2015, Den Haag 2015, pp. 138–47.

629. Zeven, A.C., 'Sigillografisch rechts en links versus heraldisch links en rechts in non-wapenzegels; twee nieuwe termen', *De Nederlandsche Leeuw* 129, nr. 1 (2012), pp. 32–38.

8.4.5. Boekbeslagen

630. Noordwijk, B. van, *Zilver van koft tot koft*, Zierikzee 2016. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Stadhuis Museum, Zierikzee.

631. ———, *Zilver voor de Zondag; "boeckkens met pragtigh sluyt-werck"*, Heerenveen 2013.

8.5. Klokken en uurwerken

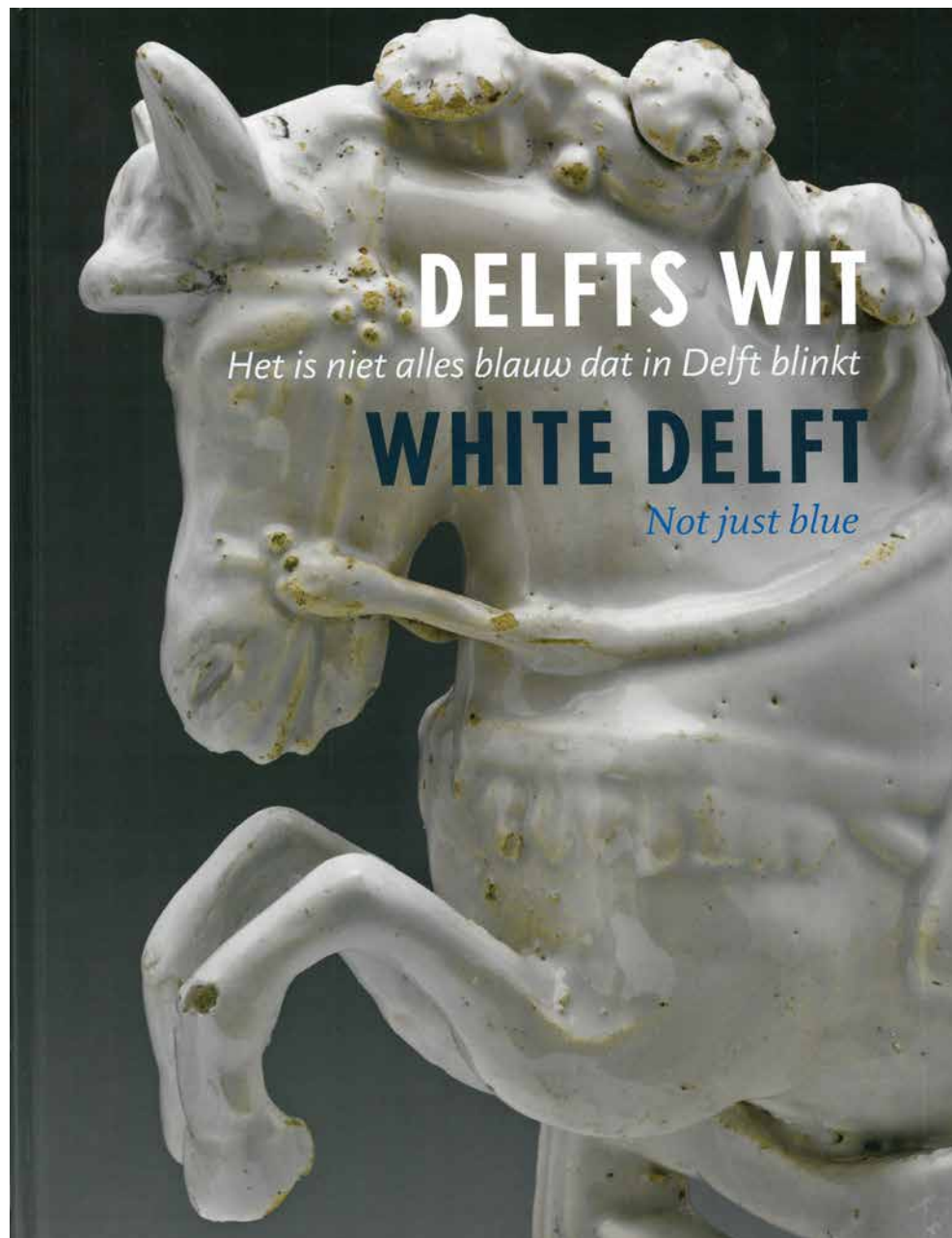
632. Beringen, J., *Horloges van Nederlandse uurwerkmakers*,

- 17e-vroeg 19e eeuw, Schoonhoven 2012.
633. Dolk, W., *Leeuwarder uurwerken en uurwerkmakers*, Vanity Press 2015.
634. Erkelens, A.M.L.E., 'Hoogtepunten uit de museale collecties; klokken', in: N.W. Conijn, N. Coppes, A.M.L.E. Erkelens, B. Groen, J.R. ter Molen, P.H. Rem, A-D. Renting, T. Rosa de Carvalho, G.P. Sanders en M.E. Spliethoff, *Paleis Het Loo; een koninklijk museum*, Apeldoorn 2012, pp. 294–303.
635. Koning, J. en M. Lefeber, "Een fraey staend horlogie spelende differente airtjes"; Hollandse deuntjes in speelklokken en muziekboeken van de betere burgerij', *De Achttiende Eeuw* 44, nr. 1 (2012), pp. 28–53.
636. Leeuwen, A-S. van en H.H. Pijzel-Dommisse, 'De al-lerkunstigste klok; droom van Museum Speelklok in vervulling', *Bulletin van de Vereniging Rembrandt* 26, nr. 3 (2016), pp. 32–35.
637. Leeuwen, S. van, "En Quatre Couleur": an eighteenth-century gold watch chate-laine in the Rijksmuseum', *The Rijksmuseum Bulletin* 64, nr. 4 (2016), pp. 328–46.
638. Peeters, C., *Hollandse horloges*, Zaandam 2012.
639. ———, *Horloges van Franse uurwerkmakers, 1650-1920*, Schoonhoven 2014.
640. Peeters, C. en J. Selder, *Horloges van Engelse uurwerkmakers, 1670-1910*, Schoonhoven 2015.
641. Weel, H.B. van der, "Wachse hoch, Oranien!" Klokkenspel in Nederland voor stadhouders, keizers en koningen tussen 1747 en 1815', in: C.R. van den Berg, S. Groenveld, P.L. Lekkerkerk en P.A. van der Ploeg (eds.), *Jaarboek Oranje-Nassau* 2013, Den Haag 2013, pp. 22–41.
642. Aken-Fehmers, M.S. van, F. Burghout, N.L. Jaspers, S.M.R. Lambooy, L. Megens, S. Ostkamp en G. Verhaar, *Delfts wit; het is niet alles blauw dat in Delft blinkt = White Delft; not just blue*, Delfts aardewerk; geschiedenis van een nationaal product = Dutch Delftware; history of a national product, deel 5, Zwolle/Den Haag 2013. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Gemeentemuseum Den Haag, Den Haag.
643. Aken-Fehmers, M.S. van, T.M. Eliëns en S.M.R. Lambooy, *Het wonder van Delfts blauw = Delftware wonderware*, Den Haag/Zwolle, 2012.
644. Aronson, R.D., C. Ariaans en J. Huiskamp, *Dutch Delftware; qui capit, capitur*, Amsterdam 2015.
645. ———, *Dutch Delftware; sur la table*, Amsterdam 2016.
646. Aronson, R.D., C. Ariaans, J. Huiskamp, en S. Serra, *An enchanting display; Delftware flower fase*, Amsterdam 2016.
647. ———, *Delftware; majestic grace; pair of swan tureens*, Amsterdam 2016.
648. Aronson, R.D. en E. Brouwers, *Dutch Delftware; queen Mary's splendor*, Amsterdam 2013.
649. ———, *Dutch Delftware; the Ivan B. Hart collection, Monte Carlo and other recent acquisitions*, Amsterdam 2013.
650. ———, *Dutch Delftware; timeless elegance*, Amsterdam 2012.
651. Berends, A. en E. Mittendorff, "Effigies idolorum sinensium"; bijzondere vondsten uit de beerput van Gisbert Cuper in Deventer', *Vormen uit vuur* 230, nr. 1 (2016), pp. 10–19.
652. Berg, E. van den, 'The intimate charm of ceramics', *Vormen uit vuur* 232, nr. 3 (2016), pp. 38–43. Liber amicorum voor Eva Ströber.
653. Beuker, J.R., 'Vreemde vogels; Chinese symboliek op enkele porseleinen schotels', *Vormen uit vuur* 231, nr. 2 (2016), pp. 64–69.
654. Blaas, B-J., N. de Nas en G.J.M. de Ree (eds.), *Verglaasde*

8.6. Keramiek

charme; de schoonheid van de Nederlandse tegel = Glazed charm; the beauty of Dutch tiles, Zwolle 2013.

655. Brouwer, R.E., J. Jongstra en K. Kievit, *Delfts blauw; kunst of kitsch*, Delft 2012.
656. Dijk, E.A. van, 'Overijssel op het bord; provinciewapens op Chinese schotels', in: R.H. Alma, C.A.M. Gietman en A. Mensema (eds.), *Adel en heraldiek in de Nederlanden; adellijke identiteit en representatie. Opstellen aangeboden ter gelegenheid van het afscheid van jhr. Arnold Grevers als archivaris bij het Historisch Centrum Overijssel te Zwolle op 2 november 2012*, Hilversum 2012, pp. 203–12.
657. Duysters, K., 'De keramiek-verzamelaar W.F.K. baron van Verschuer', *Vormen uit vuur* 229, nr. 3 (2015), pp. 6–96.
658. Erkelens, A.M.L.E., 'Hoogtepunten uit de museale collecties; ceramiek', in: N.W. Conijn, N. Coppes, A.M.L.E. Erkelens, B. Groen,

J.R. ter Molen, P.H. Rem, A-D. Renting, T. Rosa de Carvalho, G.P. Sanders en M.E. Spliethoff, *Paleis Het Loo; een koninklijk museum*, Apeldoorn 2012, pp. 352–67.

659. Garachon, I., "...Platelen cram ic."; van porseleinkrammer tot keramiekreparateur', *Vormen uit vuur* 217, nr. 2 (2012), pp. 38–51.
660. Gawronski, J.H.G. (ed.), *Amsterdam ceramics; a city's history and an archaeological ceramics catalogue 1175-2011*, Amsterdam 2012.
661. Geenen, L-P. van, S. Koenen en W. Lensink, *Delftsch wit; de tijdloze schoonheid van Delfts wit = the timeless beauty of White Delft*, Hoorn 2013.
662. Gerritsen, A.T., 'Material culture and the other; European encounters with Chinese porcelain, ca. 1650-1800', *Journal of world history* 23, nr. 1 (2012), pp. 87–113.
663. Grasskamp, A. en W-t. Wu, 'We call them "ginger jars":

- European re-framings of Chinese ceramic containers', *Vormen uit vuur* 232, nr. 3 (2016), pp. 66–73.
Liber amicorum voor Eva Ströber.
664. Hoekstra-Klein, W., "De Twee Scheepjes" 1621-1794, *Tegelbakkerij Delfshaven, Westzijde van de Oude Haven, uitkomend op de Schans, periode 1658-1676*, Geschiedenis van de Delftse Plaatelbakkerijen, deel 20, Delft 2013.
665. ———, "De Vergulde Blompot", *Rietveld, noordzijde 1615-1692, Molslaan, zuidzijde 1692/94-1841*, Geschiedenis van de Delftse Plaatelbakkerijen, deel 19, Delft 2012.
666. Kievit, K., S. Klüver, R. Pauw, L. Selles en B. van der Wulp (eds.), *Meer dan blauw; topstukken uit Museum Prinsenhof Delft = More than blue; masterpieces from Museum Prinsenhof Delft*, Delft 2015.
667. Klüver, S., 'Delfts Blauw - de wording van een wereldmerk; nieuwe opstelling tinglazuuraardewerk in Museum Prinsenhof Delft', *Vormen uit vuur* 226, nr. 3 (2014), pp. 30–35.
668. ———, 'Standaard en luxe', *Terra nigra* 182 (2013), pp. 24–31.
669. ———, 'Tussen kunst en archeologie', in: *Assembled articles*, Zwolle 2014, pp. 69–75.
670. ———, 'Van oost naar west; een introductie op porselein in Nederland', *Archeologica Naerdincklant*, nr. 3 (2014), pp. 4–9.
671. ———, 'Woordzoeker', *Terra nigra* 186 (2014), p. 16.
672. Kroon, A.A., 'Symbolen en rituelen; vrijmetselaarssymbool in Chinees exportporselein', *Vormen uit vuur* 230, nr. 1 (2016), pp. 30–37.
673. Lambooy, S.M.R., 'From Russia with love; keizerlijk porselein voor het Nederlandse koninkrijk', in: S. Groenveld (ed.), *Liber amicorum Marieke E. Spliethoff*, Jaarboek Oranje-Nassau 2015, Den Haag 2015, pp. 172–85.
674. Meulen, A. van der en P. Smeele, *De pottenbakkers van Gouda 1570-1940 en hun betekenis voor de geschiedenis van de Nederlandse keramiek*, Leiden 2012.
675. ———, 'Een andere kijk op gebruiksaardewerk; van verzamelen naar onderzoek', *Vormen uit vuur* 222, nr. 3 (2013), pp. 48–57.
676. Oczko, P. en J. Pluis, *Gabinet Farfurowy w Palacu w Wilanowie; studium historyczno-ikonograficzne*, Warszawa 2013.
677. Rensing-Wolfert, J., 'Het welva- ren van de vrouwe Catharina; een Arnhemse kom in een wereld van handel en nijver- heid', *Vormen uit vuur* 218, nr. 3 (2012), pp. 2–11.
678. Scholten, C.L.H., 'Portretten en Hollands porselein uit de ach- tiende eeuw', *RKD bulletin*, nr. 2 (2012), pp. 163–68.
Bijdragen voor Rudi Ekkart bij zijn afscheid als directeur van het RKD.
679. ———, 'Vijf Haagse vazen met topografische voorstellingen; verslag van een zoektocht', in: C. Dumas, J. Kosten, E.-J. Sluijter en N.C. Sluijter-Seijffert (eds.), *Liber amicorum Marijke de Kinkelder; collegiale bijdra- gen over landschappen, mari- nes en architectuur*, Den Haag/ Zwolle, 2013, pp. 321–42.
Uitgave ter gelegenheid van de 65ste verjaardag van Marijke C. de Kinkelder.
680. Scholten, F.T., *Delftse "tulpen- vazen"*, Amsterdam 2013.
Ook in het Engels verschenen.
681. Sprangers, P., *Utrechtse tegels; 1600-1900*, Utrecht 2013.
682. Uitzinger, E., 'Kanttekeningen bij twee oude bekenden', *Aziatische kunst* 42, nr. 4 (2012), pp. 30–32.
683. Brüderle, N., 'Boheemse en Silezische glazen uit de 16e tot

8.7. Glas

- de 19e eeuw; een selectie uit de collectie van het Rijksmuseum', *Vormen uit vuur* 231, nr. 2 (2016), pp. 38–45.
684. Calcar, M. van, 'Vier souvenirglazen; herinneringen aan een verblijf in een kuuroord', *Vormen uit vuur* 220, nr. 1 (2013), pp. 44–50.
685. Dijkman, W., 'Allemaal glas! Over de talloze toepassingen van glas door de eeuwen heen; het voorbeeld van Maastricht', *De Maasgouw; tijdschrift voor Limburgse geschiedenis en archeologie* 131, nr. 3 (2012), pp. 81–86.
686. Erkelens, A.M.L.E., 'Hoogtepunten uit de museale collecties; glas', in: N.W. Conijn, N. Coppes, A.M.L.E. Erkelens, B. Groen, J.R. ter Molen, P.H. Rem, A-D. Renting, T. Rosa de Carvalho, G.P. Sanders en M.E. Spliethoff, *Paleis Het Loo; een koninklijk museum*, Apeldoorn 2012, pp. 368–77.
687. Hendriksen, M.M.A., 'Necessary, not sufficient; the circulation of knowledge about stained glass in the Northern Netherlands, 1650-1821', *Nuncius; istituto e museo di storia della scienza* 31, nr. 2 (2016), pp. 332–60.
688. Heuven-van Nes, E. van, S. Groenveld en D.B.M. Hermans, *Nassau en Oranje in gebrandschilderd glas*, Hilversum 2015.
689. Laméris, A., 'Glas in het Dordts Patriciërshuis', in: H.A. van Duinen en C. Esseboom (eds.), *Het Dordts Patriciërshuis, museum aan de Maas*, Dordrecht 2016, pp. 204–15.
690. Luckhardt, J., C-P. Warncke en N. Brüderle, *Gläser des 16. bis 19. Jahrhunderts*, Petersberg 2013. Catalogus Herzog Anton Ulrich museum Braunschweig.
691. Put, J.W., 'Glascollectie van Museum Boijmans Van Beuningen in beeld gebracht; een ambitieus conserveringsproject is afgerond', *Vormen uit vuur* 225, nr. 2 (2014), pp. 14–23.
- 8.7.1. Technisch onderzoek, restauratie en conservering glas**
692. Bommel, M.R., B. Lamain, N.H. Tennent en G. Verhaar, 'The development of an ion chromatography protocol for detecting the early stages of glass degradation', in: K. van Lookeren Campagne en H. Roemich (eds.), *Recent advances in glass, stained-glass, and ceramics conservation 2013*, Zwolle 2013, pp. 303–11.
693. Bommel, M.R., N.H. Tennent en G. Verhaar, 'Identification and documentation on the early stages of glass sickness', in: *Session I; glass deterioration & conservation*, Glass deterioration colloquium; extended abstract, Stuttgart 2015, pp. 18–21.
694. ———, 'Weeping glass; the identification of ionic species on the surface of vessel glass using ion chromatography', in: L. Fair en H. Roemich (eds.), *Recent advances in glass and ceramics conservation 2016; ICOM-CC glass and ceramics working group interim meeting*, Parijs 2016, pp. 123–33.
- 8.8. Ivoor en been**
695. Hartkamp-Jonxis, E., 'Sri Lankan ivory caskets and cabinets on Dutch commission, 1640-1710', in: H.G.M. Jorink, F.T. Scholten en M.A. Weststeijn (eds.), *Netherlandish art in its global context = De mondiale context van Nederlandse kunst*, Netherlands yearbook for history of art 2016 = Nederlands kunsthistorisch jaarboek 2016, nr. 66, Leiden 2016, pp. 170–95.
696. Kramer, T. en G.C. Uhlenbeck, *Netsuke; Dutchmen in miniature from the Coen Hille collection*, Leiden 2013.
- 8.9. Haarwerk**
697. Heessels, M., B.M.J. Kruijsen, P. Postema en H.J.M. Venbrux, 'Tentoongestelde geheimen; haarwerk in het publieke en privé domein', *De Maasgouw; tijdschrift voor Limburgse geschiedenis en archeologie* 131, nr. 11 (2012), pp. 3–7.

8.10. Papier, grafische- en typografische vormgeving

698. Doornbos, W.G., 'Dissertatiebanden van de Groninger universiteit', *Stad & Lande; het verhaal van Groningen* 23, nr. 4 (2014), pp. 26–31.
699. Geleijns, E., "In een Carton bandje gebonden"; achttiende-eeuwse Nederlandse voorlopers van de uitgeversband', *Jaarboek voor Nederlandse Boekgeschiedenis* 2012, nr. 19, Leiden 2012, pp. 131–46.
700. Kuijlen, J.A.M. en E.A. Thorissen, 'Huwelijksdicht in brokaatpapier', *In Brabant; tijdschrift voor Brabants heem en erfgoed* 4, nr. 6 (2013), pp. 23–25.
701. Laurentius, F. en T. Laurentius, *Italian watermarks 1750-1860*, Leiden 2016.
702. ———, *Vijftig historische riemkappen*, Hoofddorp 2015.
703. ———, *Vijftig historische watermerken*, Middelburg 2013.

8.11. Poppen en poppenhuizen

704. Begheyn-Huisman, M.I.T., 'Poppenhuis van Grootje Backer, 1785-1810', in: J.G.M.M. Rosendaal, *Uit de plooi; de achttiende eeuw in beweging*, Nijmegen 2013, pp. 186–87. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Museum Het Valkhof, Nijmegen.
705. Bloem, S., 'De kleding van Wayangpoppen', *Aziatische kunst* 42, nr. 3 (2012), pp. 24–31.

8.12. Kisten

706. Kamp, J. en M. Kamp-Heldring, M., *Koninklijke reiskistjes; vorsten op reis = Royal travel cases*, Zwolle 2013.

8.13. Orgels

707. Dijk, P. van, R.A.J. van Dijk en A.G. Lansink, *Langs Utrechtse orgels 1479-begin 1800; van gotiek tot empire*, Utrecht 2013.

708. Dijk, P. van en J.J. Steensma (eds.), *Een hemels cieraad van harmonie; het orgel van de Waalse Kerk te Leiden in perspectief*, Gorssel 2014.

709. Hertog, H. den en H.B. van der Weel, *Spelen en zingen in de Oude Kerk van Scheveningen; orgels, organisten en de zingende gemeente 1765-2015*, Rijswijk 2015.

710. Seijbel, M., *Het orgel getoond; historische Nederlandse orgels in beeld*, Miniaturen reeks, deel 60, Amersfoort 2014.

711. Steketee, H., 'De orgels van SOHK; een staalkaart van bijzondere instrumenten', *Bulletin Stichting Oude Hollandse Kerken*, nr. 80 (2015), pp. 18–20.

8.14. Overige

712. Bosmans, S.A., S. Keijzer en E.K. Spits (eds.), *De Koningssloep; de geschiedenis van een vorstelijk vaartuig*, Jaarboek Vereeniging Nederlandsch Historisch

Scheepvaart Museum 2015, Zwolle 2015.

713. Conijn, N.W., 'Hoogtepunten uit de museale collecties; rijtuigen, sledes en automobielen', in: N.W. Conijn, N. Coppes, A.M.L.E. Erkelens, B. Groen, J.R. ter Molen, P.H. Rem, A-D. Renting, T. Rosa de Carvalho, G.P. Sanders en M.E. Spliethoff, *Paleis Het Loo; een koninklijk museum*, Apeldoorn 2012, pp. 416–27.

8.15. Verzamelingen en verzamelaars kunstnijverheid

714. Baarsen, R., 'Parijs in het Rijks. Waarom verzamelt het Rijksmuseum Franse kunst?', *Bulletin van de Vereniging Rembrandt* 23, nr. 1 (2013), pp. 15–17.

715. Blokhuis, M., 'Protestantse kerken in Noord- en Zuid-Holland als schatkamers van cultuurhistorisch erfgoed', *Bulletin Stichting Oude Hollandse Kerken*, nr. 77 (2013), pp. 18–37.

716. Diercks, F., 'Decorative arts in Museum De Lakenhal', *CODART eZine*, maart 2012. Online publicatie.

717. ———, 'Decorative arts in the Rijksmuseum; the collections and their collectors', *CODART eZine*, januari 2014. Online publicatie.

718. ———, "Hij stichtte zich een monument"; schenkers aan het Rijksmuseum van de grondleggers tot fondsen op naam', *Vormen uit vuur* 222, nr. 3 (2013), pp. 10–21.

719. Estié, J., 'Het interieur: meubels en antieke voorwerpen', in: H.A. van Duinen en C. Esseboom (eds.), *Het Dordts Patriciërshuis, museum aan de Maas*, Dordrecht 2016, pp. 168–203.

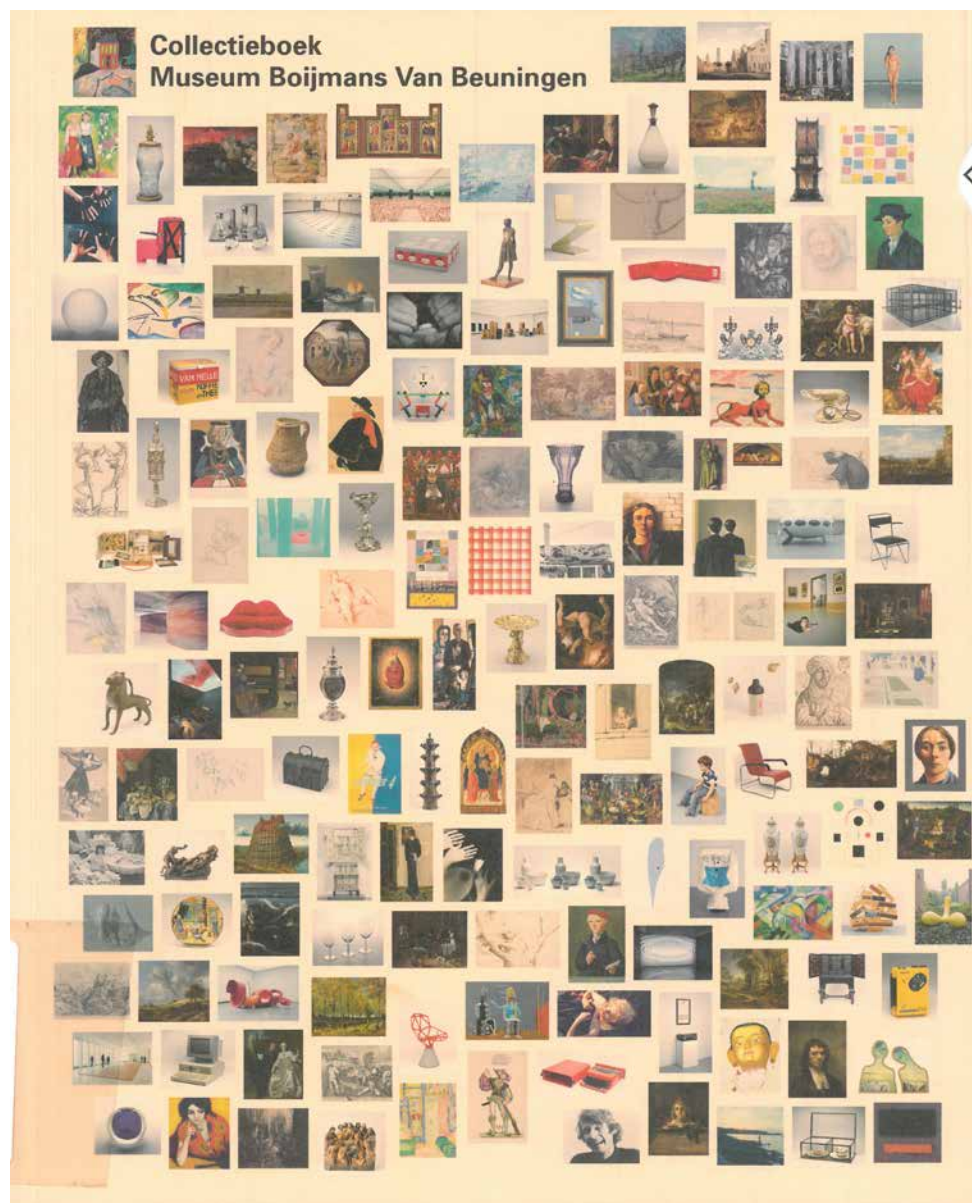
720. Forrer, M.F.M. en Y. Matsui, Y. (eds.), ブロムホフの見たかった日本; ライデン国立民族学博物館蔵ブロムホフ蒐集目録 = *Japan through the eyes of Blomhoff; The Blomhoff Collection at the National Museum of Ethnology*, Leiden, Kyoto 2016.

721. Rem, P.H., 'De smaak van de koning; meubelen en siervoorwerpen in de paleizen van Willem II en Anna Paulowna', in: S. Paarlberg en C.H. Slechte (eds.), *Willem II: de koning en de kunst*, Den Haag 2014, pp. 145–57. Uitgave bij de tentoonstelling 'Willem II & Anna Pavlovna, Royal Splendour at the Dutch Court', Staatsmuseum De Hermitage, St. Petersburg; 'Willem II – Kunstkoning', Dordrechts Museum, Dordrecht; 'Une passion royale pour l'art: Guillaume II des Pays-Bas et Anna Pavlovna', Villa Vauban - Musée d'Art de la Ville de Luxembourg, Luxemburg. Ook verschenen in het Frans en Russisch.

722. ———, "Kunstnijverheidskoning" Willem I; vorstelijke opdrachten in het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden 1815-1830', in: F. Huygens en M.W.F. Simon Thomas (eds.), *Design derby; Nederland-België, 1815-2015*, Rotterdam 2015, pp. 23–33. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Museum Boijmans van Beuningen, Rotterdam. Ook in het Engels verschenen.

8.16. Catalogi en aanwinsten kunstnijverheid

723. Baarsen, R., 'Acquisitions; furniture [Rijksmuseum]', *The Rijksmuseum Bulletin* 61, nr. 2 (2013), pp. 198–223.
724. ———, *Paris 1650-1900: Decorative arts in the Rijksmuseum*, Londen/New Haven, 2013.
725. Baarsen, R., D.J. Biemond, N. Brüderle, F. Diercks, L. van Halem, S. van Leeuwen, W. Pijbes en F.T. Scholten, 'Recent acquisitions [Rijksmuseum]', *The Rijksmuseum Bulletin* 64, nr. 3 (2016), pp. 278–301.
726. Berg, N.B. van den, B. van der Mark en T. Mostert (eds.), *Bewaard voor Nederland in het Rijksmuseum; ruim 300 voorwerpen van het Koninklijk Oudheidkundig Genootschap in de vaste opstelling van het Rijksmuseum te Amsterdam*, Amsterdam 2013.
727. Biemond, D.J., J. van Campen, F. Diercks, M. Fitski, E. Janssen en E. Sint Nicolaas, 'Acquisitions; decorative art [Rijksmuseum]', *The Rijksmuseum Bulletin* 62, nr. 2 (2014), pp. 188–213.
728. Biemond, D.J., L. van Halem, P. Roelofs en E. Sint Nicolaas, 'Recent acquisitions [Rijksmuseum]', *The Rijksmuseum Bulletin* 64, nr. 1 (2016), pp. 84–93.
729. Campen, J. van, 'Acquisitions: Asian export art [Rijksmuseum]', *The Rijksmuseum Bulletin* 60, nr. 3 (2012), pp. 268–79.
730. Campen, J. van, K.H. Corrigan en F. Diercks (eds.), *Asia in Amsterdam; the culture of luxury in the Golden Age*, Salem/Amsterdam/New Haven, 2015
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Rijksmuseum, Amsterdam en Peabody Essex Museum, Salem (Massachusetts).
731. Diercks, F., M. Fitski, M. Jansen en A.A. Slaczka, 'Recent Asian Acquisitions [Rijksmuseum]', *The Rijksmuseum Bulletin* 63, nr. 4 (2015), pp. 408–21.

Hoofdstuk 9. ALGEMEEN

9.1. Kunstgeschiedenis algemeen

732. Aardewerk, E., M. Akkerman, R.D. Aronson, J.F.H.H. Beekhuizen, J. Estié, B. Hesselink, W.J. Hoogsteder, e.a., *Tussen Kunst en Kitsch; 101 ontdekkingen*, Zwolle 2015. Uitgave ter gelegenheid van het dertigjarige bestaan van het televisieprogramma 'Tussen kunst en kitsch' en bij de gelijknamige tentoonstelling, Museum Flehite, Amersfoort.
733. Berg, A.J. van den, L. Engelfriet, H.C. de Korte, O. van Middendorp en A. Romein, *Het boek der boeken; Nederlandse bijbels door de eeuwen heen. Opstellen over de Bijbel en Collecties bijzondere Bijbeluitgaven*, Ede 2014. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Historisch Museum Ede, Ede en Museum Elburg, Elburg.
734. Bijwaard, G.E., D.J. van de Kaa en F.W.A. Poppel, 'De levensverwachting van kunstenaars in de Lage Landen, 15de-20ste eeuw = The life expectancy of artists in the Low Countries, 15th to 20th century', *RKD bulletin*, nr. 1 (2014), pp. 21–26.
735. ———, 'Life expectancy of artists in the Low Countries from the fifteenth to the twentieth century', *Population studies; a journal of demography* 67, nr. 3 (2013), pp. 275–92. Ook verschenen in de periodieken Plos One en DEMOS.
736. Brand, R.J.W.M. en J.C.A. Schokkenbroek (eds.), *Noordzee; Nederlandse kustcultuur in woord en beeld*, Jaarboek maritieme musea 2012, Zutphen 2012.
737. Buijsen, E., C. Dumas en V. Manuth (eds.), *Face Book; studies on Dutch and Flemish portraiture of the 16th-18th*

- centuries, Leiden 2012.
Liber Amicorum overhandigd aan Rudolf E.O. Ekkart ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag.
738. Campen, J. van en T. Mostert, T., *Zijden draad; China en Nederland 1600-2015*, Amsterdam/Nijmegen 2015. Ook in het Engels verschenen.
739. Deneer, E., “Le système [...] que j’ai emprunté aux Hollandais”; Hollandse zeventiende-eeuwse kunst en de peinture troubadour in Frankrijk, 1790-1830’, in: E. Deneer, M. van der Mullen en S. Tas (eds.), *Grensoverschrijdende inspiratie: Nederlandse kunst in Europees perspectief in de negentiende eeuw*, Den Haag 2015. Digitale publicatie.
740. Deneer, E., M. van der Mullen en S. Tas (eds.), *Grensoverschrijdende inspiratie: Nederlandse kunst in Europees perspectief in de negentiende eeuw*, Den Haag 2015. Digitale publicatie.
741. Drieënhuizen, C.A., “Den eeuwenlange kunstdoodende invloed van het Islamisme”; de koloniale betekenis van de Javaanse Islam in objecten, va. 1800-1945’, *Locus; tijdschrift voor studenten en docenten Cultuurwetenschappen aan de Open Universiteit* 33 (2012), pp. 46–50.
742. Fitski, M. en J. de Hond, *De smalle brug; Japan en Nederland sinds 1600*, Amsterdam/Nijmegen 2016.
743. Gerritsen, A.T., ‘Artistic and cultural exchanges between Europe and Asia, 1400-1900; rethinking markets, workshops and collections’, *English historical review* 127, nr. 528 (2012), pp. 1232–34.
744. Gerritsen, A.T. en G. Riello, *Writing material culture history*, Bloomsbury 2014.
745. Gijbels, J., ‘Tangible memories; Waterloo relics in the Nineteenth century’, *The Rijksmuseum Bulletin* 63, nr. 3 (2015), pp. 228–57.
746. Grasskamp, A., *Cultivated curiosities; a comparative study of Chinese artifacts in European kunst- und wunderkammern and European curiosities in Chinese elite collections*, Leiden 2013.
747. ———, ‘EurAsian layers; Netherlandish surfaces and early modern chinese artefacts’, *The Rijksmuseum Bulletin* 63, nr. 4 (2015), pp. 362–99.
748. Grijsenhout, F., ‘Looking backward; the rhetoric of the back in visual satire’, in: J.S. de Leeuw en M.E. Meijer Drees (eds.), *The power of satire*, Amsterdam 2015, pp. 147–74.
749. Ham, G. van der, *De geschiedenis van Nederland in 100 voorwerpen*, Amsterdam 2013.
750. ———, *Dof goud; Nederland en Ghana, 1593-1872*, Amsterdam/Nijmegen 2013. Ook in het Engels verschenen.
751. Hoogenboom, A., ‘Pleidooi voor een transnationaal perspectief’, in: E. Deneer, M. van der Mullen en S. Tas (eds.), *Grensoverschrijdende inspiratie: Nederlandse kunst in Europees perspectief in de negentiende eeuw*, Den Haag 2015. Digitale publicatie.
752. Jonkman, M., ‘The assault on the senses; Paris myth and reality in the minds of nineteenth-century Dutch artists’, in: E. Deneer, M. van der Mullen en S. Tas (eds.), *Grensoverschrijdende inspiratie: Nederlandse kunst in Europees perspectief in de negentiende eeuw*, Den Haag 2015. Digitale publicatie.
753. Jorink, H.G.M., F.T. Scholten en M.A. Weststeijn (eds.), *Netherlandish art in its global context = De mondiale context van Nederlandse kunst*. Netherlands yearbook for history of art 2016 = Nederlands kunsthistorisch jaarboek 2016, nr.66, Leiden 2016.
754. Kapelle, J., ‘Vele vrienden; Jan Weissenbruch en zijn vriendenkring’, in: T. van Druten, A. Hoogenboom, J. Kapelle, M.

- van der Mullen en J. Reynaerts, *Jan Weissenbruch*, Bussum/Haarlem 2016, pp. 76–97. Publicatie bij de tentoonstelling ‘Jan Weissenbruch’, Teylers Museum, Haarlem.
755. Klarenbeek, J.C., *Penseelprinsessen & broodschilderessen; vrouwen in de beeldende kunst 1808-1913*, Bussum 2012. Proefschrift.
756. ———, ‘Penseelprinsessen & broodschilderessen; vrouwelijke kunstenaars in de negentiende eeuw’, *Article*, nr. 8 (2012), pp. 4–6.
757. Kloek, E.M. (ed.), *1001 vrouwen uit de Nederlandse geschiedenis*, Nijmegen 2013.
758. Koolhaas-Grosfeld, E.A., ‘Een reisboek, een schilderij en de oude meesters: propaganda voor het koningschap van Willem I, 1814-1816’, in: I. de Haan, P. den Hoed en H. te Velde (eds.), *Een nieuwe staat; het begin van het Koninkrijk der Nederlanden*, Amsterdam 2013, pp. 43–65.
759. ———, ‘Voor man en maatschappij; over vrouwen in de Bataafs-Franse tijd’, in: F. Grijzenhout, N. van Sas en W.R.E. Velema (eds.), *Het Bataafse experiment; politiek en cultuur rond 1800*, Nijmegen 2013, pp. 184–213.
760. Koolhaas-Grosfeld, E.A. en A. Rademakers, *Een nieuw koninkrijk, een nieuwe kunst. Wens en werkelijkheid*, Noord en Zuid onder Willem I; 200 jaar Verenigd Koninkrijk der Nederlanden, deel 5, Den Haag 2014.
761. Korthals Altes, E., ‘De kunstenaarsvrienden Jan Palthe en Aignan-Thomas Desfriches en de uitwisseling van kunst, kennis en informatie tussen Nederland en Frankrijk’, in: J. Bikker, E. Hinterding, E. Korthals Altes en E. Schavemaker (eds.), *“Gij zult niet feestbundelen”*; 34 bijdragen voor Peter Hecht, Amsterdam/Zwolle 2016, pp. 134–40. Uitgave ter gelegenheid van Peter Hechts 65ste verjaardag en naar aanleiding van zijn emiraat als hoogleraar kunstgeschiedenis.
762. Kroon, A.A., *Masonic networks, material culture and international trade; the participation of Dutch freemasons in the commercial and cultural exchange with Southeast Asia, 1735-1853*, Leiden 2015. Proefschrift.
763. Krul, W., ‘Een tijd van “vadsigheid”’; negentiende-eeuwse Nederlanders over de achttiende eeuw’, *De Negentien Eeuw; tijdschrift van de werkgroep De Negentiende Eeuw* 37, nr. 1 (2013), pp. 3–16.
764. ———, ‘Het raadsel van de Nederlandse Romantiek’, *De Negentien Eeuw; tijdschrift van de werkgroep De Negentiende Eeuw* 38, nr. 3 (2014), pp. 185–202.
765. ———, ‘“Vandalisme” en monumentenzorg in de Franse Revolutie’, in: J. Tollebeek en E. Van Assche (eds.), *Ravage; kunst en cultuur in tijden van conflict*, Brussel 2014, pp. 241–45.
766. Leeuwen, R. van, ‘After-effect of Dutch 17th-century painting in 18th-century Poland’, in: *Gerson digital: Poland. Dutch and Flemish art in European perspective 1500-1900, part I*, Den Haag 2015. Digitale publicatie.
767. ———, ‘Gerson digitaal = Gerson digital’, *RKD bulletin*, nr. 2 (2013), pp. 3–13.
768. ———, *Gerson digital: Poland. Dutch and Flemish art in European perspective 1500-1900, part I*, Den Haag 2015. Digitale publicatie.
769. Leeuwen, R. van en J. Roding (eds.), *Gerson digital: Denmark. Dutch and Flemish art in European perspective 1500-1900, part II*, Den Haag 2015. Digitale publicatie.
770. ———, ‘Introduction’, in: R. van Leeuwen en J. Roding (eds.), *Gerson digital: Denmark. Dutch and Flemish art in European perspective 1500-1900, part II*, Den Haag 2015. Digitale publicatie.

771. Lehmann, A-S., 'Denken met materiaal', *Kunstschrift* 60, nr. 6 (2016), pp. 24–35.
772. ———, 'How materials make meaning', in: *Meaning in materials, 1400-1800 = Materiaal en betekenis, 1400-1800*, Netherlands yearbook for history of art 2012 = Nederlands kunsthistorisch jaarboek 2012, nr. 62, Leiden 2013, pp. 6–27.
773. ———, 'Objektstunden. Vom Materialwissen zur Materialbildung', in: T. Cress, H. Kalthoff en T. Röhl (eds.), *Materialität: Herausforderungen für die Sozial- und Kulturwissenschaften*, Paderborn 2016, pp. 171–94.
774. ———, 'Showing making: on visual documentation and creative practice', *The Journal of Modern Craft* 5, nr. 1 (2012), pp. 9–23.
775. ———, 'Stil und Material. Ein beschränktes Verhältnis', *Kritische Berichte* 42, nr. 1 (2014), pp. 127–36.
776. Lehmann, A-S., H. Perry Chapman en F.T. Scholten (eds.), *Meaning in materials, 1400-1800 = Materiaal en betekenis, 1400-1800*, Netherlands yearbook for history of art 2012 = Nederlands kunsthistorisch jaarboek 2012, nr. 62, Leiden 2013.
777. Lehmann, A-S. en I. Volkers, 'Object lessons. Material begreifen in 8 Lektionen. Eine Ausstellung in Museum der Dinge, Berlin', *Museumsjournal*, nr. 4 (2016), pp. 54–55.
778. Lucht, C., H.T. Rooseboom, S. Tas, E. van Voolen en S. Wachlin, *De gebroeders Verveer; Haagse meesters van de romantiek*, Zutphen 2015. Uitgave bij de tentoonstelling 'Haagse meesters van de romantiek. De gebroeders Verveer herontdekt', Joods Historisch Museum, Amsterdam.
779. Mathijssen, M., 'Die Romantik in der europäischen Kunst und wie man sie in den Niederlanden erlebte = De Romantiek in de kunsten van Europa en hoe die in Nederland beleefd werd', in: A. Erftemeijer, E. Kiljan, M. Mathijssen en J. Rademaker *Cornelis Lieste 1817-1861: Maler des Lichts = Cornelis Lieste 1817-1861: schilder van het licht*, Kleef 2016, pp. 159–73.
780. Oudheusden, J.A.F.M. van, 'Herinneringscultuur in enkele Noord-Brabantse steden in de negentiende en twintigste eeuw', *Noordbrabants Historisch Jaarboek* 2012, nr. 29, Tilburg 2012, pp. 158–77.
781. Pieters, D., N.L. van Banning, R.M. de Bruijne en M. van den Nieuwenhof, *Het Nederlandse kunst boek*, Zwolle 2016.
782. Rosendaal, J.G.M.M., M.I.T, Begheyn-Huisman en B.M.J. Kruijsen, *Uit de plooi; de achttiende eeuw in beweging*, Nijmegen 2013. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Museum Het Valkhof, Nijmegen.
783. Schimmelpenninck van der Oije, C.O.A., 'Van gewest naar vaderland; adel en ridderschap, 1780-1850', in: F.J.W. van Kan, F. Keverling Buisman, C.O.A. Schimmelpenninck van der Oije en M.V.T. Tenten (eds.), *Adel en ridderschap in Gelderland; tien eeuwen geschiedenis, Adelgeschiedenis*, nr. 12, Zwolle 2013, pp. 227–69.
784. Suykerbuyk, R., 'Het verdriet van Vlaanderen; over Vlaamse Rafaëls en de creatie van een Vlaamse schilderschool', in: J. Bikker, E. Hinterding, E. Korthals Altes en E. Schavemaker (eds.), *"Gij zult niet feestbundelen"; 34 bijdragen voor Peter Hecht*, Amsterdam/Zwolle 2016, pp. 215–24. Uitgave ter gelegenheid van Peter Hechts 65ste verjaardag en naar aanleiding van zijn emiraat als hoogleraar kunstgeschiedenis.
785. Tas, S. en E. van Voolen, 'De gebroeders Verveer; joodse kunstenaars?', in: C. Lucht, H.T. Rooseboom, S. Tas, E. van Voolen en S. Wachlin, *De gebroeders Verveer; Haagse meesters van de romantiek*, Zutphen 2015, pp. 8–27.

Uitgave bij de tentoonstelling 'Haagse meesters van de romantiek. De gebroeders Vermeer herontdekt', Joods Historisch Museum, Amsterdam.

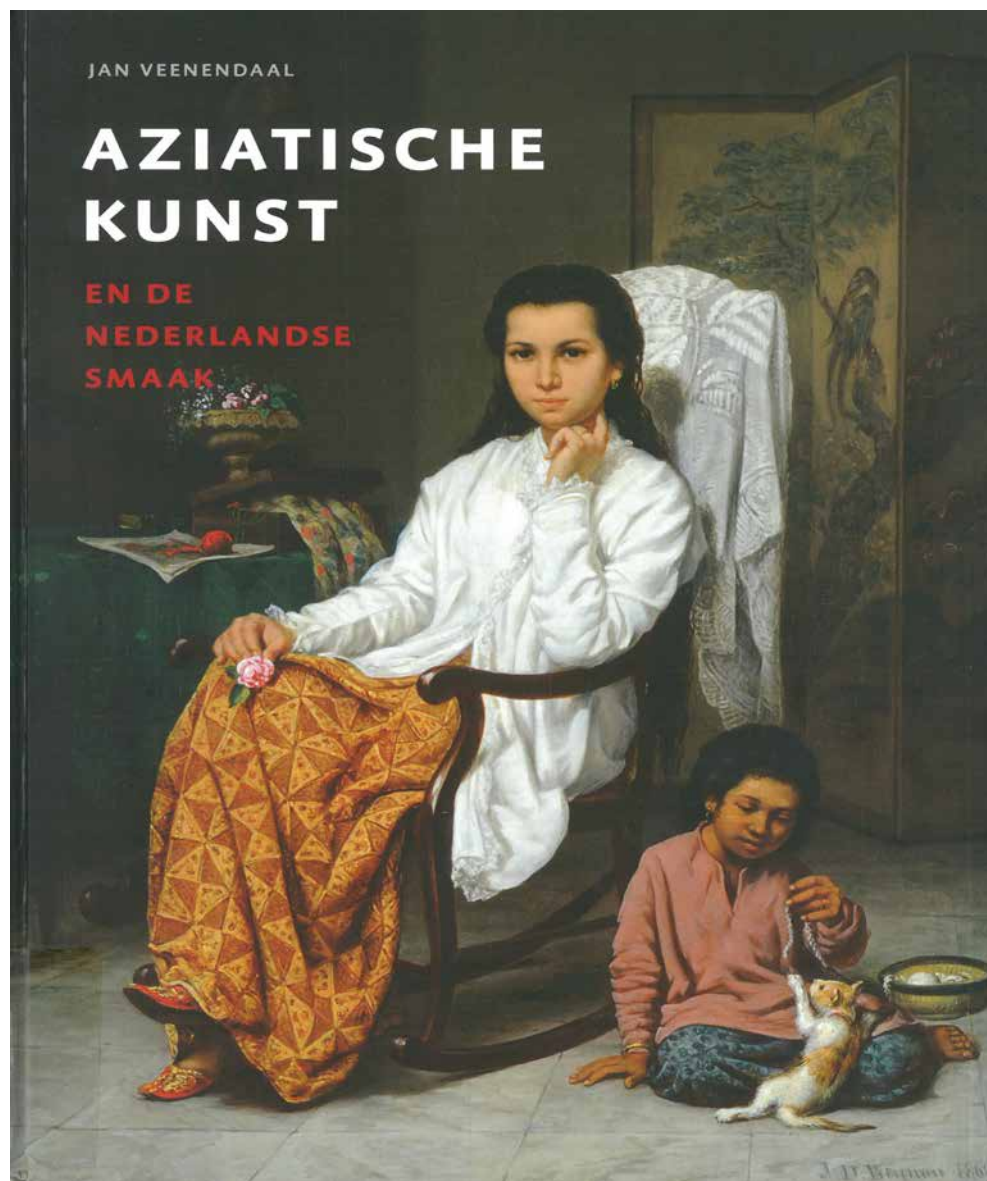
786. Veenendaal, J., *Aziatische kunst en de Nederlandse smaak*, Zwolle/Den Haag 2014. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Gemeentemuseum Den Haag, Den Haag. Ook in het Engels verschenen.

787. Verhoogt, R.M., *De wereld vanuit een luchtballon; een nieuw perspectief op de negentiende eeuw*, Amsterdam 2013.

788. Wang, C-L., 'China and its contacts with the wider world', *Aziatische kunst* 45, nr. 2 (2015), pp. 46–49.

789. Zelen, J.G.H., 'De schaar er in! Van knipkunst tot knipprent', *De Boekenwereld* 30, nr. 3 (2014), pp. 50–55.

790. Zijverden, J. van, *Ferhalebok; ferhaal fan Fryslân*, Leeuwarden/Gorredijk 2013. Uitgave bij de tentoonstelling 'Ferhaal fan Fryslân', Fries Museum, Leeuwarden.

9.2. Kunstenaarspraktijk

791. Giersbergen, W. van, *Rotterdamse meesters: twee eeuwen kunstacademie in Rotterdam 1773-1998*, Leiden 2012.

792. Jonkman, M., 'De weg van het heilige der heiligen; de donkere tocht naar het atelier van de kunstenaar', *RKD bulletin*, nr. 2 (2012), pp. 74–78. Bijdragen voor Rudi Ekkart bij zijn afscheid als directeur van het RKD.

793. Kisters, S., 'Old and new studio topoi in the nineteenth century', in: Esner, R., S. Kisters en A-S. Lehmann (eds.), *Hiding making - showing creation; the studio from Turner to Tacita Dean*, Amsterdam 2013, pp. 15–30.

794. Pennington de Jongh, S., 'Overheidssteun in de negentiende eeuw; de wisselwerking tussen overheidsbeleid, kunstmarkt en commerciële mentaliteit', *Kunstlicht* 34, nr. 1/2 (2013), pp. 72–80.

9.3. Technisch onderzoek, restauratie en conservering algemeen

795. Bommel, M.R. van en I. Vanden Berghe, 'Analysis of organic pigments applied on baroque and rococo sculptures and retables', in: E. Emmerling, M. Kühnenthal en M. Richter, *Lüsterfassungen des Barock und Rokoko = Coloured glazes on metal leaf from the baroque and rococo*, München 2013, pp. 691–707.
796. Duijn, E.E. van en M. te Marvelde, 'The art of conservation VII. Hopman and De Wild; the historical importance of two Dutch families of restorers', *The Burlington Magazine* 158, nr. 1363 (2016), pp. 812–23.

9.4. Historiografie en bronnen

797. Bannenberg, C., 'Het Archief Fischer; een uniek persoonlijk archief over Hollandse achttiende-eeuwse beeldhouwkunst = The Fischer Archive; a unique personal archive about eighteenth-century Dutch sculpture',

RKD bulletin, nr. 1 (2015), pp. 20–24.

798. Broersma, G., 'Een briefwisseling uit 1741 tussen prins Willem IV en zijn adviseur Philip van Dijk', *Oud Holland* 125, nr. 1 (2012), pp. 45–54.
799. Buvelot, Q., 'A newly discovered letter to Arnold Houbraken on the life of Paulus Potter', *The Burlington Magazine* 157 (2015), pp. 92–96.
800. ———, "Bijzonderheden Prins Mouritz Huis"; notities over het Mauritshuis door Rudolph van Olden (1752–1828)', *Jaarboek Geschiedkundige Vereniging Die Haghe* (2015), pp. 96–111.

801. Geudeker, E., 'Haagse en Rotterdamse kunstenaars op reis in de eerste helft van de negentiende eeuw; register van afgegeven paspoorten voor het buitenland in het Haags Gemeentearchief en het Stadsarchief Rotterdam', *Oud Holland* 129, nr. 3/4 (2016), pp. 177–190.

802. Kapelle, J. en R.H.J. Koot, 'Catalogi Levende Meesters gedigitaliseerd = Living Masters catalogues digitised', *RKD bulletin*, nr. 1 (2015), pp. 37–42.

803. Karst, S., 'Nog meer gestolen veren; Wyermans letterdiefverij uit een Engelse bron in het vierde deel van zijn "Levensbeschrijvingen"', in: J. Bikker, E. Hinterding, E. Korthals Altes en E. Schavemaker (eds.), *"Gij zult niet feestbundelen"*; 34 bijdragen voor Peter Hecht, Amsterdam/Zwolle 2016, pp. 102–10. Uitgave ter gelegenheid van Peter Hechts 65ste verjaardag en naar aanleiding van zijn emiraat als hoogleraar kunstgeschiedenis.

804. Kosten, J., 'Een brief van Paul Balthasar Ommeganck aan zijn vriend Jan Frans van Dael te Parijs, 1825', *RKD bulletin*, nr. 2 (2012), pp. 104–9. Bijdragen voor Rudi Ekkart bij zijn afscheid als directeur van het RKD.

805. Middelkoop, N.E., 'Faits divers; enkele illustraties bij

de kroniek van Jacob Bicker Raije (1703–1777)', *Jaarboek Amstelodamum* 2012, nr. 104, Naarden 2012, pp. 8–34.

806. Roemer, G.M. van de, 'De gebroeders Von Uffenbach en de creatieve industrie van Amsterdam in de vroege achttiende eeuw', *Maandblad Amstelodamum* 102, nr. 4 (2015), pp. 161–74.
807. Winkler, M., "Naar een nieuwe Laocoön; het onderscheid tussen beeldende kunst en literatuur van Lessing tot Greenberg", *Kunstlicht* 33, nr. 2/3 (2012), pp. 9–19.

9.5. Receptiegeschiedenis en kunstkritiek

808. Akker, P.B.M. van den, 'Petrus Camper on natural design and the beauty of Apollo's profile', in: K. van Berkel en B. Ramakers (eds.), *Petrus Camper in context: science, the arts, and society in the eighteenth-century Dutch Republic*, Hilversum 2015, pp. 243–73.

809. Boddy, J., 'Verborgen in de mist; "Friedrichs Todtenlandschaft" van Theodor Körner', *Kunstlicht* 33, nr. 2/3 (2012), pp. 31–38.

810. Gastel, J. van, Y. Hadjinicolaou en M. Rath, 'Paragone als Mitstreit = Paragone as Comradeship', in: J. van Gastel, Y. Hadjinicolaou en M. Rath (eds.), *Paragone als Mitstreit*, Berlijn 2014, pp. 15–47.

811. Hecht, P.A., 'Sonderfall Holland; Ernst und Ironie des Paragone im skulpturenlosen Land', in: J. van Gastel, Y. Hadjinicolaou en M. Rath (eds.), *Paragone als Mitstreit*, Berlijn 2014, pp. 237–54.

812. Korthals Altes, E., 'De verzamelen en waarderingsgeschiedenis van Rembrandts artistieke nalatenschap in de achttiende eeuw', in: M. Rijnders en J. Rutgers (eds.), *Rembrandt in perspectief; de veranderende visie op de meester en zijn werk*, Heerlen/Zwolle 2014, pp. 40–71. Handboek bij de gelijknamige cursus van de Open Universiteit.

813. Krul, W., 'A slight correction; Petrus Camper on the visual arts', in: K. van Berkel en B. Ramakers (eds.), *Petrus Camper in context: science, the arts, and society in the eighteenth-century Dutch Republic*, Hilversum 2015, pp. 215–42.

814. Rijnders, M. en J. Rutgers (eds.), *Rembrandt in perspectief; de veranderende visie op de meester en zijn werk*, Heerlen/Zwolle 2014. Handboek bij de gelijknamige cursus van de Open Universiteit.

9.6. Mecenaat, verzamelingen, musea- en tentoonstellingsgeschiedenis algemeen

815. Ariaans, C., 'Jan Michiel Pieter Glerum (1879-1930); een verwoed verzamelaar = Jan Michiel Pieter Glerum (1879-1930); an avid collector', *RKD bulletin*, nr. 1 (2015), pp. 30–36.

816. Avest, H.P. ter, 'De Harlingen lady; het verzamelbeleid van de Ottema-Kingma stichting',

in: A. Ott (ed.), *Wat niet weet, wat zeker niet deert; liber amicorum Douwe de Vries*, Leeuwarden 2014, pp. 21–28.

817. Benthem, B.J. van, J.D. van Dam, A. den Dekker, C. van Eeghen, J.F.J.M. van Gent, J. de Jonge, N.E. Middelkoop, e.a., *Samen kijken; vijf jaar kunstschouwen* [Amsterdam Museum], Amsterdam 2015.

818. Bergvelt, E.S., 'De kunstverzamelingen en het museum van koning Willem II', in: S. Paarlberg en C.H. Slechte (eds.), *Willem II: de koning en de kunst*, Den Haag 2014, pp. 83–108. Publicatie bij de tentoonstelling 'Willem II & Anna Pavlovna, Royal Splendour at the Dutch Court', Staatsmuseum De Hermitage, St. Petersburg; 'Willem II – Kunstkoning', Dordrechts Museum, Dordrecht; 'Une passion royale pour l'art: Guillaume II des Pays-Bas et Anna Pavlovna', Villa Vauban - Musée d'Art de la Ville de Luxembourg, Luxemburg. Ook verschenen in het Frans en Russisch.

819. ———, 'Kunstsammlung und Museum König Wilhelms II. (1792-1849)', in: A.R. Pelgrom (ed.), *Gemalt für den König. B.C. Koekkoek und die luxemburgische Landschaft*, Kleef/Luxemburg 2012, pp. 48–61. Uitgave bij de tentoonstelling in B.C. Koekkoek-Haus, Kleef.

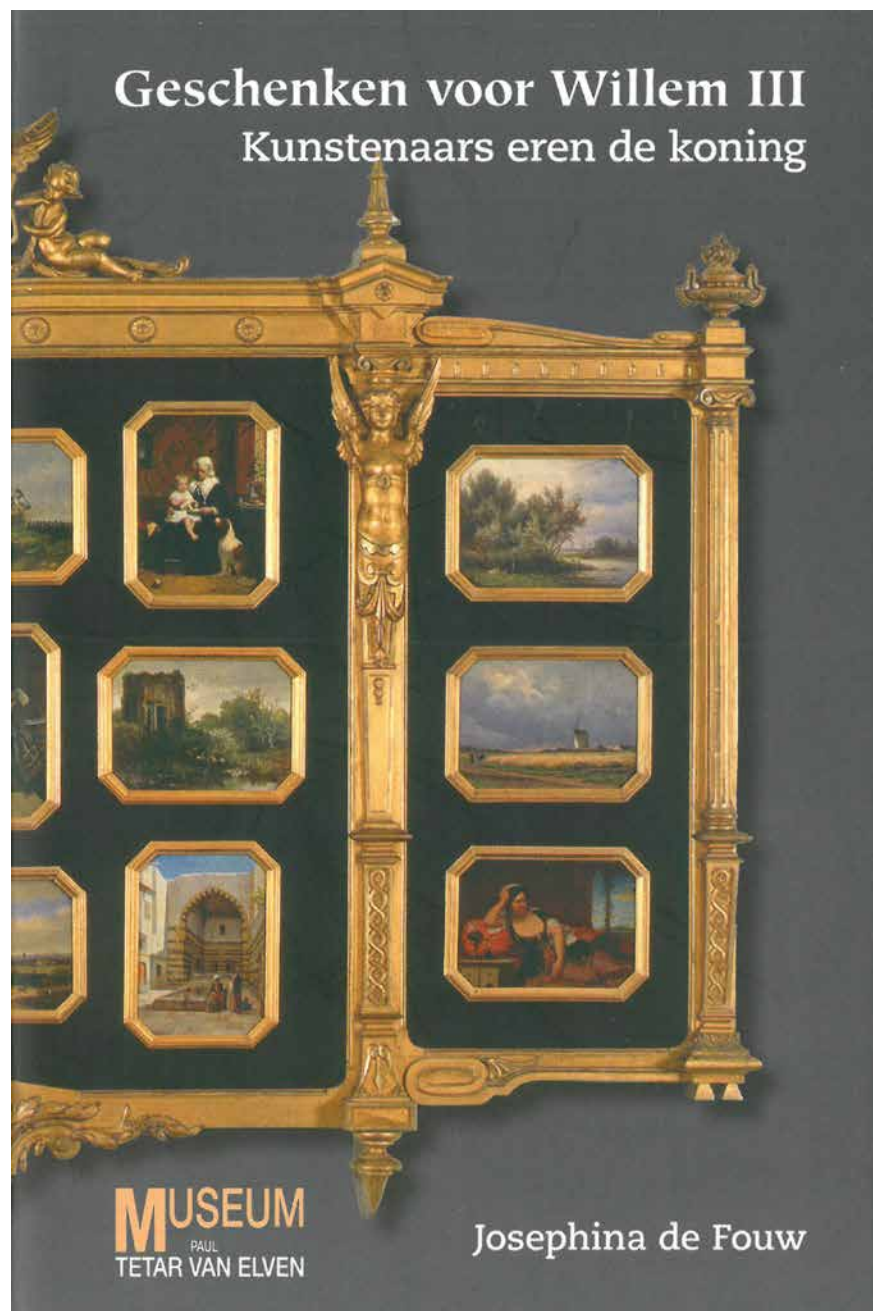
820. ———, 'Patrons and lovers of art (1826-30); de ideale National Gallery van Pieter Christoffel Wonder en Sir John Murray', in: E.S. Bergvelt (ed.), *P.C. Wonder (1777-1852): een Utrechter in Londen*, Eindhoven 2015, pp. 44–75. Uitgave bij de tentoonstelling 'Een Utrechter in Londen. P.C. Wonder, romantisch schilder (1777-1852)', Centraal Museum, Utrecht.

821. ———, 'The collection of Dutch and Flemish pictures at Dulwich Gallery', in: E.S. Bergvelt en M. Jonker, *Dutch and Flemish paintings; Dulwich Picture Gallery*, Londen 2016, pp. 11–18.

822. ———, 'The colonies in Dutch national museums for art and

- history (1800-1885)', in: H. Dunthorne en M. Wintle (eds.), *The historical imagination in nineteenth-century Britain and the Netherlands countries*, Leiden/Boston 2013, pp. 87-109.
823. Bikker, J., 'The hidden collection of the spectacularly bankrupt bank Leendert Pieter de Neufville', *Simiolus; Netherlands quarterly for the history of art* 36, nr. 3/4 (2012), pp. 184-209.
824. Bloembergen, M. en M. Eickhoff, 'Een klein land dat de wereld bestormt; het nieuwe Rijksmuseum en het Nederlandse koloniale verleden', *BMGN - Low Countries Historical Review* 129, nr. 1 (2014), pp. 156-69.
825. Bosmans, S.A., E.K. Spits en G.J.D. Wildeman (eds.), *Verzamelaars verzameld; een eeuw collectioneren in het Scheepvaartmuseum*, Zwolle 2016.
826. Bremer, H., 'Gerard van Papenbroek; verzamelaar in de achttiende-eeuwse traditie', in: C. Baar-de Weerd, A.J.P. Raat en W.R.E. Velema (eds.), *De oudheid in de achttiende eeuw = Classical antiquity in the eighteenth century*, Utrecht 2012, pp. 147-59.
827. Bruin, R.E. de, 'Het exposeren van de Vrede', *Jaarboek Oud Utrecht* 2013, Utrecht 2013, pp. 39-67.
828. Buvelot, Q., 'Depot- of topstuk; over het Mauritshuis en collectiemobiliteit', *Bulletin van de Vereniging Rembrandt* 23, nr. 2 (2013), pp. 5-8.
829. Campbell, D.A., C.J.A. Jörg en E. Knol, *Jan Albert Sichterman, 1692-1764; een imponerende Groninger liefhebber van kunst*, Groningen 2014. Uitgave bij de tentoonstelling 'De Koning van Groningen; Jan Albert Sichterman 1692-1763', Groninger Museum, Groningen.
830. Drieënhuizen, C.A., *Koloniale collecties, Nederlands aanzien; de Europese elite van Nederland-Indië belicht door haar verzamelingen, 1811-1957*, Amsterdam 2012. Proefschrift.
831. Druten, T. van, 'Waarheid om bij weg te dromen; de Nederlandse romantiek in Teylers Museum en de Rademakers collectie', in: T. van Druten, L.A. Markina en B. Naarden, *De romantische ziel; schilderkunst uit de Nederlandse en Russische romantiek*, Haarlem/Rotterdam 2014, pp. 64-75. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Teylers Museum, Haarlem.
832. Druten, T. van, M.A.M. van Hoorn, G-J. Janse, J.E.L. Pelsdonk, M.C. Plomp, M. Scharloo en B.C. Sliggers, *Teylers album*, Haarlem 2014.
833. Duinen, H.A. van en C. Esseboom (eds.), *Het Dordts Patriciërshuis, museum aan de Maas*, Dordrecht 2016.
834. Dumas, C., 'Schilderijen en tekeningen', in: H.A. van Duinen en C. Esseboom (eds.), *Het Dordts Patriciërshuis, museum aan de Maas*, Dordrecht 2016, pp. 124-67.
835. Eisma, M. en E.M. van der Marck, E.M. (eds.), *De notaris in woord en beeld; de cultuur-historische collectie van de Stichting tot Bevordering der Notariële Wetenschap*, Zwolle/Amsterdam 2013.
836. Erkelens, A.M.L.E., 'Boijmans op Het Loo', in: L.J. van der Klooster, M.E. Spliethoff en C.A. Tamse (eds.), *Liber amicorum Johan ter Molen*, Jaarboek Oranje-Nassau 2012, Den Haag 2012, pp. 68-79.
837. Erkens, S., 'Peter Pott (c. 1715-1800), art collector of Danzig', in: *Gerson digital: Poland. Dutch and Flemish art in European perspective 1500-1900, part I*, Den Haag 2015. Digitale publicatie.
838. Fouw, J. de, *Geschenken voor Willem III; kunstenaars eren de koning*, Delft 2014. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Museum Paul Tetar van Elven, Delft.
839. Gosselink, M., 'Repliek van het Rijksmuseum', *BMGN - Low Countries Historical Review* 129, nr. 1 (2014), pp. 170-80.

840. Grasman, E., 'An indispensable eye for art; Vitale Bloch', *Studiolo*, nr. 11 (2014), pp. 120–31.
841. Grasskamp, A. en A. Löseke, 'Asia in your window frame; museum displays, window curators and Dutch-Asian material culture', *World Art* 5, nr. 2 (2015), pp. 223–48.
842. ———, 'Framing "Asia"; results from a visitors study at the Rijksmuseum's Asian pavilion', *Aziatische kunst* 44, nr. 2 (2014), pp. 49–55.
843. Hecht, P.A., 'Of the city, for the city; the case for municipal museums', in: B. Cornelis, G. Luijten, L. van Tilborgh en T. Zeedijk (eds.), *Collecting for the public; works that made a difference. Essays voor Peter Hecht*, Londen 2016, pp. 18–37.
844. ———, 'Uit liefde voor de stad; Deventer, Leiden en Dordrecht', *Bulletin van de Vereniging Rembrandt* 26, nr. 1 (2016), pp. 8–11.

845. Herwijnen, H. van, 'Van patriciërs woning naar huismuseum', in: H.A. van Duinen en C. Esseboom (eds.), *Het Dordts Patriciërshuis, museum aan de Maas*, Dordrecht 2016, pp. 10–19.
846. Horsch, F., 'De kunstverzameling van koning Willem II in Den Haag; een reconstructie aan de hand van de werken van Augustus Wijnantz', *Desipientia; kunsthistorisch tijdschrift* 20, nr. 1 (2013), pp. 17–23.
847. Janssen, G.H., 'Less is more; geschiedenis in het Rijksmuseum', *BMGN - Low Countries Historical Review* 129, nr. 1 (2014), pp. 146–55.
848. Klarenbeek, H., 'Een RKD-kwestie "avant la lettre"; de dubieuze kunstverzameling van Albarta ten Oever', *RKD bulletin*, nr. 2 (2012), pp. 89–91. Bijdragen voor Rudi Ekkart bij zijn afscheid als directeur van het RKD.

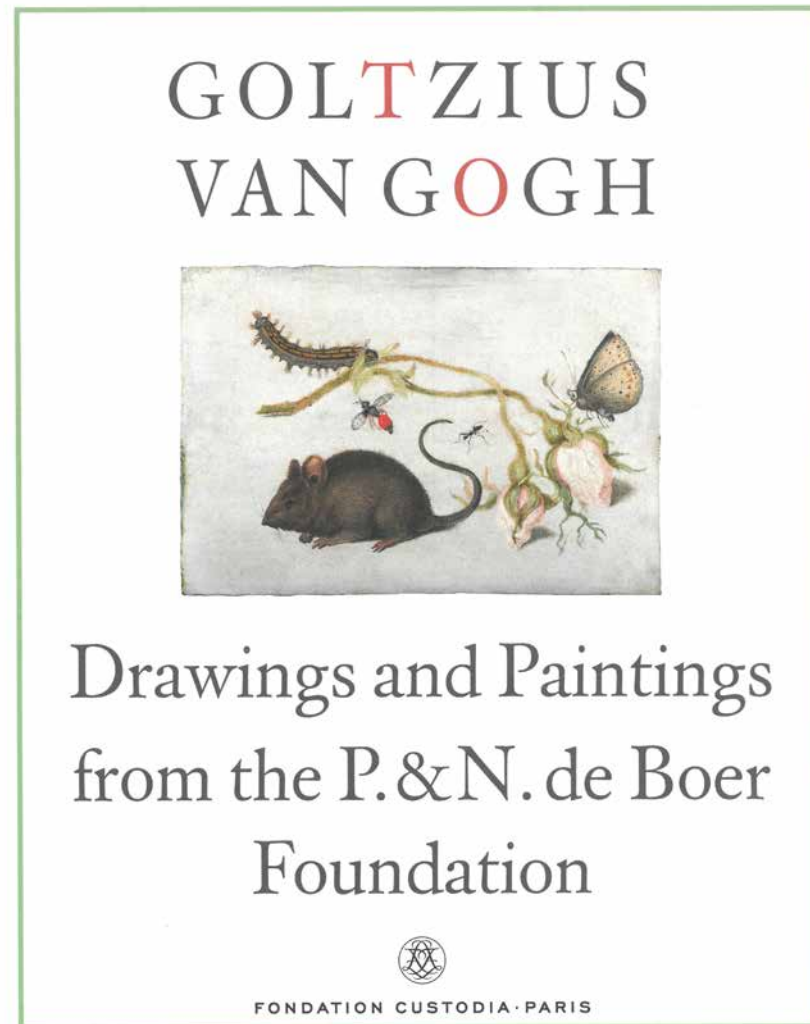
849. Korthals Altes, E., 'Looking for patterns in collecting;

- Schalcken in the eighteenth century', *Wallraf-Richartz Jahrbuch* 2016, nr. 77, Keulen 2016, pp. 177–86.
850. Meijer, D., 'De verbeelding van het notariaat', *De Boekenwereld* 30, nr. 2 (2014), pp. 74–77.
851. Meijers, D.J., 'A classification based on schools of art? The picture galleries of Sanssouci (Potsdam 1763) and Vienna (1781) as seen through the eyes of the Berlin publisher, book dealer and writer Friedrich Nicolai', in: E. Hartmann, S. Jagodzinski en F. Windt (eds.), *Die Bildergalerie Friedrichs des Grossen: Geschichte - Kontext - Bedeutung*, Regensburg 2015, pp. 135–54.
852. ———, 'An exchange of paintings between the courts of Vienna and Florence in 1792–1793; a logical step taken at the right moment', *Journal of the history of collections* 26, nr. 1 (2014), pp. 45–61.
853. ———, 'Das Galeriepublikum; Momente seiner Genese 1625–1800', in: A. Husslein-Arco en T.G. Natter (eds.), *Fürstenglanz; die Macht der Pracht*, Wien 2016, pp. 35–45.
854. ———, 'Magnets, minerals and books for Teyler's Museum; Martinus van Marum's Russian aspirations in the periode c. 1800', *Journal of the history of collections*, 26 april 2016. Digitale publicatie.
855. ———, 'Museums; survey article', in: J. Leerssen (ed.), *Encyclopedia of Romantic Nationalism in Europe*, Amsterdam 2016. Digitale publicatie.
856. ———, 'The Kaiserlich Königliche Gemäldegalerie in Vienna seen from an International Perspective: 1780 – 1855 – 1891. It's architectural setting and museological embedding', in: G. Swoboda, K. Patz en N. Fischer (eds.), *Die kaiserliche Gemäldegalerie in Wien und die Anfänge des öffentlichen Kunstmuseums*, Europäische Museumkulturen um 1800, deel 2, Wenen/Keulen/Weimar 2013, pp. 385–405.
857. Middelkoop, N.E., 'От предмета декорации до музейного экспоната. Судьба амстердамских групповых портретов после XVII века [Van decoratie naar museumstukken; het lot van de Amsterdamse groepsportretten na de zeventiende eeuw]', in: *Голландский групповой портрет золотого века из собрания амстердамского музея* [Nederlandse groepsportretten uit de Gouden Eeuw uit de collectie van het Amsterdam Museum], Moskou/St. Petersburg, 2013. Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Pushkin Museum, Moskou en State Hermitage Museum, St. Petersburg.
858. Paarlberg, S., 'Gescheiden, herenigd en hertrouwd uit de collectie van koning Willem II', *Kunstschrift* 58, nr. 2 (2014), pp. 30–35.
859. Paarlberg, S. en C.H. Slechte, 'Willem II, de Kunsten-Koning', in: S. Paarlberg en C.H. Slechte (eds.), *Willem II: de koning en de kunst*, Den Haag 2014, pp. 15–29.
- Publicatie bij de tentoonstelling 'Willem II & Anna Pavlovna, Royal Splendour at the Dutch Court', Staatsmuseum De Hermitage, St. Petersburg; 'Willem II – Kunstkoning', Dordrechts Museum, Dordrecht; 'Une passion royale pour l'art: Guillaume II des Pays-Bas et Anna Pavlovna', Villa Vauban - Musée d'Art de la Ville de Luxembourg, Luxemburg. Ook verschenen in het Frans en Russisch.
860. Perry Chapman, H., F.T. Scholten en J. Woodall, 'The politics of display', in: H. Perry Chapman, F.T. Scholten en J. Woodall (eds.), *Arts of display = Het vertoon van de kunst*, Netherlands yearbook for history of art 2015 = Nederlands kunsthistorisch jaarboek 2015, nr. 65, Leiden 2015, pp. 6–21.
861. Priem, R.C.J.J., 'Tour in Holland; de Nederlandse reizen van Wonders mecenas Sir John Murray', in: E.S. Bergvelt (ed.), *P.C. Wonder (1777-1852): een Utrechter in Londen*, Eindhoven 2015, pp. 36–43. Uitgave bij de tentoonstelling

- 'Een Utrechter in Londen. P.C. Wonder, romantisch schilder (1777-1852)', Centraal Museum, Utrecht.
862. Putten, K. van, 'De verhouding tussen naturalia en artificialia in de verzameling van Peter de Grote', *Simulacrum* 22, nr. 1 (2013), pp. 5–10.
863. Rem, P.H., *Anna Paulowna: een kleurrijke Romanov aan het Nederlandse hof*, Zwolle 2016.
Uitgave bij de tentoonstelling 'Anna Paulowna, kleurrijke koningin', Museum Paleis het Loo, Apeldoorn.
864. Renting, A-D., 'Het Loo in 1756, gezien door de ogen van mr. G.W. van Oosten de Bruijn', in: S. Groenveld (ed.), *Liber amicorum Marieke E. Spliethoff*, Jaarboek Oranje-Nassau 2015, Den Haag 2015, pp. 100–115.
865. Vermeulen, I.R., 'Papermuseums and the multimedia practice of art history; the case of Stefano Mulinari's "Istoria Pratica" (1778-1780) in the Uffizi', in: M. Wellington Gahtan (ed.), *Giorgio Vasari and the birth of the museum*, Farnham 2014, pp. 215–31.
Ook in het Italiaans verschenen.
866. Vreeken, H., *Willet-Holthuysen; Amsterdamse verzamelaars in de 19e eeuw*, Zwolle/Amsterdam 2015.
Ook in het Engels verschenen.
867. Wal, D. van der, 'Hij was puissant rijk, en stak dat niet onder stoelen of banken', *Stad & Lande; het verhaal van Groningen* 23, nr. 4 (2014), pp. 20–21.
868. Weiss, M.P.M., *The masses and the muses; a history of Teylers Museum in the Nineteenth Century*, Leiden 2013.
Proefschrift.
869. Woelderink, B., 'Hoffmanns lijst; kunstaankopen van koning Willem I', in: S. Groenveld (ed.), *Liber amicorum Marieke E. Spliethoff*, Jaarboek Oranje-Nassau 2015, Den Haag 2015, pp. 148–63.
870. Zanten, J.C. van, 'De kunstzin van Willem II', in: S. Paarlberg en C.H. Slechte (eds.), *Willem II: de koning en de kunst*, Den Haag 2014, pp. 33–41.
Publicatie bij de tentoonstelling 'Willem II & Anna Pavlovna, Royal Splendour at the Dutch Court', Staatsmuseum De Hermitage, St. Petersburg; 'Willem II – Kunstkoning', Dordrechts Museum, Dordrecht; 'Une passion royale pour l'art: Guillaume II des Pays-Bas et Anna Pavlovna', Villa Vauban - Musée d'Art de la Ville de Luxembourg, Luxemburg. Ook verschenen in het Frans en Russisch.
871. Alting van Geusau, S.L., 'Kunst aan de Kalverstraat; de handelszin van de firma Frans Buffa & Zonen', in: S.L. Alting van Geusau, M. Jonkman en A. Vergeest (eds.), *Kunsthandel Frans Buffa & Zonen 1790-1951; schoonheid te koop*, Den Haag/Zwolle 2016, pp. 36–59.
Uitgave bij de tentoonstelling 'Schoonheid te koop. Kunsthandel Frans Buffa & Zonen 1790-1951', Singer, Laren.
872. ———, 'Kunsthandel Buffa en de collectie van Singer Laren', *Bulletin van de Vereniging Rembrandt* 26, nr. 3 (2016), pp. 10–12.
873. Alting van Geusau, S.L., R. Cohen Tervaert, A. Hopmans, M. Jonkman, A. van Lienden en R.M. Verhoogt, *Kunsthandel Frans Buffa & zonen 1790-1951: schoonheid te koop*, Den Haag 2016.
Uitgave bij de tentoonstelling 'Schoonheid te koop. Kunsthandel Frans Buffa & zonen 1790-1951', Singer, Laren.
874. Baetens, J.D., 'For public good and private benefit; Henry Mogford and the Mid-Victorian art scene', in: I. Goddeeris en N. Goldman (eds.), *Animateur d'art*, Brussel 2015, pp. 127–39.
Uitgave n.a.v. het symposium 'Dealer, collector, critic, publisher...; the "animateur d'art" and his multiple roles. Pluridisciplinary research of these disregarded cultural mediators of the 19th and

20th centuries', Koninklijke Bibliotheek, Brussel, 2012.

875. Huskens, I., 'Kunsthandel-etiketten als waardevolle onderzoeksbron = Art dealers' labels as a valuable research source', *RKD bulletin*, nr. 2 (2016), pp. 11–15.
876. Jonkman, M., "En iedereen staat stil"; de aansprekende etalage van de Amsterdamse kunsthandel Frans Buffa & Zonen', in: S.L. Alting van Geusau, M. Jonkman en A. Vergeest (eds.), *Kunsthandel Frans Buffa & Zonen 1790-1951; schoonheid te koop*, Den Haag/Zwolle 2016, pp. 14–29. Uitgave bij de tentoonstelling 'Schoonheid te koop. Kunsthandel Frans Buffa & Zonen 1790-1951', Singer, Laren.
877. Klück, E., 'Volgens uwer WelEd. orders zal ik gaarne zenden het kasje met de twee Stúkjes', *RKD bulletin*, nr. 2 (2012), pp. 92–95. Bijdragen voor Rudi Ekkart bij zijn afscheid als directeur van het RKD.

878. Korthals Altes, E., 'Karoline Louise und die Niederländische Kunstmarkt; die Versteigerung von Willem Lormiers Sammlung in Jahre 1763', in: C. Frank en W. Zimmermann, *Aufgeklärter Kunstdiskurs und höfische Sammelpraxis: Karoline Luise von Baden im europäischen Kontext*, Karlsruhe/Berlijn 2015, pp. 52–59.
879. Poel, R.H.M. van der, *Made for trade, made in China; Chinese export paintings in Dutch collections: art and commodity*, Leiden 2016. Proefschrift.
880. Verhoogt, R.M., 'De firma Frans Buffa & Zonen: handelaar in prenten', in: S.L. Alting van Geusau, M. Jonkman en A. Vergeest (eds.), *Kunsthandel Frans Buffa & Zonen 1790-1951; schoonheid te koop*, Den Haag/Zwolle 2016, pp. 66–79. Uitgave bij de tentoonstelling 'Schoonheid te koop. Kunsthandel Frans Buffa & Zonen 1790-1951', Singer, Laren.

9.8. Catalogi en aanwinsten algemeen

881. Baars, R., C. Bosman, R. Daalder, H.J.A. Dessens, S. Keijzer, J.C.A. Schokkenbroek, E.K. Spits en G.J.D. Wildeman, *Het scheepvaartmuseum; verhalen over de zee in 100 iconen*. Zwolle/Amsterdam 2013.
882. Bloemberg, N., M. Bosma, R.E. de Bruin, L.M. Helmus en M.I.E. van Zijl, *Dit is het Centraal Museum*, Utrecht 2012.
883. Blokhuis, M., *De kerk als schatkamer; de keuze van Museum Catharijneconvent*, Groningen 2014.
884. Broek, R. van den, C. Huygens, B. Jaski, T. Kootte, M. Leeftang, A. Pullan, C. Staal, E. van Voolen en A.J.M. Vrolijk, *Heilig Schrift; tanach, bijbel, koran*, Utrecht 2016.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Museum Catharijneconvent, Utrecht.
885. Buijs, H. en G. Luijten (eds.), *Goltzius to Van Gogh; drawings*

and paintings from the P.N. de Boer Foundation, Parijs/Amsterdam/Bussum 2014.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Fondation Custodia, Parijs.

886. Campen, J. van, M. Fitski, C. Horlyck, R. Kerr, P.C.M. Lunsingh Scheurleer, A.A. Slaczka en W. Southworth, *Aziatische kunst* [Rijksmuseum], Amsterdam 2014.
887. Carasso, D., J.B. van Es, F. Lammertse en S. Terra (eds.), *Collectieboek Museum Boijmans Van Beuningen*. Rotterdam 2012.
Ook verschenen in het Engels, Duits en Frans.
888. Conijn, N.W., N. Coppes, A.M.L.E. Erkelens, B. Groen, J.R. ter Molen, P.H. Rem, A-D. Renting, T. Rosa de Carvalho, G.P. Sanders en M.E. Spliethoff, *Paleis Het Loo; een koninklijk museum*, Apeldoorn 2012.
889. Erkelens, A.M.L.E., 'Hoogtepunten uit de museale collecties; Oranje-souvenirs',

- in: N.W. Conijn, N. Coppes, A.M.L.E. Erkelens, B. Groen, J.R. ter Molen, P.H. Rem, A-D. Renting, T. Rosa de Carvalho, G.P. Sanders en M.E. Spliethoff, *Paleis Het Loo; een koninklijk museum*, Apeldoorn 2012, pp. 378–87.
890. Hasselt, L. van, A.C. Koldeweij, N.E. Middelkoop en B. Vreeken, *Amsterdam DNA; hoe Amsterdam Amsterdam werd*, Amsterdam 2013.
Uitgave bij de gelijknamige vaste presentatie van het Amsterdam Museum, Amsterdam. Ook in het Engels verschenen.
891. Knol, E., 'Voor Groningen verworven in 2014 [Groninger Museum]', *Stad & Lande; het verhaal van Groningen* 24, nr. 1 (2015), pp. 3–8.
892. ———, 'Voor Groningen verworven in 2015 [Groninger Museum]', *Stad & Lande; het verhaal van Groningen* 25, nr. 1 (2016), pp. 3–8.
893. Laan, M. van der, *Uit verre landen; koffie, thee en andere koloniale waren*, 's-Hertogenbosch/Eindhoven 2015.
Uitgave bij de gelijknamige tentoonstelling, Het Noordbrabants Museum, 's-Hertogenbosch.
894. Ott, A., 'Aanwinsten Ottema-Kingma stichting 2006-2014', in: A. Ott (ed.), *Wat niet weet, wat zeker niet deert; liber amicorum Douwe de Vries*, Leeuwarden 2014, pp. 205–38.
895. Rem, P.H., 'Oranje en religie; tentoonstelling in het kader van 450 jaar Heidelbergse Catechismus, 1563-2013', in: K. Apperloo-Boersma en H.J. Selderhuis (eds.), *God, Heidelberg en Oranje; 450 jaar Heidelbergse Catechismus*, Utrecht 2013, pp. 368–429.
Uitgave bij de tentoonstellingen 'Macht des Glaubens, 450 Jahre Heidelberger Katechismus', Kurpfälzisches Museum der Stadt Heidelberg, Heidelberg en 'Oranje en religie, tentoonstelling in het kader van 450 jaar Heidelbergse Catechismus', Paleis Het Loo, Apeldoorn.

Colofon

De Bibliografie beeldende kunst en kunstnijverheid 1700-1850 is een uitgave van de Vereniging van Nederlandse Kunsthistorici (VNK) 2017

Samenstelling: Loes Scholten

Inleiding:

Coördinatie: Eline Levering

Vormgeving en opmaak

Janna & Hilde Meeus,
www.meeusontwerpt.nl

Redactieadres

Eline Levering,
secretariaat@kunsthistorici.nl

Bestuur VNK

dr. Annette de Vries, voorzitter
Geerte Broersma MA, secretaris
Ellis Dullaart MA, penningmeester
drs. Judith Niessen
drs. Fredric Baas
dr. Arjan de Koomen
dr. Eloy Koldewij

Abonnement

Een abonnement op *Kunsthistorici* is inbegrepen bij het lidmaatschap van de VNK. De jaarlijkse contributie bedraagt € 30,- en € 23,- (gepensioneerden en studenten), ongeacht in welke maand men zich opgeeft. U wordt verzocht gebruik te maken van de toegestuurde betalingsinstructies. Voor meer informatie kunt u zich wenden tot de ledenadministratie.

Kunsthistorici wordt digitaal verspreid.

Opzegging

Lidmaatschap en abonnement worden jaarlijks stilzwijgend verlengd. Het lidmaatschap kan alleen schriftelijk bij de ledenadministratie worden opgezegd, op elk moment en met onmiddellijke ingang.

(Email)adreswijzigingen

Doorgeven aan de ledenadministratie.

Secretariaat en ledenadministratie

VNK

t.a.v. Eline Levering

Postbus 90418

2509 LK Den Haag

secretariaat@kunsthistorici.nl

www.kunsthistorici.nl

© Vereniging van Nederlandse Kunsthistorici

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. De uitgever heeft ernaar gestreefd de rechten van de afbeeldingen volgens wettelijke bepalingen te regelen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, worden verzocht zich tot de redactie te wenden.